

Godište XVII. • broj 12 • prosinac 2022.

2,5 KM / 10 kn / 1,3 EUR

MEĐUGORJE

Glasnikmira

ISSN 1840-1414

Čestit Božić

ODJECI MARIOLOŠKO-
MARIJANSKOG
KONGRESA
U MEĐUGORJU

TRI PITANJA

POVRŠNOST

LJUDI SU
ZABORAVILI
BOGA

Vjerujem u
utjelovljenje,
uskrsnuće i
život vječni

Božić se u
tišini rađa

Sveti Franjo i
otajstvo Božića

Božić u
mojoj obitelji

Božić | Događanja | Gospina škola | Teološki podlistak
Iz života Crkve | Hrvatsko kršćansko nazivlje | Lectio divina

Draga djeco! Svevišnji me posla vama da vas učim molitvi. Molitva otvara srca i daje nadu i vjera se rađa i jača. Ja vas, dječice, s ljubavlju pozivam vratite se Bogu, jer Bog je ljubav i nada vaša. Nemate budućnosti ako se ne odlučite za Boga i zato sam s vama da vas vodim da se odlučite za obraćenje i život, a ne za smrt. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.

Foto: Arhiv JCM

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323

Služba pretplate
Nikolina Sivrić
e-mail: pretplategm@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 300

Lektura
Ana Marin

Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar

Tisak
Fram Ziral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.

Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 130 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 40 €, Švicarska 60 CHF, USA, Kanada i Južna Amerika 80 USD, Australija 120 AUD.

UPLATE

Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 3381202200129568.

Iz Hrvatske u HRK i €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: OTP banka d.d., IBAN: HR0524070001100663037, SWIFT: OTPVHR2X

Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatenmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2

Za sve valute iz drugih zemalja: Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA22, IBAN: BA393380604802774622 (svrha uplate Glasnik mira).

Pretplate za Glasnik mira možete izvršiti i preko paypal računa na linku: www.paypal.me/mirmedjugorje (svrha uplate: za Glasnik mira)

Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH

e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Fotografija na naslovnici: www.shutterstock.com

Božić

Vjerujem u utjelovljenje, uskrsnuće i život vječni, FRA T. PERVAN

Božić se u tišini rađa, FRA S. MABIĆ

Božić u mojoj obitelji, K. MILETIĆ

Isuse, molim te za budnost, M. MILETIĆ

Nije sve onako kako se čini, P. TOMIĆ

Došlo je vrijeme kada se advent slavi više od Božića, D. PAVIČIĆ

Sveti Franjo i otajstvo Božića, FRA T. SMILJANIĆ

Franjin Betlehem, FRA D. NIKOLIĆ

Božić u hrvatskoj tradicijskoj kulturi, B. ŠUSTIĆ

Događanja

Gospina škola

Odjeci mariološko-marijanskog kongresa u Međugorju

Osvrt na istup don Ivana Turudića o radu kongresa,

FRA I. DUGANDŽIĆ

Tri pitanja, I. ŠARAC

Površnost, FRA M. ŠAKOTA

Teološki podlistak

Ljudi su zaboravili Boga, FRA T. PERVAN

Iz života Crkve

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Himan, himna, hvalo(s)pjev, slavo(s)pjev i doksologija, M. MAMIĆ

Dnevna misna čitanja

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ TOTIN

BOŽIĆ U OZRAČJU ZAHVALJIVANJA

U vremenu smo iščekivanja rođenja Gospodinova, vremenu koje nas uvijek iznova svojom porukom optimizma i vjere, radošću rođenja upozorava na obnovu života i Kristov pozdrav Mir vama, mir u čovjekovoj duši, utemeljen na miru sa samim sobom, s dugim ljudima i s Bogom.

Ugođaj i ozračje vraća nas u okrilje obitelji, ljubavi, milosrđa i istinskih životnih vrijednosti. Ljepotom i slavljenjem Rođenja uvijek se vraćamo i nama samima. U slavljenju Božića na najbolji mogući način sjedinjuju se: vjera, ljubav i nada.

Valja nam uzdignuti oči prema otvorenom nebu, a dušu otvoriti radosti koju nam donosi Novorođeni Krist. Iskažimo divljenje, iskreno oduševljenje i doživimo osobni susret s Njim. Samo tako bit ćemo ljudi radosti i života, mira i istinske sreće.

Svaki iskren i dobronamjerman čovjek mora ponizno priznati: izvor radosti i vjere dogodio se u povijesti ljudskog roda samo kroz događaj Božjeg Utjelovljenja, a vidljiv je očima smrtnika preko Crkve i otajstava što ih ona brižno čuva i razmatra sjećajući se Isusova puta od štalice u Betlehemu do praznog groba u Jeruzalemu. Nebo se tada spustilo na zemlju, a ljudski rod iz hladnog groba i još hladnijih ljudskih zakona podiglo na potpuniji život. Kralj nad kraljevima, Božji Sin rodio se u punini vremena u skrajnoj oskudici i skromnosti, a prvo što se čulo u mirnoj betlehemske noći bila je pjesma anđela kojom su pozivali žitelje zemlje i neba da hvale Gospodina: «Slava Bogu na visinama, a na zemlji mir ljudima...» (Lk 2, 14) Događala se silovita liturgija, a kroz nju se stoljećima kasnije, ono što osjetilima nismo vidjeli ni čuli, darovalo nama, postalo spasonosno i vidljivo. U toj noći Rođenja Kristova Bog je iskazao vrhunsku ljubav smrtnu čovjeku i začeta je zajednica sazdana od ljubavi, nova kvaliteta – Crkva. Božja prisutnost među ljudima dobila je konačnu potvrdu i kroz Utjelovljenje ušla u našu egzistenciju.

U tom ozračju zahvaljivanja, ljubavi prema Bogu i Crkvi i naša međugorska župa raduje se i ovom Božiću. Vidjeli smo ono što su mnogi prije nas željeli vidjeti i doživjeti: Prohujao je bezbožni režim, vjera je opstala, doživjeli smo slobodu. Kraljica Mira poučila je nas i cijeli svijet o ljubavi i miru, radosti i nadi koju donosi i daruje samo njezin sin Isus. Vidljiv je to znak novosti vjere, ali i poruka da nas Bog i Crkva trebaju.

Obrušavale su se na ovaj međugorski brod nepogode svake vrste, ali kad bismo sve stavili na vagu, prevladalo je obilje radosti. I to iskrene i snažne. To svjedoče svi oni hodočasnici koji su s nama molili i slavu Bogu iskazivali. Bože, to se ne može prešutjeti! Krene suza radosnica i mnogima srce zadržće na slavne međugorske dane u čijem središtu nisu bile ljudska slava i moć, nego žrtva, molitva i ljubav. Koliko li samo blagoslovljenih susreta: mladih i starijih, zdravih i bolesnih...

Radost nas obuzima i o ovom Božiću 2022. jer smo svjesni da baš u Međugorju imamo iskren duhovni epicentar, u kojem bilo koji hodočasnik može iznijeti iskren i autentičan stav, javno svjedočiti vjeru. Svojim životom mogu Crkvi reći i pokazati koliko je vole i za nju žive. Snažan je to impuls novoj evangelizaciji, koju zaziva i potiče naš papa Franjo.

Zapjevajmo i o ovom Božiću, čestitajmo svima, lijevo i desno, gore i dolje: Čestit vam Božić, braćo i sestre, ma gdje god na svijetu bili i Božić slavili. Neka Vas Otac čuva, Duh Sveti nadahnjuje, da po Sinu rodimo još više ploda i radosti, Sinu na kojeg ukazuje i pokazuje Kraljica Mira i u ove svećane i blagdanske dane.

Čestit Božić i blagoslovljena nova 2023. godina!

Vjerujem u utjelovljenje, uskrsnuće i život vječni

Živimo u vremenu stanovite pomutnje, u vremenu kad su vjernici zbunjeni, u dvojbi i dvoumici glede onoga što trebaju vjerovati, kad i Papine izričaje stavljaju pod znak pitanja, jer ponekada zna ostaviti vjernike u dvoumici, kad smo svi pomalo izbačeni iz kolotečine i u dvojbi spram onoga što nam je vjerovati, kojemu se taboru prikloniti. Vrijedi osvrnuti se na temelje svoga vjerovanja o čemu su mnogi pisali. Protestant Kierkegaard pisao je o „Uvježbavanju u kršćanstvo“, sveti John Henry Newman napisao je svoju „Slovníku pristanka“ (The Grammar of Consent), zatim gotovo svi veliki teolozi dvadesetoga stoljeća poput Guardinija, von Balthasara, Rahnera, a J. Ratzinger je kao mladi profesor napisao svoju svjetsku uspješnicu *Uvod u kršćanstvo*, prevedenu na dvadesetak jezika. Ona bijaše i poticaj papi Pavlu VI. imenovati ga Münchenskim nadbiskupom i kardinalom 1977. O Uvodu u kršćanstvo pisao je u novije doba i talijanski teolog i biskup Bruno Forte.

FRA TOMISLAV PERVAN

NAŠE VJEROVANJE

Treba da nam trajno odzvanja u ušima i srcu što je zapisao sveti Juda u svojoj Poslanici (r.3) kad govori o našem zajedničkom spasenju te kako osjeća „potrebu da vas pismom potaknem da vojujete za vjeru koja je jednom zauvijek predana svetima“. On se, dakle, u samim počecima Crkve poziva na ono što je „jednom zauvijek“ predano svetima. To „jednom zauvijek“ naći ćemo i u drugim spisima Novoga zavjeta, poglavito Poslanici Hebrejima.

Naše Vjerovanje – i misno, koje redovito nedjeljom i svetkovinama molimo kao i Apostolsko, kraće – zacijelo je uz Proslav Ivanova Evanđelja najzahtjevniji i najzgušnjiji tekst koji imamo u svojoj vjeri i o vjeri. Ono što je u tim Vjerovanjima sadržano, što vjerujemo, što glasno ispovijedamo, spada među najvjerojatnije istine koje čovjek može izreći i sročiti, do kojih se ljudski um vinuo u prvim stoljećima nakon Isusa Krista te koje smatramo temeljem svoje vjere te svojim životnim istinama. Vjerovanje s kojim su nebrojeni živjeli, za koje su nebrojeni i život dali, kao mučenici.

Bog se objavio i sukladno toj objavi nije Bog plod naše misli niti je naša umotvorina, već naš Gospodin i Gospodar te kao takav središte povijesti i naših života. U srčici našega Vjerovanja imamo istinu da je Sin Božji u Isusu Kristu postao čovjekom, utjelovio se po Duhu Svetome, rođen od Djevice Marije. Na tu smo riječ prigibali ili još uvijek prigibamo koljena u misnom Vjerovanju. Doduše, u novome bogoslužju na Blagovijest i Božić. Tu je Bog skinuo zastor sa sebe i izravno nas dodirnuo i suočio sa svojom tajnom.

U srčici našega Vjerovanja imamo istinu da je Sin Božji u Isusu Kristu postao čovjekom, utjelovio se po Duhu Svetome, rođen od Djevice Marije. Na tu smo riječ prigibali ili još uvijek prigibamo koljena u misnom Vjerovanju. Doduše, u novome bogoslužju na Blagovijest i Božić. Tu je Bog skinuo zastor sa sebe i izravno nas dodirnuo i suočio sa svojom tajnom.

VJEROVANJE - ISTINA O BOGU

Nicejsko-carigradsko sastavljeno je na saborima u četvrtom stoljeću kad se poklad vjere brusio i cizelirao, kad se htjelo izreći bitno o vjeri u sažetim izričajima koje su vjernici mogli lako zapamtiti. Treba mudrosti dovidjeti nutarnje značenje i sadržaj. Daskora će se slaviti 1700. obljetnica sabora u Niceji, g. 325., što ga je sazvaio car Konstantin, još nekršten, a bilo mu je nazočno više od 300 biskupa a u žarištu bijaše osoba Isusa Krista, Bogočovjeka, istobitna s Ocem.

Već sama prva riječ Vjerovanja, vjera u Boga Stvoritelja neba i zemlje, sadrži istinu kako je Bog začetnik i počelo svega stvorenoga, svega svemira, oceana, brda i dolina, svih živih bića pod suncem. I taj Bog se utjelovio pod krilom i u krilu mlade židovske djevojke, postao čovjekom, živio kao bespomoćno dječče, u posve određenom vremenu i prostoru. Tko to još vjeruje? Priča za malu djecu? Pa ipak to je ono što mi bitno priznajemo već tisućljećima kao svoju vjeru. Umovi koji su se vinuli do te tvrdnje bijahu zacijelo Duhom nadahnuti.

Svjedoci smo dekristijanizacije zapadnoga svijeta. Preplavili su nas posvuda nekakva Noć vještica, noć duhova, a ovih dana razni likovi iz bajka i mitova, Orašari, bradati starci u jelenskim zapregama koji navodno dijele darove djeci, nekakav „božićnjak“ itd., dok su potisnuti sveti Nikola, Dijete Isus, Sveta obitelj, anđeli, sva nebeska stvarna družba. I time se djeca već od vrtića hrane, a ono što je zbiljski i povijesno, nestaje iz svijesti i hlapi.

Svi znamo za palestinsko ozemlje te mjesta gdje su živjeli Sveta obitelj i apostoli, prvi svjedoci Isusova navještaja. Već prvi izričaji Vjerovanja počinju s tvrdnjom da je Stvoritelj neba i zemlje, autor svemira i svega vidljivoga i nevidljivoga, postao u Djevici Mariji oplodena ljudska jajna stanica, da se rodio kao bespomoćno dijete u štali, da je povijen u pelene, položen među domaće životinje, jer nije bilo zipke ni kolijevke, nije bilo mjesta u gostinju za siromašni bračni par iz Nazareta. Upravo je to ono što izgovaramo svake nedjelje u svetoj Misi, skoro dva tisućljeća.

MARIJINA POTVRDNA RIJEČ

Uz četiri evanđelja po Marku, Mateju, Luki i Ivanu, koja su najvažniji izvori

što nam govore o Sinu Božjem iz Nazareta, imamo i mudru riječ svetoga Jeronima (347. – 420.), koji se iz ljubavi prema Gospodinu i Svetoj zemlji preselio iz Rima u pustinju Betlehema, jer mu je Sveta zemlja bila „peto Evanđelje“, koje komentira prva četiri. Sam Bog ga je u stvaranju „ispisao“. To je sveta zemlja, sveto tlo. Stoga i danas mnogi hodočaste na ta sveta mjesta, uz stanovite sigurnosne rizike.

Papa Benedikt ostavio nam je oporučno djelo o Isusu iz Nazareta u tri sveska. U svesku o Isusovu djetinjstvu piše: „U evanđeoskim izvješćima potpuno je očuvana jedinstvenost jednoga Boga i beskrajna razlika između Boga i stvorenja. Nema nikakve mješavine, nema poluboga. Samo Božja stvaralačka riječ stvara nešto novo. Isus, koji je rođen od Marije, u potpunosti je čovjek i u potpunosti Bog, i nepomišljan i odvojen, kao što će Kalcedonsko vjerovanje precizirati g. 451.“

U duhovnom čitanju Evanđelja ne susrećemo nikakvu pobožnu mitologiju ili suvremene simboličke pripovijesti. Radosna vijest nije bajka, ona govori o Isusu Kristu koji je za nas put, istina i život. Mnogi današnji vjernici, koji posebno štiju Blaženu Majku, vjeruju i iznutra znaju da je to istina. Naravno, oni djevičansko rođenje ne smatraju mitom kako tvrde mnogi suvremeni teolozi. Vjeruju da je i Bog Bog – i da je o Božiću presudila Marijina potvrdna riječ, njezin „Neka mi bude – Fiat“. Marijina poslušnost je ta koja otvara vrata Bogu. Božja riječ, njegov Duh stvara dijete u njoj. On ga stvara kroz vrata Marijine poslušnosti.

Ako imate vremena i volje, možete iščitati ovih dana o tome u Evanđelju po Luki i tiho razmišljati kako anđeo navještenja pristupa Mariji te kako ona prihvaća što joj Bog nudi. „Tako se događa novo stvaranje, koje je vezano uz slobodni da ljudskog bića Marije. Možda se može reći da su tihi i nejasni snovi čovječanstva o novom početku postali stvarnost u ovom događaju - u stvarnosti koju samo Bog može stvoriti.“ Tko je vjernik, jednostavnog srca prihvaća i danas poput Marije sa zahvalnošću ono što mu se nudi i obećava, svakako u spoznaji da hoditi Božjim stopama i nasljedovati Gospodina neće biti lako.

TEMELJNI ELEMENT NAŠE VJERE

Zašto se djevičansko rođenje i uskrsnuće iz groba čini izazovom modernom umu? Benedikt smatra da za kršćane koji sebe smatraju prosvjetljenima Bog može djelovati „u idejama i mislima“, „ali ne u materiji“. U evanđeljima Bogu se pak ne pripisuje ništa apsurdno ili besmisleno što bi trebalo tumačiti na način kako to vidi svijet. Riječ je naprotiv „o pozitivnom“, naime o „Božjoj stvaralačkoj snazi, koja obuhvaća čitavo biće“. Poput vjere u Gospodinovo uskrsnuće, djevičansko rođenje je jedan od „stupova i temeljaca vjere“.

nja riječima i filozozima koji su se od vremena prosvjetiteljstva upuštali u sve sofisticiranija tumačenja Svetoga pisma, kao kad Bog u Isusu ne bi uopće bio ljudsko biće, nego komplicirana knjiga koju trajno treba „prevoditi“ i neukima tumačiti. Mnogi su postali taoci suvremene egzezeze koja usitnjava, fragmentira sve u Svetom pismu a od Isusova lika ne ostaje više ni kostur, bez mesa, žila i sadržaja.

SVE SVJEDOČI O ISUSU

Bog se objavio u svom izazovnom utjelovljenju u Isusu Kristu. Prava teologija nije igra staklenih perla. O

koji se oslanjao, tu još uvijek možemo kročiti stepenicama preko kojih su ga Marija i Josip nosili četrdeset dana nakon rođenja da bude prikazan upravo u tome Hramu. Tu je i prašina po kojoj je Isus pisao prstom po zemlji kad su uhvatili onu bijednu ženu u preljubu. Tu još uvijek puše vjetar koji je odnio njegov posljednji krik s Golgote. Nebesko plavetnilo govori o Isusu Kristu jednako kao i oštro kamenje i beznadno nerješivi trajni sukobi u Svetoj zemlji, ako se ljudi, kao u Božjem laboratoriju, konačno ne obrate prema novoj zapovijedi ljubavi prema neprijatelju, koju nam je ostavio sam Božji Sin i

Kad bi Bog bio samo slabašna ideja koja nam je potrebna za čestit život, bio bi nam dovoljan filozofski učitelj mudrosti koji pokazuje razložnost i smislenost čestita života. Ali naša vjera nipošto nije filozofija. Benedikt opisuje djevičansko rođenje kao „temeljni element naše vjere“ i kao „svjetionik nade“: „Ako Bog nema moć i nad materijom, onda nije Bog. Ali on ima tu moć, ima moć sa začecem i uskrsnućem Isusa Krista stvoriti novo stvaranje. Dakle, kao Stvoritelj on je i naš Otkupitelj.“

Sin čovječji. Svaki izlazak sunca nad Maslinskom gorom podsjeća na ono „rano jutro prvog dana u tjednu, još za mraka“, kad je Marija Magdalena žurila kroz labirint jeruzalemskih ulica do groba svoga Gospodina i Učitelja.

Relikvija kao što je INRI, natpis na križu što ga je dao napisati Poncije Pilat, čuva se danas u Rimu te pripada toj materijalnoj samoobjavi Boga. Tragovi cvijeća i poljskih ljiljana iz Judejske pustine na platnu u koje je umotano Isusovo mrtvo tijelo mogu se smatrati prvim ispisanim stranicama Evanđelja u kojima je otisnut lik samoga Gospodina. Sve to svjedoči o njegovoj mucu i uskrsnuću od mrtvih. Sam je Bog ispisao i

oslikao te izvorne ikone. Sve svjedoči o Isusu. Tu je on jeo i spavao, tu je boravio, tuda je hodio. Tu je Bog bio stvarni, potpuni čovjek. Toga moramo biti svjesni ovih dana. To je ono čime se zanosio jedan Jeronim, Franjo, Charles de Foucauld, ali i sveti Ignacije Lojolski koji se htio nastaniti u Svetoj zemlji.

VJEROVANJE - VELIKA Povelja KRŠĆANSTVA

Rijetko tko je možda bio toliko fasciniran i naelektriziran tom spoznajom i Svetom zemljom kao sveta Helena-Jelena Križarica (244. – 330.), majka cara Konstantina, koja je stoga dala skinuti cijelo stubište s Pilatove palače kako bi one kamene stepenice na kojima je započeo križni put Sina Božjega nakon što je osuđen na smrt, prenijela brodovljem u Rim i ondje dala izraditi „Scala sancta“ – Svete stube. Ili pak dvanaest dragocjenih stupova židovskog hrama u Jeruzalemu, koji su resili prvu baziliku svetog Petra u Rimu prije nego što su u potonjoj novoj bazilici poslužili Berniniju kao uzor za brončane stupove nad „Confessio“ gdje je ukopan sv. Petar.

Nitko u antici nikada ne bi došao na pomisao tražiti tragove niti ostatke Zeusa ili Apolona a ni drugih bogova s planine Olimpa, Parnasa ili Peloponeza na način kako je to činila sveta Helena. Jednostavno nitko nije vjerovao da su ta navodno nadnaravna bića postojala ili doista mogla ostaviti materijalne tragove! Ali to je bilo doista radikalno drukčije sa svetom Helenom, čiji je sin Konstantin, dok je ona još bila živa, g. 325. sazvaio sabor u Nikeji (u današnjoj Turskoj), gdje je više od 300 biskupa jednoglasno oblikovalo naše prvo Vjerovanje. Bilo je to čudo. Tekst je

postao Magna Charta – Velika povelja kršćanstva.

Spoznajni svetog Jeronima o dodatnom petom evanđelju koje komentira i tumači četiri druga evanđelja, trebali bismo dodati, što se tiče naše vjere, da ne samo Sveta zemlja, nego da cijelo stvorenje komentira tekst Vjerovanja te pjeva o čudesima Božjim i o njegovu utjelovljenju. „Postao čovjekom!“ Crkva o tome pjeva u Vazmenom bdjenju kada intonira velebni „Exsultet“ iz 4. stoljeća, gdje se još od vremena svetog Ambrozija kaže: „Nek se raduje zemlja tolikim obasjana bljeskom, rasvijetljena sjajem vječnoga Kralja i neka osjeti da je nestalo po čitavome svijetu mraka!“ – O tome govore sva čuda, sva ukazanja Blažene Majke, akceleratori čestica u CERN-u, ukratko, cijeli veliki i divni svijet živih, o čemu govore i znanstvenici i nobelovci iz fizike i kemije, ove godine.

LJEPOTA U ZAGRLJAJU RIJEČI

A o toj ljepoti na vrlo osebujan način govori i cijela Europa, najljepši i najdragocjeniji kontinent, koji se u svojoj povijesti kao niti jedan drugi kontinent izvijao prema nebeskom Jeruzalemu i Kristovu povratku u slavi. O tome još uvijek glasno zборе naši društveni sustavi koji u međuvremenu poput golemog magneta zrače u cijeli siromašni svijet. O tome govore predivni europski gradovi. Suvišno ih je nabrajati poimence. Uzmimo samo naše gradove uz jadransku obalu! I naša prekrasna glazba, svijet anđeoskih zborova, svijet liturgije. Veliki su skladatelji svete glazbe pred riječima o Božjem utjelovljenju znali zanimemiti, u svojim su glazbenim ostvarenjima pokušavali izreći tu nepojmljivu istinu. Pokušavali su u zvucima i suzvučji-

Veliki su skladatelji svete glazbe pred riječima o Božjem utjelovljenju znali zanimemiti, u svojim su glazbenim ostvarenjima pokušavali izreći tu nepojmljivu istinu. Pokušavali su u zvucima i suzvučjima, kroz skladbe izreći neizrecivo, htjeli su s pomoću glazbe (do)dirnuti ljudska srca, čovjekova osjetila. Redovito su to odsječci s najtišim i glasovima i zvukovima, i te su skladbe u biti daleko snažniji tumači jedinstvene istine o Utjelovljenju od svih naših umnih i razumskih doumljivanja i dosega.

ma, kroz skladbe izreći neizrecivo, htjeli su s pomoću glazbe (do)dirnuti ljudska srca, čovjekova osjetila. Redovito su to odsječci s najtišim i glasovima i zvukovima, i te su skladbe u biti daleko snažniji tumači jedinstvene istine o Utjelovljenju od svih naših umnih i razumskih doumljivanja i dosega. Međutim, i mi smo prisiljeni Riječ koja je postala tijelo zaodijevati u svoje riječi - ljudske i ograničene - da bismo mogli oslušivati i čuti upravo kroz svoje ograničene ljudske riječi jedinu istinsku Božju Riječ.

Naravno, o svemu tome govore sve stare katedrale i bogomolje, danas u svom urušavanju, te su za bogoslužja uvelike prazne ali su barem pogodne kao koncertne dvorane za sakralnu glazbu. O tome zbori život i smrt nebrojnih svetaca, ali i naša slika čovjeka te naša neusporediva sloboda koju nam je samo taj Bog mogao dati. Bog koji je postao čovjekom kako bi čovjek bio pobožanstvenjen.

Dakle, što meni/nama znači Vjerovanje koje molimo? Sve. – Nije bitno koliko krštenih više u to vjeruje ili ne vjeruje. Ali volio bih biti uvijek među onima koji će vjerovati u Credo. Naš bi život bio besmislen, povijest i sudbina bi bile besmislene, bez čudesa trojstvenoga Boga, koga veličamo i zahvalno slavimo u svome Vjerovanju i ovih božićnih dana. Bez njega bi život bio besmislen, a s njime je krajnje smislen! Hvala Nebu na daru Djeteta iz Betlehema u koga vjerujemo. Hvala i Mariji što nam rodi Spasitelja i Otkupitelja. Hvala Isusu koji je radi nas ljudi radi našega spasenja sišao s nebesa. Venite adoremus!

Kad bi Bog bio samo slabašna ideja koja nam je potrebna za čestit život, bio bi nam dovoljan filozofski učitelj mudrosti koji pokazuje razložnost i smislenost čestita života. Ali naša vjera nipošto nije filozofija. Benedikt opisuje djevičansko rođenje kao „temeljni element naše vjere“ i kao „svjetionik nade“: „Ako Bog nema moć i nad materijom, onda nije Bog. Ali on ima tu moć, ima moć sa začecem i uskrsnućem Isusa Krista stvoriti novo stvaranje. Dakle, kao Stvoritelj on je i naš Otkupitelj.“ Kao ljudi 21. stoljeća možemo u to vjerovati i radovati se u zahvalnosti djece Božje. Treba konačno osloboditi božansku objavu utjelovljenja Boga u Isusu Kristu od sužavanja i robova-

tome svjedoče svi mučenici i svetci, a Sveta zemlja, u svoj svojoj ljepoti i svim svojim napetostima i oprječnostima, govori o tome do danas kao o najvećoj ikoni Plavog planeta. O tome govore arheologija, klima, meteorologija, točan tijek dana i godišnja doba te bezbrojne pouzdane lokalne tradicije, koje naravno sve žele i trebaju biti kritički ispitane. Obično to podnose bolje od bilo kakva umovanja u seminarskoj knjižnici. Isto tako, ta riznica, to blago tradicije svjedoči o tome kako se ona zrcalila na ikonama.

Topografija Svete zemlje govori o Isusu iz Nazareta i njegovoj Majci. Ondje je još uvijek kamenje na komu se odmarao, hramski potporni zid na

BOŽIĆ SE U TIŠINI RAĐA

FRA STANKO
MABIĆ

OVAJ PRILOG ZA GLASNIK PIŠEM MJESEC DANA PRIJE BOŽIĆA. Druga je polovica studenoga. Vani je tmurno i oblačno. Kiša već danima pada. Oporavljam se od prehlade. Pijem čaj od metvice, kašljem, brišem nos i pišem članak o Božiću, najradosnijem danu za nas Kristove učenike. Da Božić (utjelovljenje Isusovo) ne nosim čitavu godinu u srcu, zar bih mogao sada o tome pisati, osjećati i misliti u ovom tmurnom danu, u samoći svoje sobe? Društvo mi (ne)ugodno čini tek prehlada. Kao svećenik manje-više uvijek pripremam govor, propovijed ili članak unaprijed. Unaprijed se moram u mislima, u mašti i u srcu kao i u molitvi prenijeti u događaj koji tek slijedi. Međutim, Božić nije događaj koji tek slijedi ili koji je već

odavno prošao. Božić nije događaj, nije samo ugođaj, nije samo dan. Božić je osoba. Božić je utjelovljeni Isus u meni. Utjelovljen u mojim mislima, mojim osjećajima, mojim bolovima, u mojim suzama i mojim nadama. Utjelovljen u mome mentalitetu. Kad u meni umre moj hercegovački (rodijački) mentalitet, a rodi se biblijski, znak je da se u meni utjelovio Isus, da u meni živi Božić. Jedan dan kroz godinu želimo to i na vanjski, vidljivi način svetkovati u liturgijskom, obiteljskom, društvenom i osobnom životu. Sveti Franjo, koji je živio potpuno siromaštvo i do krajnjih granica postio, za Božić je govorio braći da na ovaj dan i zidove treba namazati mrsom.

U predbožićnom vremenu uvijek mi zapne za uši riječi proroka Izaije

koji je o Kristovu dolasku izrekao nebrojena proročanstva. Živio je šest-sedam stoljeća prije Krista. Posebno mi se doima njegov slikovit odlomak koji govori kako će isključiti mladica iz panja Jišajeva (Davidova oca). Panj je odsječeno i sasušeno stablo u samom korijenu. I kad pomislimo kako je to stablo već odavno mrtvo, iznenadimo se kad vidimo jednu mladicu koja izbija iz toga panja. To je znak da panj više nije mrtav. U njemu se ponovno rodio život. Ovom slikom nam Bog po proroku poručuje da ima nade i onda kada se čini da je sva nada izgubljena i da iz svakog usahla panja može niknuti nova mladica. Tako nam je važna vjera i nada bez obzira koliko se osjećali da smo već odavno panjevi. Brinuti se i vjerovati u procvat,

Postoji uzrečica koja kaže kako svi putovi vode kući, a ja bih rekao da za Božić svi putovi vode u ljudsko srce koje samo Isus može ispuniti do kraja. Božić nije samo otvaranje naših darova, nego puno više otvaranje naših srca Bogu. Božić nas uči da zavirimo u srca malenih, jednostavnih, poniznih i siromašnih ljudi i da od njih učimo kako biti bogat Bogom i čovjekom

unatoč panjevima u našem životu – to je nada Božića.

Međutim, ta mladica je krhka. Dovoljno je jače nevrijeme, ljudska ruka ili neka životinja pa da tu graničicu slomi i da ugasi svaku nadu panju za novi život. Ta malena i nemoćna graničica je malo dijete Isus u betlehemske štali. Nemoćan, nezaštićen i od ljudske ruke i od životinjske i od nevremena. Posve „nemoćan“ da se zaštiti od „moćnoga“ Heroda. Sva njegova zaštita i snaga je u povjerenju, predanju i pouzdanju u njegova Oca na nebu koji ga štiti i čuva po „nemoćnim“ Josipovim i Marijinim rukama.

Ova „nemoćna graničica“ nas poučava da se ne trebamo bojati dok smo u rakama nebeskoga Oca. Nema veće moći od nemoći jednoga čovjeka koji je svjestan da je nemoćan i onda potraži pomoć Svemoćnoga. Kad sam slab, onda sam jak. Tada je sva moja snaga u Bogu. Kako je samo važno shvatiti istinu o svojoj slabosti i nemoći. Istinu o poniznosti. Shvatiti poniznost koja prihvaća štalu koju ti život donese, prihvaća da si odbijen od ljudi i da za tebe nema svratišta u njihovu društvu. Kako je važno shvatiti istinu da je „tvoj Herod“ u tebi i oko tebe samo prividno moćan. Shvatiti tu istinu znači shvatiti Božić.

Svako dijete je ova mala nemoćna graničica koju Otac nebeski štiti po rukama roditelja. A što ako roditelji otkažu posluš Gospodinu i dignu svoju ruku na tu malu graničicu i umjesto da je štite, ubiju je još u svojoj utrobi? Ubijaju graničicu misleći kako im ona smeta na putu njihove moći kao što je Herod mislio da mu malo dijete Isus smeta na putu njegove moći. Znamo kako je „moćni Herod“ završio. Tako će završiti ne samo oni koji ubijaju nevinnu djecu,

nego i oni koji to znaju i o tome šute. Ta malena, nerođena djeca su Božja djeca. Božić počinje onda kad shvatimo da smo svi djeca Božja. Ne samo mi koji smo rođeni, nego i oni koji su u majčinoj utrobi još nerođeni.

Božić je blagdan srca. Postoji uzrečica koja kaže kako svi putovi vode kući, a ja bih rekao da za Božić svi putovi vode u ljudsko srce koje samo Isus može ispuniti do kraja. Božić nije samo otvaranje naših darova, nego puno više otvaranje naših srca Bogu. Božić nas uči da zavirimo u srca malenih, jednostavnih, poniznih i siromašnih ljudi i da od njih učimo kako biti bogat Bogom i čovjekom. Čovjek je velik ako nije izgubio srce djeteta. Po „velikom i moćnom“ Herodu nas uči da se sklonimo od onih koji se umišljaju da su veliki i moćni i da se varamo kako ćemo od njih nešto dobiti. Takvim ljudima je stalo samo do sebe i od njih ne možeš ništa dobiti. Istinsko bogatstvo možeš dobiti samo od onih koji su jednostavni i otvoreni srca, koji nisu dvostruka srca, nego govore ono što uistinu osjećaju i misle, koji čine dobro, a nemaju pri tome neku svoju računicu jer znaju da su samo beskorisne sluge i da čine što su dužni učiniti. I nemojmo ulaziti u njihova srca da bi ih iskoristili, nego da bi ih voljeli. Ljubav će nam biti uzvrćena jer samo onoliko koliko ljubimo, samo toliko možemo i primiti ljubavi. Božić nam poručuje da nikada nismo sami dok ljubimo. Ni kad je noć najmračnija ni kad puše vjeter najhladniji. Nikada nismo sami.

Nietzsche reče da sve veliko dolazi sporo, tiho i polagano. I Bog dolazi tako.

Danas smo zaboravili tišinu. Ne znamo uživati u trenutcima tišine, ni u tihoj glazbi. Ugladajmo se u sv.

Josipa. Tiho i samozatajno je služio tako da mu se ne spomigne ni jedna riječ u Evanđelju. Bio je vjeran Bogu i vjeran Mariji i vjeran malom dječaku Isusu. Poučava nas da vjera nije samo u nešto vjerovati, nego biti vjeran u svakom trenutku svoga života. U vjernosti, šutnji, poslušnosti i skrovitosti postaje jedan od najvećih svetaca. Zaogrnut samo tišinom, Božjom voljom i svojom poslušnošću.

Šutnja i tišina su teške jer tada silazimo u svoju vlastitu dubinu. Mnogi na tom putu odustaju jer put u ovu dubinu srca vodi kroz naše tamne noći, strahove i samoće. Bog je izabrao baš moju najtamniju noć da se u meni rodi. Duhovni oci su često govorili da se Bog želi proslaviti u tvom životu baš tamo gdje ti je najteže, gdje si najslabiji, čega se najviše stidiš, gdje ti je najneugodnije ... Baš se na tom mjestu želi proslaviti, odnosno roditi u tvom životu. Samo ako mu to dopustimo. Ako mu dopustim da unide u najskrovitije odaje moga srca, tamo gdje sam posve sam, tamo gdje nitko ne može unići osim Isusa. Samo ćemo tako shvatiti tajnu Božića, trenutak kad se rodio u mojoj tamnoj noći, kad me oslobodio tmina i sjena smrti. Iako je Božić blagdan obitelji i radosti, u isto vrijeme je to blagdan tišine i mistike. Da bi moje srce naslutilo rođenje Sina Božjega, potrebna je samoća i tišina. Za Božić je jako važno imati vrijeme za obitelj i drage osobe, ali jednako važno i potrebno imati i vrijeme za sebe i tišinu jer se Bog u tišini rađa.

Kad je Marija shvatila da će morati roditi Isusa u šali, vjerujem da su ona i Josip dali sve od sebe da uredi tu štalu da bude čista i spremna za rođenje Sina Božjega. Gdje je god prisutan Duh Sveti, tu je prisutna čistoća, sklad i red (samo jedna slika iz Isusova groba kad je uskrsnuo: poviži nisu bili zgužvani, prljavi i odbačeni, nego složeni i povijeni u jedan red i sklad). A Marija je zaručnica Duha Svetoga i zato je oko nje i u njoj sve bilo pospremljeno, čisto i uredno. Štala je uvijek bila simbol prljavštine i neugodnih mirisa. Ako smo imalo iskreni prema sebi, priznat ćemo da je naše srce jedna štala koja je prljava svakojakim grijesima i miriše po zlim mislima. Molimo Mariju da počisti i uredi i štalu našega srca kako bi se Isus mogao u njemu roditi i u njemu živjeti.

ŠUTNJA I TIŠINA SU TEŠKE JER TADA SILAZIMO U SVOJU VLASTITU DUBINU. MNOGI NA TOM PUTU ODUSTAJU JER PUT U OVU DUBINU SRCA VODI KROZ NAŠE TAMNE NOĆI, STRAHOVE I SAMOĆE. BOG JE IZABRAO BAŠ MOJU NAJTAMNIJU NOĆ DA SE U MENI RODI.

KREŠIMIR
MILETIĆ

Božić je najljepši i najradosniji blagdan u obitelji. Gospodin posebnom lakoćom osvaja naša srca baš na Božić. Možda je baš taj način dolaska među nas ljude, u liku malenog djeteta, nama i najlakše razumjeti. Rođenje djeteta u obitelji događaj je koji smo svi iskusili u životu. Bilo da smo se sami rodili u

mogu susresti Gospodina. I onda se postavlja pitanje znamo li živjeti taj trenutak, taj "sada" ili smo pred bujicom različitih gutača vremena izgubili onaj zdravi kontakt sa stvarnošću, presudan za susret i sa samim Gospodinom. U današnje vrijeme suočeni smo s galopirajućom ovsnosću o različitim ekranima. Čovjek kao da je zaboravio živjeti u ljepoti

koji smo zaboravili biti "kao djeca" otkako nas je zaogrнула "odraslost", proživljavaju Božić, radost i mir koje donosi i primjećuju dolazak Isusov među nas. Možda i lakše negoli mi odrasli, ispunjavaju malene vježbe i odricanja, pronalazeći taj uski put do Isusa i radosti koje donosi susret s Njime. Posebno me raduje promatrati našeg najmlađeg sina Jakova kako

negdje po putu svog odrastanja u ove "odrasle", zaista zaboravili biti tako jednostavni kao djeca, pa sve teže prepoznamo Onoga koji dolazi kao Dijete?

Ne mislim pritom da odrastao čovjek treba biti djetinjast, već da poput djeteta treba biti sposoban živjeti jednostavnost sadašnjeg trenutka, srca brzog na praštanje, na igru, radost, iskrenost, nevinost. Nije teško primijetiti da su različiti ekрани, mobiteli, aplikacije, društvene mreže (...) preuzeli kontrolu nad čovjekom sadašnjice. Da se Isus ima roditi u današnje vrijeme, pitanje je bi li itko primijetio taj događaj ili bi zagledani u ekrane propustili najvažniji događaj ljudske povijesti. Zato smo u našoj obitelji odlučili ovog došašća nešto promijeniti na tom području. Pokušati se otrgnuti iz zagrhljaja ekrana i ponovno oživjeti naše obiteljske razgovore, žive susrete jednih s drugima, s našim prijateljima. Pogledali smo zajedno i dokumentarni film "Socijalna dilemma", koji razotkriva opasnosti i manipulacije kojima smo izloženi preko različitih medija, društvenih mreža, interneta.

Gospa nas u zadnjoj poruci poziva na nešto potpuno drugačije od beskrajnog "surfanja" po internetu i izlaganja naše privatnosti različitim aplikacijama. Poziva nas na molitvu i da po molitvi izlažemo svoje srce Onome koji nas beskrajno ljubi i koji nam nudi spasenje. "Molitva otvara srca i daje nadu i vjera se rađa i jača." Ovo iskustvo zatvorenosti srca često sam iskusio. Jednako kao i nedostatka volje za intenzivnijim duhovnim životom. Uglavnom u periodima kada bih dopustio da mi ovaj "sada" bude ispunjen ispraznim sadržajima. A Gospa nam daje odgovor i rješenje. Molitva. Molitva otvara srca i daje nadu i vjera se rađa i jača. Ovaj proces je zapravo toliko jednostavan, no jednostavan je onima koji znaju obraniti svoj "sada" od ispraznih sadržaja. Koji znaju biti budni i odgovorni.

„Postao sam malen da bih vas svojom malenošću mogao ponijeti visoko odakle ste pali... Nosit ću vas na svojim ramenima.“ (Egipatski apokrifni spis, III. st.). Da, Božić je blagdan neopisive radosti jer je znak da nas Bog neizmerno ljubi i dolazi da nas spasi, unatoč našim pogreškama, manama, slabostima, grijesima. Bog se silno želi roditi u štalicama našeg srca, baš takvima kakve jesu, siromašne, potrebne Njegovog svjetla i ljubavi. Došavši kao dijete, poručio nam je da je i svaka faza našeg života dobra, potrebna, da zahtjeva vrijeme i da je posvećena. On nije došao kao odrastao čovjek, već jednakim putem kao i svatko od nas. Od začeca do smrti. Blagoslivljajmo i zahvaljajmo Gospodinu na neprocjenjivom daru života, daru postojanja i više od svega na Njegovom naumu da nas spasi, da s nama dijeli vječnost. U tom raspoloženju lako ćemo razumjeti da je naše srce zapravo i jedino što mu možemo pokloniti na dar, jer je On svojim rođenjem nama darovao sve što nam je ikada trebalo.

Božić u mojoj obitelji

Svatko od nas ima na raspolaganju isključivo sadašnji trenutak. Živimo sada, danas i nemoguće je živjeti u prošlosti ili u budućnosti. Taj "danas" i "sada" je jedini trenutak u kojem mogu susresti Gospodina. I onda se postavlja pitanje znamo li živjeti taj trenutak, taj "sada" ili smo pred bujicom različitih gutača vremena izgubili onaj zdravi kontakt sa stvarnošću, presudan za susret i sa samim Gospodinom.

GOSPA NAS U ZADNJOJ PORUCI POZIVA NA NEŠTO POTPUNO DRUGAČIJE OD BESKRAJNOG "SURFANJA" PO INTERNETU I IZLAGANJA NAŠE PRIVATNOSTI RAZLIČITIM APLIKACIJAMA. POZIVA NAS NA MOLITVU I DA PO MOLITVI IZLAŽEMO SVOJE SRCE ONOME KOJI NAS BESKRAJNO LJUBI I KOJI NAM NUDI SPASENJE.

našoj obitelji, pa preko obiteljskih albuma rado pregledavamo fotografije koje svjedoče o tim radosnim trenutcima za naše roditelje i našem djetinjstvu, bilo da se živo prisjećamo rođenja naše djece. Jer zaista, naš Bog je Bog živih, Bog života i odabrao je među nas doći na ovaj predivan način, kroz obitelj. "Ovako se htjede roditi onaj koji hoće da ga ljube, a ne da ga se boje", kako je predivno opisao riječima Josip Stadler. No, daleko važnije od pukog obilježavanja i slavljenja samih blagdana jest da se Isus rodi u našim srcima.

Svatko od nas ima na raspolaganju isključivo sadašnji trenutak. Živimo sada, danas i nemoguće je živjeti u prošlosti ili u budućnosti. Taj "danas" i "sada" je jedini trenutak u kojem

sadašnjeg trenutka, u prirodnom okruženju, komunicirati sa svojim bližnjima. A Božić je upravo predivan događaj u kojem možemo primijetiti da su dolazak i rođenje Gospodina primijetili i doživjeli tek oni koji su bili prisutni u tadašnjem "sada", koji su primjećivali znakove u prirodi, na nebu, u svome okruženju. Koji su živjeli stvarnost koju je pripremio Gospodin.

Božić, ali i cijelo došašće je predivno vrijeme i milost za cijelu obitelj. Osobito za djecu. Djeca nekako prirodno, možda i lakše negoli mi

cijelim srcem proživljavaju došašće i sam Božić, kako ga raduju i kako mu pažnju zaokupljaju maleni detalji oko jaslca, kako lako započinje igre s figuricama i s kojom lakoćom molitvom završava svoj dan. Jesmo li

Božić

Badnja večer, tišina u jaslicama.

Da su ljudi, rekao bih kako je u takvoj noći posve prirodan zastoj vremena. Ili su svi u grču od zavijanja sirena, prvih eksplozija granata što opet padaju na grad. Ali ne, to su samo nevještom seljačkom rukom izdjelani komadi drva: Isus, Marija, Josip, Tri Mudraca, pastiri s blagom, u visini za strop pričvršćeno nekoliko anđela. Ne može se za njih reći da premiru od straha. Oni samo nijemo motre našu tugu, pa i nemoć, veliku prazninu sobe oko božićnog drvca, izgubljenost jabuka, smokava za kojima nitko ne pruža ruku. Osjećam da se i svijeća ne želi pripaliti. I u toj tišini, u tom nepokretu, dobro znam da će netko progovoriti. Neko drvo u jaslicama da će zaplakati mojim plačem i da će noćas ipak biti Božić.

Slavko Mihalić

Isuse, molim te za budnost

MIRTA MILETIĆ

Duboko je i i sveto liturgijsko vrijeme u kojem se nalazimo. Poziva na duboku promjenu srca, obnovu ljubavi prema Gospodinu, pogled na odnose koje živimo. Kakva mi je vjera? Živim li evanđelje u svakodnevnim situacijama života? Koji su odnosi potrebni promjene? Koji dio svoga života ne puštam Gospodinu? Jesam li blizak Gospodinu? Pitam li ga za savjet? Razgovaram li s Njim? Svaki naš zemaljski odnos zahtjeva darivanje i vrijeme, inače sahne. Imamo iskustvo kako je potrebno ulagati u prijateljske i bračne odnose. Naši odnosi nisu statični. Ili rastu ili se

gube. Jednako tako je i s odnosom prema Isusu, našem Spasitelju. On je živ i čezne za tvojim i mojim srcem, želi odnos. Važan mu je svatko. No, nije nasilan u tom odnosu, već čeka našu inicijativu. Čeka na naše „da“. Zbog toga „da“ je i potrebno došašće. Došašće je povlašteno vrijeme koje nam Crkva daje s nadom da će se mnoga srca otvoriti Gospodinu.

Kako živjeti došašće na najbolji mogući način? Uхватimo se ponekad u zamku pretjeranih vježbi, molitava i odricanja koja si zadajemo s namjerom da se što bolje pripravimo na Božić. Često se događa da na kraju ostajemo

nekako prazni. Neispunjeni i razočarani. Formu smo zadovoljili, ali srce nismo promijenili. I mi smo u obitelji prošli tjedan razgovarali o tome što ćemo raditi kroz ove došašće. Igra „Dobrog anđela“, u kojoj svatko iz šesira izvuče jednog člana obitelji kojeg ima zadatak potajno razveseljavati malim znakovima pažnje se već nekoliko godina pokazala dobrim poticajem da molimo i mislimo malo više jedni na druge. Ove godine ćemo sastaviti jedan popis kućanskih poslova s bodovima. Cilj igre bi bio kroz došašće skupiti što više bodova, „otimajući se“ za poslove koji nam inače nisu dragi ili ih djeca nevoljko obavljaju. Pospremanje našeg doma, a kako bi bio uredan i čist za dolazak malenog Božića, lijepa je slika „pospremanja“ našeg srca koje zahtjeva trud, napor i nadilaženje naših osjećaja.

Dogovorili smo da će se štalice ove godine uređivati tako da ćemo svaki pojedini detalj (slamu, figurice, mahovinu, ...) stavljati kao plod nekog učinjenog dobrog djela. Ne budemo li činili dobra djela kroz

došašće, štalica će ostati prazna ili neuređena. Sve ovo navedeno je dobar poticaj djeci i nama odraslima na veću ljubav i trud, a svoju krunu ovakve aktivnosti imaju u razgovorima nakon večernje obiteljske molitve kada ćemo dijeliti iskustva i komentirati kako nam napreduje uređivanje štalice i – još važnije – našeg srca.

No i to može ostati prazno ako nam ne pomogne uči u dublji odnos s Gospodinom. Sve može ostati na razini pobožnih igara, bez dubljeg razumijevanja tko sam i kamo idem. Promišljajući o tome što je važno u dubljijoj pripremi za susret s Isusom u božićnim jaslama, čini mi se važno sljedeće:

sitne laži. Volimo i tuđu laž jer nam je tako lakše. Ne moramo izlaziti iz vlastite ugodne zone, ne moramo ulaziti u konflikte ili gubiti „prijateljstva“. Znamo tko je otac laži. Isus nam istinu postavlja kao uvjet ukoliko želimo biti Njegovi učenici. Istina nam donosi slobodu za kojom zapravo čezne svako ljudsko biće. To je ta istinska sloboda Djece Božje do koje se može jedino kada se odrekemo laži. Nema drugog puta.

Isuse, želim se u ovom svjetom vremenu koje stavljaš pred mene odreći svake laži o meni samome, o drugima. Želim istinu jer si ti Istina. Pokaži mi Isuse u ovom došašću moje laži i bježanja. Pokaži mi koje sam laži prihvatio/la kod drugih. Što ne nazivam pravim imenom?

Kako živjeti došašće na najbolji mogući način? Uхватimo se ponekad u zamku pretjeranih vježbi, molitava i odricanja koja si zadajemo s namjerom da se što bolje pripravimo na Božić. Često se događa da na kraju ostajemo nekako prazni.

1. Otkriti svrhu i smisao svog života. Tvoj i moj život imaju svoju svrhu i smisao. Vjeruješ li u to? Ne postoji čovjek koji je stvoren bez svrhe i smisla. Dane su nam jedinstvene životne zadaće koje valja otkriti. Njih najlakše otkrivamo kroz talente koji su nam darovani. Valja ih otkriti. Nitko to ne može odraditi naše životne zadaće umjesto nas. Ako ne poznaješ za što si stvoren, riskiraš živjeti površnim životom bez cilja.

Gospodine, pomози mi u ovom došašću otkriti smisao i svrhu života. Onu za koju si me stvorio. Želim spoznati tko sam i za što sam stvoren/na. Pokaži mi što je moja životna zadaća, gdje mogu biti plodan/na. Pokaži mi gdje me Ti trebaš! Oslobodi me mog besmisla i depresije. Daj mi radost života!

2. Odreći se laži o sebi i drugima. Laž nam daje instant sigurnost. Skrivamo se iza maski, naših titula, postignuća. Lažemo si da nismo potrebni promjene. Ne priznajemo si strah, oholost, dokazivanje, rivalstvo. Ne volimo ispasti slabi pred drugima. Glumimo jedni pred drugima. Volimo sebi tolerirati

Gdje radim compromise? Gdje sam grijeh proglasio/la dobrim? Što se bojim pokazati kao laž? Ozdravi me!

3. Vječnost postoji. Važno je često posvijestiti ovu istinu. Kada bismo sva svoja djela i riječi stavljali u odnos s Vječnošću, drugačija bi bila naša djela i opreznije riječi. Ako Vječnosti nema, uzalud je svo naše odricanje, trud i djela ljubavi. Sve nestaje smrću, postaje prah i pepeo. U trenutku smrti materijalno ne ćemo moći zadržati, ali djela ljubavi da. Ona ostaju trajna, ne nestaju smrću. Ona su jedina stvarnost koju nosimo u Vječnost. Zbog toga je potrebno svaki dan širom otvoriti oči srca i prepoznati prilike u kojima nas Gospodin poziva na ljubav. Odgovoriti mu! Biti budan!

Isuse, molim te za budnost. Daj da te prepoznam u situacijama života, u ljudima koje mi šalješ. Daj da mogu kao i tvoj učenik Ivan reći: „Gospodin je!“ Želim vjerovati da moj trud i ljubav ostaju za Vječnost. Isuse, ponekad me plaši misao o smrti jer ne poznajem Vječnost. Bojim se onoga što ne vidim! Molim te za dar vjere! Pomози mojoj nevjeri!

Badnjak

Sam.

Na obamrloj grani

snijeg.

Sam.

Negdje daleko, desetljeće daleko:

„Narodil nam se kralj nebeski“

„Jel vidiš Isuseka?“

„Kušni ga!“

Sam.

Mati s lancem od zrnja

ovijenim oko koštunjave ruke.

Otac u visokim čizmama s mirisom

zemlje

naslonjen na crkvena vrata.

Drhtim drhtajem božićnih voštanica

i jelkinih grana.

Dječak je donio nemir danima,

mojim danima, danima svim.

Nemir života? – Život...

Ivan Golub

Nije sve onako kako se čini

Da je sve onako kako se čini, voda koju rukom zahvatiš iz mora, bila bi plava. (H. Širazi) Ovaj nam citat otkriva svu istinitost stvarnosti u kojoj se nalazimo u ovo predbožićno vrijeme ili u ovaj 'božićni advent' - kako neki skrojiše novi termin izrugujući se svem onom božićnom sjaju koji je ukrao pokoru, jednostavnost i okrenutost duhovnim vrlinama koje bi trebale obilježavati hod kroz došašće prema Božiću.

PAULA TOMIĆ

Ove godine, kao nikad do sada, valjda konačno pušteni nakon ograničavanja zbog pandemije, blještavost, šarolikost, jelo i piće, lampice i svjećice, sajmovi i koncerti, društvena događanja, koncerti, klizališta, fuliranje i foliranje, slikanje i zabavljanje, a na kraju i svjetsko nogometno prvenstvo – skoro potpuno je ukralo pripremu za Isusov rođendan! Mi već uveliko slavimo Božić, samo smo iz i te kako preuranjenog slavlja još izostavili i Slavljenika!

Izvana se čini kako nema sretnijih ljudi i sretnijeg vremena! Ali to se samo čini, kao što nam se čini i da je voda plava! U razgovorima s ljudima otkriva se velika tjeskoba duše, strahovi i nemiri, usamljenost... Samo ponegdje koji medij izbaci članak o velikom porastu samoubojstava kod mladih, psihičkih poremećaja, depresije, anksioznosti... „Nakon dvije godine „strogih mjera“ u UK svaki četvrti adolescent ima problema sa psihičkim zdravljem. Kod djece od 11 do 16 godina probleme ima njih oko 20%. Broj djevojčica koje imaju poremećaje u prehrani se povećao za 50% u odnosu na 2017. godinu. To što smo „mjerama“ napravili djeci je naprosto strašno i dolaziti će na naplatu desetljećima“ – donosi britanski list The Telegraph.

Situacija ni kod nas nije puno drugačija. Mr. sc. Martina Krešić Čorić, dr. med. specijalist psihijatar adolescentne psihijatrije i psihoterapije, na nedavno održanom okruglom stolu koji je organiziran u sklopu obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom 3. prosinca, iznijela je zapanjujuće podatke o mentalnom zdravlju naše djece i mladeži. Između ostalog kazala je i kao je sve veći broj djece koja ozljeđuju i koja se samoozljeđuju prakticirajući svojevršno natjecanje preko virtualnih grupa tko će se više i dublje zarezati! Sve više je djece koja se žele ubiti i koja su u dubokoj depresiji jer su potpuno zbunjena i nesređena u svom identitetu zbog zbrke oko roda i spola i svim odobranjima oko toga kako je sve normalno. Pod utjecajem medija i kod nas počinje biti moderno biti gay, ili biseksualan ili „fluidan“. Među adolescen-

tima postalo je moderno i tvrditi kako su „u spektru“: – autisti ili „ašpergeri“ – jer su to bili i neki znanstveni velikani. Također i kod nas je u porastu pojava transrodne djece, vršnjačkog nasilja, incesta, seksualnog zlostavljanja unutar obitelji... Sve ovo ukazuje na stanje potpunog mraka i pomrčine stvarnog života unutar obitelji, zajednica, škole, društva... - tame koju nikakve izvanjske lampice ne mogu zamaskirati.

Pokazuje i kako je svijet uspio jako i duboko „rasklimati“ zaštitnu mrežu koja je sve dijelove života, osobe i društva držala na okupu – a to su obitelj i zdravi obiteljski i međuljudski odnosi. „Onaj tko „gradi svoj dom“ ostvaruje temeljnu karijeru. Sve ostale karijere postoje samo s jednom svrhom – a ona je podržati temeljnu karijeru.“ (C.S. Lewis) Svijet je doista uspio u tome da su ljudima danas postale važnije sve ostale karijere nauštrb one temeljne od koje sve počinje – a to je izgradnja vlastite obitelji!

Prava ljestvica vrijednosti stvara se tek kad se Bog stavi na prvo mjesto. Onda On daje svjetlo i snagu za neminovna preslagivanja prioriteta. Zato Gospa u zadnjoj poruci opet ponavlja ono što je već više puta u svojim pozivima istaknula: „Ja vas, dječice, s ljubavlju pozivam vratite se Bogu, jer Bog je ljubav i nada vaša. Nemate budućnosti ako se ne odlučite za Boga i zato sam s vama da vas vodim da se odlučite za obraćenje i život, a ne za smrt.“ (25. 11. 2022.)

Promašit ćemo ovaj Božić ako dopustimo svijetu da nam kreira modele, smjernice i ciljeve onoga što svijet smatra Božićem. Njihov Božić nikad ne će biti na korist i spasenje naše duše. Najčešće je sav ovaj svjetski sjaj oko nas samo zato kako bi se nekome drugome napunili džepovi.

Zato je još interesantnija činjenica da se, prema svjedočenju vidjelaca, samo za Božić, Gospa ukazuje s malim Isusom u naručju. Vidjelica Marija to ovako opisuje: „...kao i svaki put za Božić, i večeras je došla s djetetom Isusom u naručju, obučena u zlatnu odjeću kao uvijek kad su svetkovine. Dijete Isus je izgledao kao novorođenče.“ Možda nam i s ovom izuzetkom koji Gospa čini za Božić Ona želi reći kako nema pravog Božića bez intimnog susreta s malim Isusom kojeg ćemo naći ne pod svjetlima ovoga svijeta nego u vlastitom srcu i u naručju nama najmilijih. Tamo gdje se gradi i grije vlastiti dom, pa makar on bio i jedna štalica.

Hrvatska Badnja noć

Zašto sam zanijemio u mraku na cesti kada su me pitali kamo to hitam? I tko sam zapravo? Jesam li ovaj ili onaj iz tog redoslijeda Zaharijâ, Krstiteljâ, Šimunâ...ili u samom početku već nevjerni onaj učenik... Jesam li podanik Herodov koji se tješi i noćas Tvojim naukom: Caru carevo a Bogu Božje... Jesam li?

Zašto sam zanijemio uz vatru koja mi otkriva i obrise svega što slijedi: kalež, rešetke, postaje na usponu od kolijevke do Brda na kojem se ima ispuniti ono što ima.

Napokon zašto i noćas oklijevam? Zašto hitam Tebi da te pozdravim sporednim putovima našega života? A tako htjedoh biti jedan od onih koji otidoše i pronadoše Mariju, Josipa i Tebe u jaslama. Tebe.

Na dobro došao Dijete, Gospode, Bože! Na dobro došao u narod Hrvatâ. U ovo sumorno doba potkraj stoljeća. U zemlju posutu crvenim, bijelim i plavim trnjem iz kojeg će ove iste ruke koje Ti mašu u slavu Tvoga rođenja isplesti krunu trnovita tropleta.

I ja Ti domahujem Dijete u ovoj noći prestrašen od svega što ima doći: ustrašen od mača što bjelasa dok Te Majka privija na grudi i bježi u zemlju tudinsku. U zemlju iz koje će Bog, jer mu ništa nije nemoguće dozvati Sina svoga.

A dotle: „...kuknjava i plač gorak: Rahela oplakuje sinove svoje i neće da se utješi jer ih više nema.“ (Mt 2, 18)

Ivan Tolj

Došlo je vrijeme kada se advent slavi **više od Božića**

DARKO PAVIČIĆ

Dočekati Božić u vrijeme komercijaliziranog adventskog blještavila, koje zapravo već sam advent uzdiže i slavi iznad samoga Božića, pravo je umijeće. Ali vrijeme bez čekanja je pogubno. A upravo je to sada imperativ – sve mora biti odmah. Ma što odmah, mora biti i prije odmah! Tako više nije dovoljno da se danima prije Božića slavi Božić kroz adventsko blještavilo, već diktatori vremena i advent izmještaju izvan njegova stvarnog četvero nedjeljna razdoblja, pa i on mora početi ranije. Onaj komercijalni advent, dakako, koji se već na koncu rujna mogao primijetiti na policama nekih trgovačkih centara. Nema čekanja, sve mora biti prije!

Advent ili došašće znači dolazak, iščekivanje dolaska Isusa Krista u

naš svijet. A čekanje je, kako veli poznati teolog Anselm Grun, stav na koji nas vrijeme došašća uvijek iznova poziva. „Mnogi danas više ne mogu čekati. Oni vrijeme došašća ne doživljavaju kao vrijeme čekanja, već kao predokus Božića. Mnogi slave neprestano Božić, umjesto da osluškuju i čekanjem pružaju svoje srce otajstvu Božića“, veli Grun.

U tome svjetlu došlo je na ulice mnogih naših gradova blještavilo adventa, koje je posljednjih godina poprimilo neslućene razmjere, tako da je svojim sjajem zasjenilo čak sam blagdan Božića koji se iščekuje. Iznimka su, dakako, dva pandemij-ska adventa, no ovogodišnji je potvrdio da smo se vrlo brzo u stanju vratiti u stare vode. Pa i u raznoraznim pretjerivanjima, koja otkrivaju

svu silu naših nedostataka, od onih rubnih da se ljudima nastoji uvaliti sve i svašta u to doba, do onih krupnih da se tako u zadnji plan stavlja rođenje Bogočovjeka, što je smisao cijeloga iščekivanja. Ali, ne treba sve gledati u relaciji „ili-ili“, jer ovako 'nabrijani' adventi kakvi se generiraju posljednjih godina uspjeli su, primjerice, samome Božiću osigurati zasluženi mir. Božić je, zahvaljujući upravo bučnom i sveprisutnom adventu postao ponovno tiha noć, kako mu i priliči, pa je isforsirana komercijaliziranost, zapravo, na paradoksalan način Božiću tako učinila i svojevrsnu uslugu, vrativši njegovoj noći dostojanstvo mira. Također, ovakav advent donio je miris Božića na ulice ljudima koji do Božića ništa ne drže i ne znači im mnogo, pa će

makar na ovaj način osjetiti njegovu blizinu.

No, ono što došašće nosi u sebi kada se razgrne blještavilo koje nam se nudi u nepreglednoj ponudi, zove se čežnja. Tj. kako veli A. Grun „kada u došašću dođem u dodir sa svojom čežnjom, mogu se tada pomiriti s prosječnošću svoga života. Mogu se oprostiti s iluzijama koje sam stvorio o svome životu, recimo od iluzije da me moje zvanje mora sasvim ispuniti, da moja obitelj može uvijek živjeti u skladu ili da mogu uvijek imati uspjeha i biti od svih omljubljen. Mnogi se čvrsto drže ovih iluzija.“ Nekritičko konzumiranje ponudjenih adventskih dana kakvo slijedi može podgrijavati te iluzije. A onda slijede razočaranja. Što je pak posve suprotno duhu božićnog blagdana.

Zato valja biti oprezan. Vrijeme bez čekanja koje nam se nudi nije nužno najbolja blagdanska ponuda. Dovoljno je samo na trenutak zastati i otkrit ćemo koliko možemo biti na dobitku. Čekajući, a ne neprestano jureći usuret onome što se ima dogoditi.

Dočekati Božić tako postaje ne samo izazov vremena u kojemu živimo, nego i obveza budnosti i razboritosti u traženju smislenosti svega što nas okružuje.

Duh Božića svatko bi mogao opisati na svoj način. Za neke je to blagdan poput svih drugih, neradni dan, kada prestaje posao, ne rade prodavaonice, ne ide se u školu. Naprosto, kada život stane. Za druge je to prilika za okupljanje, darivanje, bogatu trpezu ili pak prigoda za neumjereno trošenje na vrhuncu konzumeristič-

BOŽIĆ JE, ZAHVALJUJUĆI UPRAVO BUČNOM I SVEPRISUTNOM ADVENTU POSTAO PONOVO TIHA NOĆ, KAKO MU I PRILIČI, PA JE ISFORSIRANA KOMERCIJALIZIRANOST, ZAPRAVO, NA PARADOKSALAN NAČIN BOŽIĆU TAKO UČINILA I SVOJEVRSNU USLUGU, VRATIVŠI NJEGOVJ NOĆI DOSTOJANSTVO MIRA.

kog vala. Božić će u nekima pobuditi duboku sućut za one koji nemaju dovoljno za život, pa će pronaći prvog siromaha i darovati mu barem pažnju ili neku materijalnu sitnicu, znajući da mu time neće moći unaprijediti životni standard, ali će makar malo uljepšati dan, a i sebi olakšati dušu. Jer, lijepo nekome pomoći.

Sve to govori da je Božić blagdan usmjeren na čovjeka, kako sama prema sebi samome tako i prema bližnjemu. Božić je stoga blagdan snažne poruke, jer nas usmjerava prema dubinama vlastitoga bića, mjestu gdje živi Bog u nama, a onda i prema svima ostalima. Zanimljivo je da takav Božić dolazi u noći, pa ga dočekujemo na ponoćnim misama. „Noć je danas postala simbolom“, veli Anselm Grun, „pa čujemo kako netko kaže kako je oko njega samo noć i da je njegov život slomljen, da je sve besmisleno. Noć je kao stvorena za depresiju u koju ljudi uvijek iznova upadaju, pa se čovjeku odjednom sve smrači kao u tunelu, sve je crno, prazno i besmisleno. Ne vidi se kraja tunelu“.

Međutim, zbog takvih noći u ljudskim životima postoji Božić i božićna noć. Sve ostalo samo je priprava za nju.

Božić je, zahvaljujući upravo bučnom i sveprisutnom adventu postao ponovno tiha noć, kako mu i priliči, pa je isforsirana komercijaliziranost, zapravo, na paradoksalan način Božiću tako učinila i svojevrsnu uslugu, vrativši njegovoj noći dostojanstvo mira. Također, ovakav advent donio je miris Božića na ulice ljudima koji do Božića ništa ne drže i ne znači im mnogo, pa će makar na ovaj način osjetiti njegovu blizinu.

SVETI FRANJO I OTAJSTVO BOŽIĆA

Vrijeme došašća nas uvodi i priprema za nadolazeće božićne blagdane. Svako uvođenje uvodi u nešto još nepoznato i neotkriveno, obavijeno tajnom koja skriva svoj istinski bit. Slavlje Božića u našoj znanstveno-tehničkoj civilizaciji postalo je nešto sasvim ukorijenjeno i pridržano našim kulturno-sociološkim tradicijama i običajima tako da nam to vrijeme više ništa novo i značajno ne otkriva niti nam postavlja pitanja koja je istinska bit i poruka koja izvire iz svetkovanja Božića. Vrijeme je da se oda sna prenetu (Rim 13,11) i promislamo koji i kakav Božić slavimo. Slavimo li samo događaje čiji je plod proizvod potrošačke kulture, formalno kurtoazno čestitanje, velike i pompozne svečanosti, obični kulturološki običaj; to je prva morfologija Božića koja je danas rasprostranjena, a druga morfologija je ona teološka, biblijska, liturgijska i sakramentalna. Njezin temelj su poruke koje proviru iz Betlehemske štalice. One pozivaju otkrivanju dubokog i istinskog smisla Božića, slavlju s one strane društveno-sociološkog i tradicijskog „Božića“.

Sveti Franjo je revolucionarni primjer slavljenja takvog, istinskog i dubokog smisla Božića i njegovog neizrecivog otajstva. On koji nije samo božićnom vremenu donio preobrazbu slavljenjem Isusova rođenja pred jaslicama u Grecciu, što je potpuna novost, nego je na zadivljujući način prepoznao da se u utjelovljenju i rođenju Sina Božjega dogodilo autentično čovječstvo i da je čovjek sada kadar jer mu je daro-

vano živjeti po mjeri autentičnog čovječstva koje je zasjalo u Betlehemu. Autentična antropologija je objavljena Isusovim utjelovljenjem i rođenjem, koju je jedino moguće prepoznati u svjetlu kristologije, jer i Isusovo utjelovljenje i rođenje promatramo iz perspektive njegova križa i uskrsnuća. Ova Franjina spoznaja važna je i aktualna iz dva razloga. Današnje materijalističke, naturalističke, vitalističke i pozitivističke antropologije svode čovjeka na puki produkt prirode gdje je uokviren samo u svoje biološke granice. Božićno otajstvo u koje Franjo tako duboko i istinski prodire omogućuje mu da shvati i spozna da čovjek nadilazi sebe i svoje biološke granice; da je čovjek uvijek više od onoga što jest i što zna o sebi; Božić Franji kazuje gdje je istinski život i istinsko čovječstvo. Čovjek kao jedino razumsko i duhovno biće na zemlji svjestan je da je dio prirode, ali i da tu prirodu nadilazi jer je Stvoritelj postao stvorenje i uzdigao slabog i jadnog čovjeka u nadnaravni red. Ovu istinu Franjo je otkrivao u otajstvu Isusova života, posebno u otajstvu Isusova rođenja. Druga činjenica vezana je za neprestano Franjino produbljivanje i uranjanje u novozavjetnu božićnu poruku. On uvijek u svakom Kristovom otajstvu otkriva tajnu čiji je sadržaj neiscrpan i uvijek prepoznaje nešto novo i svježe na tom izvoru žive vode. O tome svjedoči Toma Čelanski kada opisuje događaj u Grecciu 1223.g. na misi polnoćki. „Svetac Božji oblači levitsku odjeću, jer bijaše đakon i zvonkim glasom pjeva evanđelje. A njegov glas! Glas je to neodoljiv, glas sladak, glas jasan, glas zvonak! Zatim propovi-

FRA TOMISLAV
SMILJANIĆ

NITI JEDNIM OTAJSTVOM ISUSOVA ŽIVOTA KAO BOŽIĆNIM NIJE FRANJO BIO TOLIKO ZAOKUPLJEN; ONO GA JE U POTPUNOSTI OBUZIMALO I DALO NEIZRECIVE MILOSTI OD KOJE MI BAŠTINIMO I POLAZIMO U SVOJIM NASTOJANJIMA OKO ŠTO PLODONOSNIJE KRŠĆANSKOG ŽIVOTA. PREMA TOM NE ČUDI ODAKLE FRANJI TOLIKO MUDROSTI I SVIJESTI O IZVORU, SMISLU I PUNINI ŽIVOTA ŠTO JE SREDIŠNJA TEMA I PORUKA SVAKOG BOŽIĆA.

jeda okupljenom narodu. Njegove riječi o rođenju siromašnoga kralja u malom gradu Betlehemu teku poput meda. A često je, kad bi htio izgovoriti presveto ime ISUS, govorio silnim žarom. Nazivao ga je Betlehemskim Djetešcem, a ime Betlehem je izgovarao poput ovce koja bleji. Usta su mu bila ispunjena glasom, ali još više slatkim osjećajima. Kad bi spominjao betlehemske Djetešce ili izgovarao ime ISUS, sve bi oblizivao usne, jer je sretnim nepcem kušao i gutao slatkoću ove riječi.“ (1 Čel 86)

Stoga je za pretpostaviti da je svoja preostala još dva Božića proslavio i proživio još dublje i intenzivnije jer se nije vodio logikom quietanon movere (ne uznemiruj smirene) nego je u svakom danu tražio Gospodina i njegovu svetu volju. Niti jednim otajstvom Isusova života kao božićnim nije Franjo bio toliko

zaokupljen; ono ga je u potpunosti obuzimalo i dalo neizrecive milosti od koje mi baštinimo i polazimo u svojim nastojanjima oko što plodonosnijeg kršćanskog života. Prema tom ne čudi odakle Franji toliko mudrosti i svijesti o izvoru, smislu i punini života što je središnja tema i poruka svakog Božića. Bez te punine života besmisleno je svako slavljenje Božića jer je ono tada promašeno. Franjino slavljenje otajstva života božićnog vremena moguće je jedino u osami i tišini naše betlehemske štalice.

Svjetlo Novorođenog poziva nas i pokazuje put do svijesti prepoznavanja izvora, smisla i punine života bez koje je čovjek osuđen na propast i samouništenje. Ta punina života zasjala je u tišini i siromaštvu betlehemske štalice u kojoj je vječ-

na Očeva Riječ, u kojoj se vječni Bog, nazvan Ocem, apsolutno i konačno samopriopćio, postao čovjekom; On koji je temelj što sve prožima, sve razlučuje i sve povezuje, praizvor velikog svijeta materije, života i duha, svijeta za koji danas znamo da je još uvijek u nastajanju. Isus iz Nazareta, koji je ne samo vere homo nego i homo perfectus uzdigao je čovjeka na dostojanstvo božanske naravi (usp. 2 Pt 1,4) i unio je zauvijek čovječstvo u Presveto Trojstvo, te tako možemo reći da „na Božić u silaznoj kristologiji Riječ tijelom postade, ona koja uvijek preegzistira u Bogu; a ta vječna Božja Riječ sišla je u našu povijest... Po toj Riječi on je za nas nenadmašivo Božje sebeobećanje nama (Karl Rahner).

Vizija o jaslicama

Oh, probudi u meni, vizijo lijepa, miris svježeg grude i daj, da ljubavi mi srce puno bude, jer žedam u danima ovim za krinovima bijelim. molim te, da iz srca moga prokaplje krv prava kao žrtva pomirenja za strasti moje i želje sve one, koje me u svijetu nesrećnim čine, a razumjet ne mogu bijeg k Bogu i zemlji blagog našeg pjesnika oca Franje, koji je volio, jednako ljude i ptice.

Probudi u meni, o noći svijetla, posmijeh neba i radost mi jednu pruži o dobroti Krista, kad jedino tako osjećaji vaza su čista, u koju se primiti može posmijeh i pogled žalosnog, do krvi izmučenog dobrog čovjeka Krista. I pobjeći danas da mogu od okova ovih i rastrgnuti lance obzira i filozofa,

pa biti dobar ko majke naše i bake te naći u patnji i bolu s miso otkupljenja. Oh, noći blagosti puna! Oh, noći sveta, oh, noći tiha, u kojoj je suza svaka dragocjena i uzdah svaki prava i najbolja meta sreći djedova naših! Oh, noći mirisa puna svježega zdravlja na snijegu i mirisa smole sa zubalja, koje će slikovito u mome selu gladne i site k jaslicama da vode. Oh, noći, ti puna si istine i dubine riječi na gori, pa učini, da On se smiluje razbojnicima nama, ljudima dvadesetoga vijeka, koji zbog koristi i vlasti prirodna palimo blaga i bratu zalogaj krademo slatki i bosonogu ne damo obuću potrebnu i djecu u utrobi često ubijamo herodski muklo uz pomoć zakona i mode. Oh, noći svijetla i blaga, mira i žita nam daj, jer gladni smo kruha i duha više od neukih pastira u vrijeme Augusta cara. Oh, jasllice simbol su i meta mira i sreće, u jaslicama Krist podari svima po komad pravde i slatkog pšeničkoga kruha.

Zato misao i molitva tamo moja hita bez sumnji i pitanja za sutra kao u ona biblijski lijepa jutra, da srce barem rukama tako krvavim poklonim sa tajnama svojim Njemu i da ljubav se prospe ko zvuk seoskog zvona nečujno i tiho. O jasllice male, o noći sveta i blaga!

Ton Smerdel

Općenito se smatra da je Franjo Asiški prvi napravio ono što mi danas nazivamo živim jaslicama, tj. uprizorenje rođenja Gospodnjega u kojem likove Svete obitelji igraju živi ljudi, a nije rijetko da se na pozornicu dovedu i žive životinje, posebno vol i magarac.

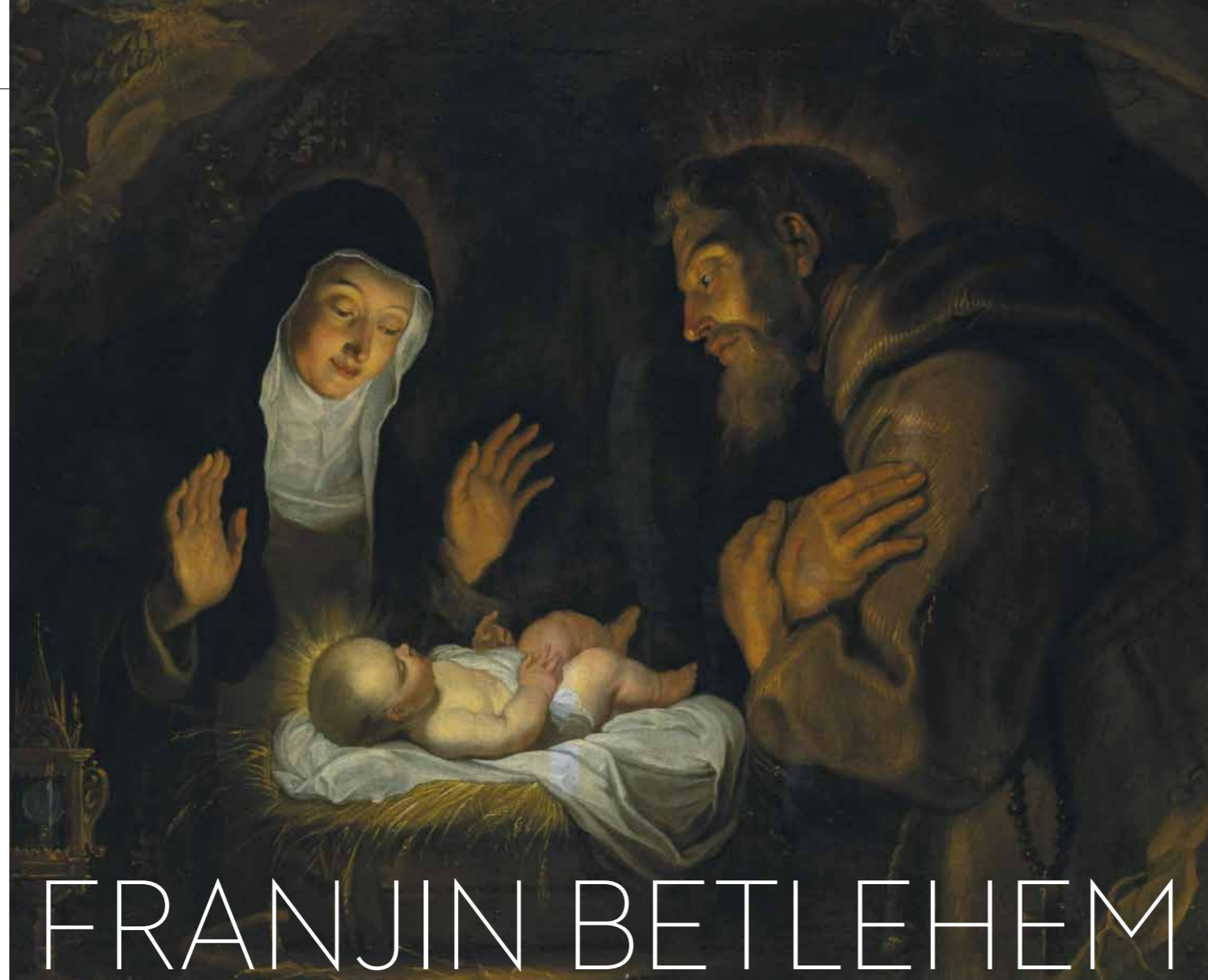
Vrlo je vjerojatno da su ljudi i prije Franje Asiškog na različite načine pokušavali prikazati scenu Isusova rođenja. Ali činjenica je da je on to učinio na jedan nov i originalan način.

Događaj u Grecciu na Božić 1223. godine plod je prije svega Franjine duhovnosti. Otajstva Božjega utjelovljena i Muke Gospodnje, u kojima su se na izvanredan način očitovali milosrđe i ljubav Božja prema čovjeku, nadahnjivala su cijeli Franjin život. Zato je žarko želio da otajstvo Utjelovljenja barem donekle dočara sebi, svojoj braći i drugim ljudima. Zato je odabrao jednu špilju pored naselja Greccio sličnu onoj u Betlehemu. A iznad svega želio je da se upravo na tom mjestu i u takvom ambijentu slavi sveta euharistija jer je uvijek doživljavao svetu euharistiju kao božanski nastavak otajstva Utjelovljenja.

PUT U SVETU ZEMLJU

Nakon što je otišao na misijsko putovanje u Svetu Zemlju i tom prigodom pohodio Betlehem, Franjo je osjećao posebnu ljubav prema svetkovini Božića. Najbolje to opisuju Toma Čelanski u svom Drugom životopisu:

„Rođenje djeteta Isusa slavio je ne-izrecivom radošću, više nego druge svetkovine. Nazivao je Božić svetkovinom nad svetkovinama, jer je Bog, postavši malenim djetetom, bio priljubljen uz ljudske grudi. Likove onih djetinjih udova nježnom je mišlju ljubio, a profinjeno suosjećanje s Djetetom prouzrokovalo je u njegovu srcu da je poput nejake dječice tepao slatke riječi. Njegovo mu je ime u ustima bilo slatko poput meda i medovine... Htio je da bogataši toga

FRANJIN BETLEHEM

dana dosita nahrane siromahe i gladne, a volovima i magarcima da se dade više nego obično krme i sijena. Kad bih se – rekao je – našao kod cara, zamolio bih ga da izda opću odredbu da svi kojima je moguće po putovima prospu žita i sjemenja pa da ptičice, a napose sestre ševe, uživaju izobilje na dan tolike svetkovine.” (2 Čel 199-200).

Nakon iskustva boravka u Svetoj Zemlji i Betlehemu, Franjo je želio proslaviti Božić na jedan nov način kakav dotad nije zabilježen na svijetu. Bio je prosinac 1223. Franjo se vraćao iz Rima gdje mu je nekoliko dana prije papa Honorije III. potvrdio Pravilo. Zauzvatio se u malom mjestu, u Rietinskoj dolini, zvanom Greccio. U tom mjestu imao je prijatelja i dobročinitelja Ivana Velitu, koji je već prije njemu i njegovoj braći darovao stjenovit i šumovit brežuljak iznad toga mjesta. „Njega je blaženi Franjo petnaestak dana prije Božića pozvao k sebi i

Za Franju Utjelovljenje nije neka ideja, mašta ili san, nego događaj koji je Bog ostvario u punini vremena. Bog je postao čovjek, postao je vidljiv. Ono što je nemoguće čovjeku, to je sada postalo moguće, jer je Bog objavio svoju tajnu. Ali prije svega, Franjo vjeruje i zna da je sam Isus, rođen na zemlji 1200 godina prije njega, stvarno prisutan u euharistiji. Time je Bog iskazao ljudima milosrđe, ljubav i bliskost.

rekao mu: ‘Ako želiš da ovogodišnji Božić proslavimo u Grecciu, požuri se i brižljivo pripravi što ću ti reći. Želio bih obnoviti uspomenu na ono Djetete koje je rođeno u Betlehemu i na njegove djetinje potrebe i neprilike, tj. kako je bilo smješteno u jasllice i položeno na slamu u nazočnosti vola i magarca da bi se to moglo tjelesnim očima gledati.’ Kad je to ovaj dobar i vjerni čovjek čuo, brzo je otišao i na spomenutom mjestu pripravi sve što je svetac rekao.” (1 Čel 84).

„I približio se dan veselja, došao je dan klicanja. Iz mnogih mjesta pozvana su braća. Muškarci i žene onoga kraja prirediše prema svojim mogućnostima svijetle i zublje da bi rasvijetlili noć koja je blistavom zvijezdom rasvijetlila sve dane i godine. Napokon je došao svetac Božji. Kad je vidio da je sve priprav-

ljeno, obradovao se. Pripravljene su jasllice, donesena je slama, dovedeni su vol i magarac. Čast se ondje iskazivala jednostavno, uzvisivalo se siromaštvo, preporučivala se poniznost, a Greccio kao da postade novi Betlehem. Noć, rasvijetljena poput dana, bijaše ugodna i ljudima i životinjama. Pristiže narod i novom se radošću raduje novom otajstvu. Šuma odjekuje glasovima, a na zanosno klicanje odgovaraju stijene. Braća pjevaju, dužnu hvalu Gospodinu daju, i svu noć odjekuje zanosno klicanje. Svetac Božji stoji pred jaslama, od silnoga ganuća uzdiše, shrvan krotkošću, a ispunjen čudesnom radošću. Jasle su oltar gdje se služi svečana misa; u neočekivanoj utjeri uživa svećenik.

Svetac Božji oblači levitsku odjeću, jer bijaše đakon, i zvonkim glasom pjeva evanđelje. A njegov glas! Glas je to neodoljiv, glas sladak, glas jasan, glas zvonak! Sve poziva na najveću nagradu. Zatim propovijeda okupljenom narodu. Njegove riječi o rođenju siromašnoga kralja u malom gradu Betlehemu teku poput meda. A često je, kad je htio izgovoriti presveto ime ISUS, govorio silnim žarom. Nazivao ga je betlehemskim Djetetom, a ime BETLEHEM izgovarao je poput ovce koja bleji. Usta su mu bila ispunjena glasom, ali još više slatkim osjećajima. Kad bi spominjao betlehemske Djetete ili izgovarao ime ISUS, sve bi oblizivao usne, jer je sretnim nepcem kušao i gutao slatkoću ove riječi.” (1 Čel 85-86)

MISA POLNOČKA

Tako je taj neobični događaj opisao Franjin životopisac Toma Čelanski. Zanimljivo je primijetiti koliko je istinsku i duboku radost zbog ovog događaja doživio sam Franjo, ali i svi oni ljudi oko njega. Zanimljivi su još neki detalji. To nisu bile obične žive jasllice slične onima koje mi danas priređujemo na trgovima i ispred crkvi radi božićnog ugođaja. To je bila božićna misa polnočka, misa koju je Franjo htio slaviti u onom istom ambijentu kakav je bio u trenutku samog Utjelovljenja u Betlehemu. Taj ambijent čine: špilja van grada, životinje, jasllice, slama, obični ljudi i pastiri.

Sam Franjo tražio je da uz jasllice budu vol i magarac. Te dvije životinje ne spominje izričito evanđeoski izvještaj Isusova rođenja. No

spominju se u zapisanoj predaji već tamo od IV. stoljeća, a to ima svoj korijen u Knjizi proroka Izaije koji opominje svoj narod da se neposluhom udalji od Boga kad govori: „Vol poznaje svoga gospodara, a magarac jaslje gospodareve – Izrael ne poznaje, narod moj ne razumije” (Iz 1,3). Svojim živim jaslicama Franjo je učinio da su svi prisutni ljudi postali jedno veliko srce koje sada osjeća Božju blizinu i shvaća njegovu ljubav prema čovjeku.

Franjo je kao đakon na toj misi pjevao evanđelje, a nakon toga ushićeno je propovijedao o rođenju siromašnoga Kralja u gradu Betlehemu. S posebnim je poštovanjem, radošću i slatkoćom izgovarao ime na Isus i Betlehem. Tako su ljudi doživjeli te prve žive jasllice kao novi Betlehem.

Ali najvažnije je primijetiti da Franjo nije uzeo neko dijete i stavio ga u jaslce da što zornije prikaže događaj Utjelovljenja. Nego su mu prazne jaslce poslužile kao oltar za svetu euharistiju da pokaže povezanost euharistije i otajstva Utjelovljenja. Samo je jedan čovjek tad imao viđenje. „Vidio je naime kako u jaslama leži prestrašeno Djetete i Božjeg sveca koji Djetetu pristupa kao da ga hoće oda sna probuditi. To viđenje nije bilo neumjesno, jer je Djetete Isus bilo zaboravljeno u srcima mnogih u kojima je djelovanjem milosti po njegovu sluzi Franji bilo probuđeno i duboko utisnuto u vjerno pamćenje.” (1 Čel 86)

Za Franju Utjelovljenje nije neka ideja, mašta ili san, nego događaj koji je Bog ostvario u punini vremena. Bog je postao čovjek, postao je vidljiv. Ono što je nemoguće čovjeku, to je sada postalo moguće, jer je Bog objavio svoju tajnu. Ali prije svega, Franjo vjeruje i zna da je sam Isus, rođen na zemlji 1200 godina prije njega, stvarno prisutan u euharistiji. Time je Bog iskazao ljudima milosrđe, ljubav i bliskost.

Franjo je shvatio u otajstvu Utjelovljenja da je Bog okrenut prema čovjeku: želi ga, voli ga, ljubi ga. Božje učovječenje postalo je i put našeg očovječenja. Tako je u kršćanstvu bogoljublje nerazdvojivo od čovjekoljublja. A čovjekoljublje se očituje u zauzetosti za one u potrebi, nevolji i bijedi. Stoga, pružimo i mi jedni drugima, osobito najpotrebnijima ljubav i prijateljstvo, pružimo drugima komad kruha, lijepu riječ, topao zagrljaj. Tek tada dogodit će se Božić u nama, dogodit će se susret Boga i čovjeka, dogodit će se novo rađanje, početak novog svijeta. I bit ćemo ispunjeni pravom i istinskom radošću. Čestit Božić i sveto porođenje Isusovo!

Priredio fra Danijel Nikolić

**TO NISU BILE
OBIČNE ŽIVE
JASLICE SLIČNE
ONIMA KOJE
MI DANAS
PRIREĐUJEMO
NA TRGOVIMA
I ISPRED CRKVI
RADI BOŽIČNOG
UGOĐAJA. TO JE
BILA BOŽIČNA
MISA POLNOČKA,
MISA KOJU JE
FRANJO HTIO
SLAVITI U ONOM
ISTOM AMBIJENTU
KAKAV JE BIO U
TRENUTKU SAMOG
UTJELOVLJENJA U
BETLEHEMU. TAJ
AMBIJENT ČINE:
ŠPILJA VAN GRADA,
ŽIVOTINJE, JASLICE,
SLAMA, OBIČNI
LJUDI I PASTIRI.**

Božić u hrvatskoj tradicijskoj kulturi

Božić i božićno vrijeme tradicionalni je blagdan koji nas poziva da zaživimo svoju božanstvenost, blagdan od čije se topline, koja grije srce vjernih, griju i oni koje vjera izravno ne dodiruje.

Božić, mali Bog ili mlado leto/mlado ljeto, letnica, litnica, ljetnica slavi rođenje Kristovo, Boga koji je poželio postati čovjekom, rođenje spasitelja i otkupitelja, koji se rodio na društvenoj margini u priprostoj štalici i tako dao nadu svim marginalcima, svim potlčenima, obespravljenima i siromašnima te dao čovjeku na vrijednosti. Na društvenoj margini i na margini godine kada se činilo da će mrak pobijediti svjetlost, studen zime zamrznuti toplinu, noć pojesti dan rodio se onaj koji je donio svijetlost i nadu te s margine došao u centar događanja i zanimanja svoga vremena i postao centrom povijesti, centrom godine i protoka vremena.

U hrvatskom je narodu slavljenje Božića folkloristički i tradicijski najbogatiji dio godine koji prate različiti običaji, rituali i usmeno stvaralaštvo. Naročito bogatstvo, u odnosu na druge narode, zapaža se u raznolikosti božićnih pjesama koje svojim izričajem svima šalju univerzalne kršćanske poruke, prenose evanđeoske slike i biblijski sadržaj, potvrđuju vjerovanje u crkveni nauk te istovremeno ostavljaju dojam jednostavnosti, spontanosti, iskrenosti i intimnog doživljaja Božića i religije te usku vezu hrvatskog puka i vjere.

Božić je u svojoj srži blagdan rođenja koji nas uvijek podsjeća na najvrjednije što možemo posjedovati, a to je život. U ovoj destruktivnoj civilizaciji, u društvu koje se bori za moć i koje ne umije proživjeti dana bez rata i nasilja, takav jedan blagdan vraća nadu u mir i bolje sutra, u novi život i pozitivne promjene i zato ga sve generacije rado obilježavaju, mladi i stari, zdravi i bolesni, oni zaraćeni i oni u miru.

Važnost Božića očituje se u mnogim tradicijskim običajima koji ga prate, neki su se, u manjoj ili većoj

mjeri, zadržali do danas, a neki su iščezli. Darivanje je, uz kicenje božićne jelke najupečatljiviji božićni običaj koji baštini tradicionalni hrvatski i europski Božić i koji odražava ono najljepše u čovjeku, lišavajući ga egocentričnosti i sebljublja. Darivanje uključuje darovatelja koji misleći na primatelja, odabire dar, poklanja mu dar i time iskazuje svoju privrženost primatelju. Darovatelj zapravo dajući dar, dariva dio sebe, a danas se dimenzija osobe darovatelja potiskuje i sva se pažnja usmjerava na dar, na novčanu vrijednost dara čime darivanje gubi svoju iskonsku funkciju i težinu. Ne smijemo zaboraviti na važnost darovatelja jer je pravi dar čovjekova osoba koja se darom izražava. U tom pogledu, uočavamo kako je konzumerizam upotrijebio ono najljepše u čovjeku, želju za darivanjem i plemenitošću kao instrument svoga rasta. Stoga je upravo jedan od izazova Božića i božićevanja, usudili bismo se reći, ne toliko očuvanje tradicijske baštine nego povratak društva izvornim ljudskim vrijednostima iz kojih je Božić i proizašao. Badnja noć smatra se tihom noći i protječe u miru, ali ipak nekada se bučno slavila radost dolaska Božića baš u toj tihom noći. Na otoku Hvaru, u mjestima, Jelsa, Pitve, Vrisnik, Svirče, Vrbanj i Vrboska uobičavalo se slaviti nadolazak Božića

neprestanom zvonjavom crkvenih zvana od ponoći do jednog sata (u to je vrijeme prije liturgijske reforme ponoćka započinjala u 2 sata) što nije mogla izvršiti jedna osoba sama pa bi remeta zvao prijatelje i suseljanae da mu pomognu u tom zadatku. Bila je to čast i muškarcima bi na smjene zvonili i čistili se u remetinu domu. Danas se taj običaj zvonjave isporučuje nakon ponoćke. Traje, dođuše, kraće od sat vremena i ne zahtijeva izmjenu remete i suseljana u zvonjavi jer su danas zvana na crkvama električna i razlikuje se tužni zvon koji se koristi kada netko u mjestu umre i veseli zvon koji se pušta kada se u mjestu netko rodi ili na Božić. Ponoćka ili ponoćka misa je kojom započinje svetkovina Božića, a iduća je misa ujutro na sam Božić. Za vrijeme te mise koja se tematski nastavlja na ponoćku uobičava se u

cijeloj Hrvatskoj blagoslivljati hranu, božićne ukrase i zelene grane bora.

Za razliku od Badnjaka kada je najbitniji obrok badnja večera, na Božić je najvažniji božićni ručak za koji ne smije ničega nedostajati. Tradicionalno, u unutrašnjosti Hrvatske jede se purica ili odojak za božićnu pečenku, dok se u priobalju češće jela janjetina i jaretina jer su se te životinje uzgajale u navedenim područjima. Ipak, danas je običaj jedenja „purice

čava koledati običaj je koledati i na ovoga sveca u kućama mještana koji nose njegovo ime. Zanimljiv je običaj na otoku Hvaru da se prvo odredi je li nositelj imena rođen bliže svetom Ivanu zimskom (27. prosinca) ili ljetnjem (24. lipnja) te se na temelju toga odluči hoće li mu se poći koledati ukoliko je rođen u zimskoj polovici godine ili će se u njega upričiti slavlje (fešta) na sv. Ivana litjnega ukoliko njegov rođendan spada u

s mlincima“ prešao svoje izvorne granice i jede se u gotovo svim krajevima Hrvatske. Karakteristika je božićnog stola obilje kolača, modernih i tradicionalnih poput paprenjaka, medenjaka, orahnjače, fritula ili pašurata, kroštula ili hroštula, štrukli, gibanica, slatkih kruhova i torti. Dakako, tradicionalne torte nešto su drugačije od današnjih, primjerice na Hvaru se jede Pitovska torta, suha, bez kreme i ukrasa.

Nakon Božića slijedi blagdan sv. Stjepana ili Stipana koji se još naziva i Stipanje, Stjepanje ili Štefanje. To je drugi dan Božića (26. prosinca) i posvećen je konjima jer je sv. Stjepan zaštitnik konja pa tada seljaci organiziraju utrke konja.

Treći je dan Božića sv. Ivan (27. prosinca) poznat kao Ivanuš, Ivanja, Janušovo, božićno Ivanje, božićni Ivandanj. U krajevima gdje se uobi-

ljetnu polovicu godine. Na taj dan vrši se blagoslov vina u crkvama, iznosi božićna slama van i stavlja na voćke te da se pale koleđa.

Nevina dječica, mladenci, mladinci, mladijenci, (28. prosinca) četvrti je dan Božića na koji se sjećamo djece koja su po naredbi cara Heroda bila ubijena zbog Isusa. Naime, car je naredio da se zakolju sva novorođena muška djeca u nadi da će i Isus, budući kralj svijeta, biti ubijen. Običaj je na taj dan šibati djeca djecu pa se naziva šibarjevo i herodeševo.

Silvestrovo je blagdan sv. Silvestra i poklapa se s tzv. Starom godinom u svjetovnom kalendaru koju karakteriziraju proslave ispraćanja godine na izmaku i dočeka nove godine. U kršćanskoj tradiciji, sv. Silvestar bio je papa koji je 313. godine krstio rimskog cara Konstantina I. i te je godine car proglasio kršćanstvo

slobodnom religijom u Rimskom Carstvu. Narodna tradicija obilježava ovaj dan različitim vjerskim obredima kao što su molitve i mise zahvalnice te maskiranim ophodima, paljenjem krjesova, apotropijskim obredima i koledarskim ophodima.

Na našim se prostorima tijekom prošloga stoljeća mnoge katoličke božićne tradicije pokušavale ukinuti ili dovesti u vezu s proslavom Nove godine, tako da je božićno drvece postajalo novogodišnje drvece, umjesto sv. Nikole darivao je Djed Mraz itd. Mnogi tradicijski običaji u narodnoj kulturi ponavljaju se na Božić i na Novu godinu jer je nekada Božićem započinjala nova godina, a danas suvremeni antropolozi uočavaju brojne opreke između ta dva po postanku usko vezana blagdana. Suvremeni francuski antropolozi smatraju da Božić pripada djeci, da se slavi u užoj obitelji, doživljava kao vjerski blagdan te da se na Božić poštuju zabrane i tabui. S druge strane Nova godina koja pripada odraslima, slavi se javno ili s prijateljima i doživljava se kao profani praznik koji se dočekuje neobuzdano. Složili bismo se ovdje s većinom tvrdnji osim s viđenjem Božića kao vjerskog blagdana. Naime, bez obzira na slobodno izražavanje religije i slavljenje Božića ne možemo ne primijetiti da se sve češće Božić i Nova godina čestitaju frazom 'sretni blagdani!' koji vrište s reklama, plakata i u promidžbenom programu umjesto 'sretan Božić i Nova godina!' ili još starijeg i religijskog obilježnijeg 'blagoslovljen Božić i sretna Nova Godina!' Stoga se možemo upitati događa li se ponovno povlačenje Božića u privatnu sferu života unatoč slobodi izražavanja i slavljenja koja karakterizira današnje društvo što bi moglo uzrokovati zaboravljanje i odumiranje tradicionalnih božićnih običaja te je li duh konzumerizma stvoren na temeljima čarolije Božićnog vremena koji baštinitimo još od poganskih i pretkršćanskih vremena izbrisao pravo značenje tradicionalnog kršćanskog Božića.

Sveta Tri kralja u kršćanskoj pobožnosti simboliziraju predstavnike bijele, žute i crne rase tj. cijeloga čovječanstva. Sukladno tome, biblijski prizor poklanjanja Triju kraljeva malom Isusu predstavlja priznanje Isusa kao spasitelja od strane cijeloga svijeta. Darovi koje kraljevi nose su zlato, tamjan i smirna. Zlato označava kraljevski posjed i dariva se kraljevima pa tako i Isusu - kralju svijeta, tamjan se pali prilikom prinošenja žrtve Bogu i označava božansko Isusovo podrijetlo, dok je smirna pomast koja se koristi prilikom balzamiranja tijela mrtvaca prije ukopa i ona se poklanja Isusu kao čovjeku. Poklanjanje Triju kraljeva potvrđuje Isusa kao Boga, kao kralja i kao čovjeka. U tradicijskoj kulturi blagdan Sveta Tri kralja naziva se i Vodokršće jer se na taj blagdan u crkvama blagoslivlja voda koju vjernici nose svojim kućama i njome blagoslivljaju domove, zemlju i ostale objekte te koju čuvaju za slučaj smrt ili bolesti.

Privedila: Bernarda Šuštić

PRVI PUT U POVIJESTI JASLICE U ZGRADI EU PARLAMENTA

Borba je trajala tri godine, a odgovori iz Ureda Predsjednika Europskog parlamenta bili su negativni. Kao razlog navedeno je da jasllice predstavljaju religijski sadržaj koji bi mogao „uvrijediti druge“.

prekrasne radove fra Angelica, Caravaggia ili Velázquez i njihove verzije Navještenja, Poklona kraljeva ili Rođenja Isusova? Je li uvredljivo podsjetiti Europljane da 25. prosinca slave rođenje Isusa iz Nazareta?”

„Ova si institucija ne smije dopustiti da padne u zamku razmišljanja kako je uvredljivo prisjećati se da na Božić slavimo rođenje kršćanstva. Ova institucija ne smije upasti u zamku koju nam ljevica stalno podmeće, želeći se osjećati uvrijeđeno čak i zbog isticanja nečeg tako očitog kao što je europsko povijesno nasljeđe.“

ČUDNO JE DA EU KOMEMORIRA SVAŠTA, A IMA PROBLEMA S BOŽIĆEM

Dodala je i kako smatra čudnim što institucija koja svakog dana komemorira neki događaj ima problema isključivo s Božićem.

Njezina upornost pomogla joj je da borbu – u kojoj su joj, kako kaže, pomogli i ostali, među njima i sadašnja predsjednica Parlamenta Roberta Metsola s Malte – uspješno privede kraju te će jasllice prvi put krasiti jedno od središta političkog života Europske unije.

„Ni povijest, ni kulturu, ni umjetnost Europe ne možemo razumjeti bez kršćanstva. Ne možemo razumjeti ni politički projekt Europske unije bez kršćanskog humanizma, koji je poslužio kao izvor inspiracije za mnoge osnivače europskog projekta, poput Roberta Schumana“, zaključila je Isabela Benjumea.

O micanju raspela da ne govorimo, piše bitno.net.

Stoga osvježavajuće zvuči vijest da će prvi put u povijesti, u zgradi Europskog parlamenta u Bruxellesu, biti postavljene jasllice.

Zasluga je to europarlamentarke Isabele Benjumea iz španjolske stranke desnog centra Partido Popular koja je svoju borbu, kako piše portal Aleteia, započela prije tri godine.

ZAMKE LJEVIČARA: JE LI UVREDLJIVO SLAVITI ROĐENJE ISUSA KRISTA IZ NAZARETA?

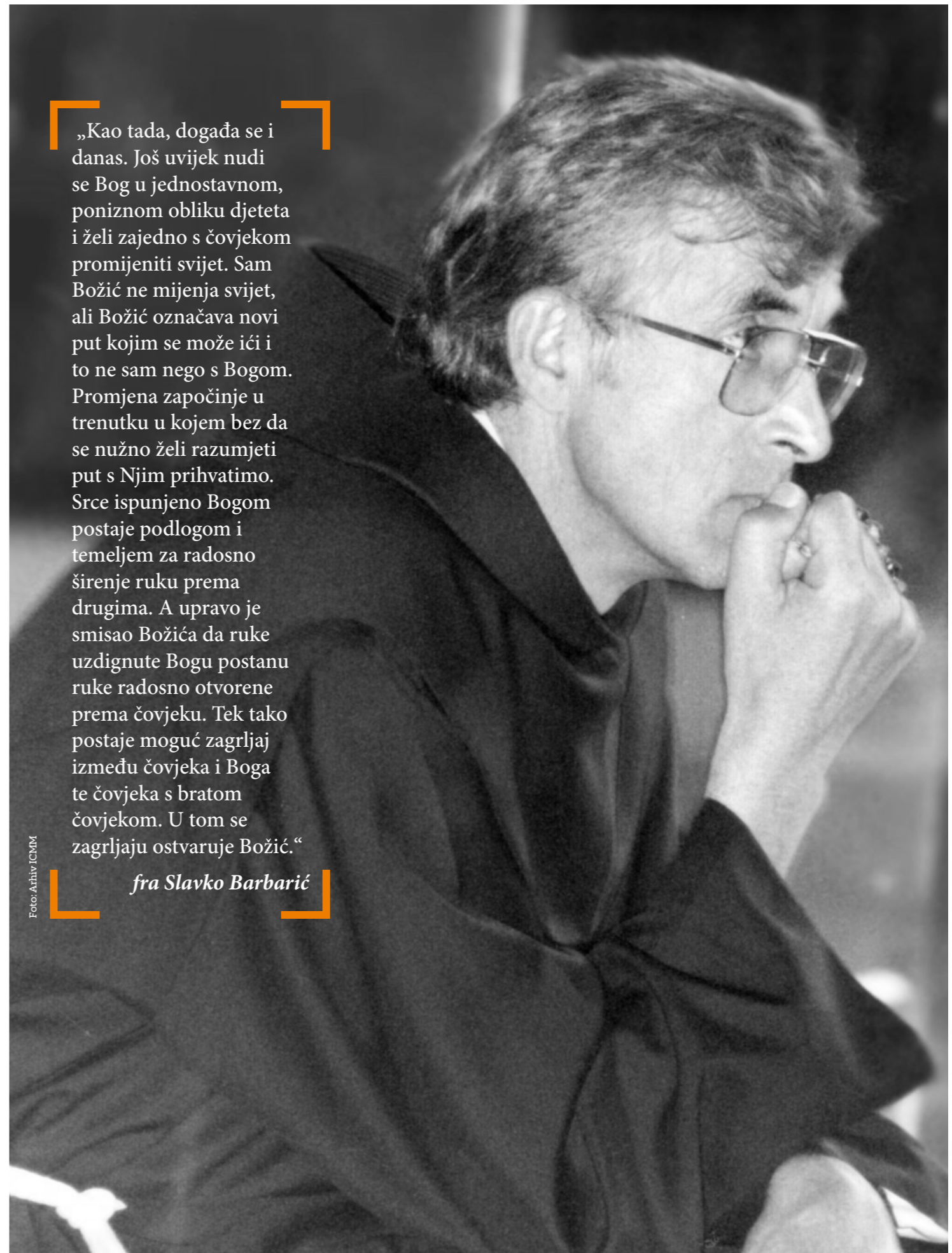
Prvi odgovori iz Ureda predsjednika Europskog parlamenta bili su negativni, a kao razlog navedeno je da jasllice predstavljaju religijski sadržaj koji bi mogao uvrijediti druge. Benjumea nije odustala, već odgovorila: „Je li uvredljivo ući u muzej Prado i gledati

španjolska parlamentarka nije odustajala, već je govorila: „Je li uvredljivo ući u muzej Prado i gledati prekrasne radove fra Angelica, Caravaggia ili Velázquez i njihove verzije Navještenja, Poklona kraljeva ili Rođenja Isusova? Je li uvredljivo podsjetiti Europljane da 25. prosinca slave rođenje Isusa iz Nazareta?“ Usklik „Sretan Božić“ na nekim je mjestima već odavno zamijenjen s neutralnim „sretni blagdani“, a čak su i prikazi jasllica, malog djeteta Isusa u štatici s Marijom i Josipom, bili zabranjivani na europskom tlu.

„Kao tada, događa se i danas. Još uvijek nudi se Bog u jednostavnom, poniznom obliku djeteta i želi zajedno s čovjekom promijeniti svijet. Sam Božić ne mijenja svijet, ali Božić označava novi put kojim se može ići i to ne sam nego s Bogom. Promjena započinje u trenutku u kojem bez da se nužno želi razumjeti put s Njim prihvatimo. Srce ispunjeno Bogom postaje podlogom i temeljem za radosno širenje ruku prema drugima. A upravo je smisao Božića da ruke uzdignute Bogu postanu ruke radosno otvorene prema čovjeku. Tek tako postaje moguć zagrljaj između čovjeka i Boga te čovjeka s bratom čovjekom. U tom se zagrljaju ostvaruje Božić.“

fra Slavko Barbarić

Foto: Arhiv ICM

40 bračnih parova iz Španjolske hodočastilo u Međugorje

U Međugorju je krajem Gospina mjeseca listopada održano četvrto hodočašće bračnih parova iz Španjolske. Na hodočašću koje je trajalo od 23. do 29. listopada sudjelovala su 43 bračna para. U Međugorju su svakodnevno sudjelovali na večernjem molitveno-liturgijskom programu na vanjskom oltaru crkve sv. Jakova, molili na Brdu ukazanja i na Križevcu, posjetili zajednicu Cenacolo, slušali brojne kateheze i svjedočanstva, a došli su naravno u pratnji svećenika. Na hodočašću su također i obnovili bračne zavjete pod Gospinim plaštem kako bi u njihovim brakovima i u njihovim obiteljima uvijek vladao

Božji mir. Na kraju njihova hodočašća obratio im se i mons. Aldo Cavalli, apostolski vizitator s posebnom ulogom za župu Međugorje, a nakon njegovih prigodnih riječi neki od njih su podijelili svoje dojmove.

„Danas je točno dva tjedna i šest dana otkako smo se vjenčali, a prvi put sam u Međugorje došao prije tri godine i taj dolazak ovdje je potpuno promijenio moj život. Kad smo se vjenčali, ja sam pričao mojoj supruzi o tom hodočašću što je bilo u Međugorju. Prije nego što smo se vjenčali pričali smo gdje bismo mogli otići na naše bračno putovanje, i ona je rekla da ima u desetom mjesecu jedno ho-

dočašće za bračne parove u Međugorje”, kazao je Jose Mariá koji je u Međugorje došao sa svojom suprugom Mariom Anny koja je prvi put u Međugorju.

„Došla sam ovdje bez previše očekivanja i zato što mi moj muž nije previše pričao već mi je rekao da moram doći i sama proživjeti to što je Međugorje. Kada sam došla, sve je bilo novo za mene, mi smo vjernici, ovo je mjesto mira, mjesto susreta samih sa sobom i sve što sam od prvoga dana do sada doživjela je najbolja odluka koju smo mogli donijeti za nas dvoje. Ovdje sam primila tu milost molitve, počela sam moliti kronicu, nikada prije nisam molila kronicu, nisam znala ni kako se moli i ovdje sam baš primila tu milost da molim, a da ne znam kako molim, ali molim. Ovdje sam primila i milost ispovijedi, jer prije mi je ispovijed uvijek bila malo osjetljiva tema, ali u Međugorju sam shvatila da je ispovijed nešto potrebno, te kada se idem ispovijedati, idem pričati kao sa prijateljem, ne gledati samo na svećenika, nego razumjeti da je Isus onaj koji priča sa mnom u ispovijedi zahvaljujući Majci Mariji”, kazala je Maria Anny dok je Jose Mariá mladih bračnim parovima poručio:

„Ako možemo nešto podijeliti s mladim bračnim parovima, s nekima koji će se tek vjenčati ili koji su u vezi, jest naše iskustvo vjere, naše iskustvo vjere dok smo zajedno i dok smo bili sami, i čak dok smo bili udaljeni od vjere, ono što smo živjeli u našim obiteljima, u brakovima naših roditelja. I ono što smo doživjeli i što znamo u svom srcu jest da se bez Boga ne može živjeti brak u potpunosti, ne može se voljeti jedno drugo, potreban je Bog u braku! Ono što bismo mogli reći svima mladima koji će se vjenčati da je ovo jedno egzotično mjesto za doći na bračno putovanje, te kad se vratimo našem životu, da se vraćamo u stvarnost, ali da će nas naša Majka voditi i pomoći nam.”

Duhovna obnova za djelatnike ICMM, CMM, župnog ureda i Radiopostaje MIR Međugorje

U Franjevačkoj kući molitve u Masnoj Luci, koja je smještena u srcu Parka prirode Blidinje, 16. i 17. studenog održana je duhovna obnova za djelatnike Radiopostaje MIR Međugorje, Župnog ureda Međugorje, Informativnog Centra MIR Međugorje i Centra MIR Međugorje. Tijekom duhovne obnove djelatnicima su na rasporedu bila predavanja, molitve krunice, svete mise, klanjanje Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu, također je bila i mogućnost za pristupanje sakramentu ispovijedi, a bilo je vremena i za zajedničko druženje. Duhovnu obnovu kroz ta dva dana predvodio je fra Bože Milić, gvardijan samostana u Tomislavgradu.

Molitva za Vukovar, Škabrnju i za sve žrtve Domovinskog rata

Na Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje, 18. studenoga, župljani Međugorja okupili su se u Vukovarskoj ulici u Bijakovcima, gdje su upalili svijeće, te se pomolili za preminule branitelje Vukovara i Škabrnje, kao i za sve žrtve Domovinskog rata. Zajedničku molitvu predmolio je fra Ivan Hrkač, župni vikar u Međugorju. Neka im naša iskrena molitva iz srca i upaljene svijeće budu vječna zahvala. Počivali u miru Božjem!

Klapa Concordia dobila nagradu za duhovnu pjesmu godine Radiopostaje MIR Međugorje

Klapa Concordia iz Međugorja dobitnik je godišnje nagrade za duhovnu pjesmu godine Radiopostaje Mir Međugorje za skladbu 'Međugorskoj Kraljici'. Ovom nagradom cilj je mlade ljude, sastave i pojedince još više motivirati da budu aktivni u duhovnoj glazbi i glazbi uopće. Nagradu im je uručila Katarina Beljo, glazbena urednica Radiopostaje Mir Međugorje

„Hvala vam. Jako smo se iznenadili. Nismo mogli vjerovati da smo dobili toliko glasova vaših slušatelja”, kazao je Mario Berišić, voditelj klapa Concordia, koja je ovu pjesmu i snimala u Studiju 3 Radiopostaje Mir Međugorje.

„Puno toga se ostvarilo u vremenu dok nas je vodila prof. Monija Jarak Mikulić, a vjerujemo kako ćemo još puno toga ostvariti uz vodstvo prof. Marija Berišića. Jedna od dražih stvari uz ovu nagradu radiopostaje Mir Međugorje je to da smo nastupili u finalu Festivala dalmatinskih klapa u Omišu, a bit svega je druženja. U klapi je sada osam članova i svi smo iz Brotnja”, kazao nam je Tomislav Pehar.

„Prije pola godine počeli smo snimanje CD-a duhovne glazbe sa ženskom klapom Mir. Dopršili smo po tri pjesme, a uskoro ćemo i ostale pa bi album trebao biti gotov početkom iduće godine, a planiramo ići i na FDK u Omiš”, kazao je Berišić.

„Naši slušatelji znaju za našu top ljestvicu duhovne glazbe. Klapa Concordia je na našoj top ljestvici bila sedam tjedana, a na kraju godine, u novogodišnjoj noći biramo duhovnu pjesmu godine i tada je klapa Concordia uvjerljivo osvojilo prvo mjesto za duhovnu pjesmu 2021. Godine Radiopostaje Mir Međugorje. Drago mi je da vas i ovom nagradom možemo podržati”, kazala je Katarina Beljo, koja im je i uručila nagradu.

„Zahvaljujemo svima koji su sudjelovali u izradi ove pjesme kao i slušateljima koji su prepoznali naš rad. Nagrada je predivna i naći ćemo joj vidljivo mjesto”, kazali su članovi klapa Concordia.

Fra Zvonimir Pavičić sudjelovao na seminaru u Knocku u Irskoj Živa zajednica koja živi poruku Međugorja

Sredinom studenog međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić posjetio je Irsku, zemlju iz koje već od sredine osamdesetih godina prošlog stoljeća hodočasnici dolaze u Međugorje. U posljednjih više od 30 godina irski hodočasnici su među rijetkima koji su prisutni u Međugorju svaki tjedan od Cvjetnice do početka studenog. Obzirom da je Irska zemlja od samo 4.5 milijuna stanovnika, značajna je njihova nazočnost tijekom cijele hodočasničke sezone.

U petak, subotu i nedjelju održan je Međugorski seminar u Knocku. Organizator mu je Irsko vijeće za Međugorje, koje postoji već 35 godina i čija je glavna misija širenje poruka Kraljice Mira.

Međugorski seminar u Knocku, irskom nacionalnom marijanskom svetištu, jedan je od glavnih projekata Irskog vijeća za Međugorje.

Od petka do nedjelje uz međugorski molitveni program s kronicom, misom, klanjanjem, molitvom pred križem imali su i svjedočanstva koja su držali Marc Leneghan, sada trajni đakon, a nekada član IRA-e, Antonette Moynihan, koja je počela akciju Klanjanja za djecu diljem Irske, dr. Phil Boyle, ginekolog i međugorski hodočasnik, koji se u Međugorju obratio s new agea, članovi zajednice Cenacolo, koja ima i kuću pored svetišta u Knocku...

Irski vjernici, kojih je na ovom seminaru bilo između 300 i 400, kazali su kako će moliti za novog međugorskog župnika fra Zvonimira Pavičića i njegovu službu.

„Bilo je lijepo vidjeti toliko ljudi koji su povezani s Međugorjem, kojima je Međugorje pomoglo da dublje žive svoju vjeru. Ti ljudi redovito mole za sve svećenike u župi, za sve osoblje, za sve župljane kako bi bili dobri službenici Božje milosti. Čuli smo nekoliko svjedočanstava ljudi kojima je boravak u Međugorju promijenio život. U Irskoj postoji živa zajednica koja živi poruku Međugorja u svojoj svakodnevnici”, kazao nam je fra Zvonimir Pavičić, dodajući kako je program bio skoro identičan kao u Međugorju pa je imao osjećaj da je kod kuće. Fra Zvonimir je naglasio i da su mu „mnogi posvjedočili

kako im je susret s Gospodinom u Međugorju i marijanska pobožnost promijenili život“.

Poseban značaj ovom seminaru daje i činjenica da se odvija u Knocku, irskom svetištu u kojem se Blažena Djevica Marija ukazala 21. kolovoza 1879. Petnaestero vidjelaca iz tada siromašnog i nepoznatog sela Knock na zapadu Irske bili su tog dana svjedoci ukazanja koje je trajalo nekoliko sati. Vidioci su posvjedočili da su pored Blažene Djevice Marije vidjeli i sv. Ivana Apostola, sv. Josipa ali u središtu je bio oltar na kojem je bio Euharistijski Jaganjac okružen anđelima, a iza Jaganjca je stajao križ. Dvije odvojene crkvene komisije iz 1879. i 1936. su proglasile ukazanja u Knocku autentičnima, a 2021. Sveti otac papa Franjo proglašava Knock i međunarodnim euharistijskim i marijanskim svetištem.

U rujnu 1989. Marion Carroll je čudesno je ozdravila od multiple skleroze i epilepsije u Knocku nakon što ju je svećenik blagoslovio Presvetim oltarskim sakramentom.

Katolička Crkva u Irskoj 2019. godine objavljuje da službeno priznaje njeno čudesno ozdravljenje i ono postaje prvo službeno priznato ozdravljenje u Knocku. Marion Carroll je već dugi niz godina međugorska hodočasnica i organizatorica hodočašća u Međugorje, koja je o svom čudu posvjedočila i na Festivalu mladih.

Međugorski župni zbor 'Kraljica Mira' proslavio nebesku zaštitnicu svetu Ceciliju

Dana 22. studenoga, na spomendan svete Cecilije, zaštitnice glazbe i glazbenika, a posebno onih koji svojim glazbenim umijećem pridonose ljepoti svete mise i drugih liturgijskih slavlja kroz godinu, pod večernjom svetom misom u 18 sati u crkvi svetoga Jakova u Međugorju, župni zbor Kraljica Mira proslavio je svoju nebesku zaštitnicu – svetu Ceciliju. Sveta misa slavila se na nakanu za pokojne članove zbora, a predslavio ju je fra Augustin Čordaš uz koncelebraciju brojnih svećenika.

Međugorski župni zbor Kraljica Mira osnovan je 1990. godine dolskom orguljašice s. Ankice Džajić u međugorsku župu, a od tada pa sve do danas zbor uveličava liturgijska slavlja te sve važnije događaje u župi. Zbor ima oko 35 pjevača, njime od 2010. godine ravna s. Irena Azinović, a u međuvremenu sa zborom su radile

još s. Marina Ivanković i s. Slavica Kožul. Zbor Kraljica Mira je imao i veći broj zapaženih nastupa izvan župe.

U prigodnoj propovijedi fra Augustin Čordaš se osvrnuo upravo na život i djelo svete Cecilije, kazavši da je sveta Cecilija među većim svetacima prve Crkve, a posebno se častila prvih pet stoljeća.

„Svrha liturgijskog pjevanja je, možemo tako reći, da nas zanese, da nas unese u otajstvo Božje ljubavi, da nas na takav način oraspoloži i iznutra otvori da primimo onaj najveći dar kojeg nam posređuju sveti sakramenti, a to je pobožanstvenjenje ili zajedništvo s Bogom, ulazak u Božji život, ulazak u nebo, ono neprolazno, ono vječno, ono za što smo stvoreni. Neka nam ova sveta misa i naše pjevanje, ne samo danas, nego u sve dane našega života, bude izraz ljubavi

prema Gospodinu i otvaranje nutrine da primimo tako velika Božja dobročinstva”, zaključio je fra Augustin Čordaš na kraju svoje propovijedi.

Nakon svete mise fra Antonio Primorac je u ime svih fratara i časnih sestara koji su na službi u Međugorju uputio župnom zboru Kraljica Mira i njihovoj voditeljici s. Ireni Azinović čestitke povodom spomendana njihove zaštitnice svete Cecilije, te im zahvalio što svojim talentima i pjevanjem uvijek sudjeluju na misnom slavlju.

Molitveni hod od rodne kuće fra Slavka Barbarića u Dragićini do Međugorja

Na 22. obljetnicu smrti fra Slavka Barbarića, održan je treći po redu molitveni hod od njegove rodne kuće u Dragićini do njegovog počivališta na groblju Kovačica. Molitveni hod započeo je okupljanjem vjernika ispred fra Slavkove rodne kuće, odakle se u 9 sati blagoslovom, kojega je podijelio bivši međugorski župnik fra Marinko Šakota, te molitvom krunice krenulo prema Međugorju gdje su vjernici stigli oko 11:20 sati. Po dolasku u Međugorje sudionici ovog molitvenog hoda zajedno su se pomolili ispred Gospina kipa, zatim i u crkvi sv. Jakova, te se potom u molitvi krunice Božjega milosrđa zaputili prema fra

Slavkovom grobu gdje su još izmolili sedam Očenaša na Gospine nakane. Ovaj molitveni hod od fra Slavkove rodne kuće u Dragićini do Međugorja prvi put je održan 2020. godine na 20. obljetnicu njegove smrti u organizaciji molitvene grupe „Gospa, Majka moja” i obitelji pokojnoga fra Slavka. Po dolasku u Međugorje neki od sudionika s nama su podijelili svoje dojmove.

„Krenuli smo jutros u 9 sati na ovaj naš zavjetni hod fra Slavku Barbariću. Bogu hvala da nas je poslužilo ovim lijepo vrijeme a i odaziv ljudi je bio lijep. Sada idemo do crkve, a nakon toga do fra Slavkovog groba. Fra

Slavko je bio član naše obitelji, bio je moj stric – tatin brat i usko sam surađivala s njim u Majčinu selu. Imali smo jako puno zajedničkih trenutaka i u biti sam moj životni poziv je odredio fra Slavko te sam uistinu zahvalna njemu, zahvalna za njegov život, za njegova djela u mom životu i svaki dan se njemu preporučujem, a posebno preporučujem svoju djecu i mislim kako je on naš zagovornik”, kazala je Lucija Bajkuša, a svoje dojmove i sjećanja na fra Slavkov život s nama je podijelio i Mario Mijatović iz Krehin Graca.

„Evo i treću godinu zaredom obilježili smo sjećanje, i poštovanje dali čovjeku koji je obilježio Međugorje svojim služenjem i svojim radom u župi. S ponosom mogu izgovoriti njegovo ime: Fra Slavko Barbarić. Bio je primjer, uzor, kako nama starijima, a nadamo se da će doprijeti i do mladih koji ga nisu upoznali, da će doprijeti preko nas i preko drugih koji budu svjedočili o djelima koja je on napravio ovdje u Međugorju nadahnut Majčinim porukama i služenju Kristu. Samo jedna riječ velika ponosa što sam imao milost biti u blizini toga čovjeka koji me je zadužio da s ljubavlju mogu izgovoriti njegovo ime”, kazao je Mario Mijatović.

„Hvala Bogu za ovaj današnji dan, iskupili smo se u molitvi, ljubavi i pjesmi. Evo nas pred crkvom, sada ćemo i na fra Slavkov grob i neka on prati sve one koji su bili s nama. Božji blagoslov svima”, kazala je kratko Sofija Soldo, fra Slavkova sestra. Također, u 14 sati molio se još i križni put na Križevcu, a sveta misa za fra Slavka slavila se u 18 sati u crkvi sv. Jakova u Međugorju.

Obilježena 22. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića – Živio je srcem

24. studenoga u Međugorju se na više načina obilježila 22. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića. Tijekom dana organiziran je molitveni hod od njegove rodne kuće u Dragićini do Međugorja, zatim u 14 sati molio se križni put na Križevcu kojega je pred brojnim župljanima i hodočasnici predvodio međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić. U 18 sati slavljena je sveta misa zadušnica koju je predslavio bivši međugorski župnik, a danas župni vikar u župi svetog Stjepana Prvomučenika u Čerinu fra Marinko Šakota. S njim u koncelebraciji je bio međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić i brojni drugi svećenici. U svojoj prigodnoj propovijedi fra Marinko se osvrnuo na život i bogata duhovna i materijalna djela koja je fra Slavko učinio za svoga života, a koja je ostavio nama, oslušujući i nadahnjujući se Gospinim porukama, a sve je činio srcem.

„Draga braćo i sestre, pred nama večeras stoji jedan lik, a to je fra Slavko Barbarić. Pred nama stoji svjedok, svjedok Božje ljubavi, svjedok Gospine ljubavi, svjedok Evanđelja. Tko je on bio, što možemo o njemu reći? Fra Slavko je bio na postdiplomskom studiju u Freiburgu u Njemačkoj, i kada je završio studij došao je u Međugorje. To je bilo u veljači 1982.

godine, a 1981. Gospa se ukazala, i tada je on šest mjeseci bio s vidiocima. Od veljače do kolovoza, šest mjeseci je proveo s njima, gledao ih, proučavao, istraživao i kada se uvjerio da je to istina – da se Gospa njima ukazuje, on se potpuno predao Međugorju, on se potpuno predao Gospi. To je jedna od njegovih osobina koja je za nas važna, koju mi možemo usvojiti. Fra Slavko se potpuno dao! Potpuno živio za Međugorje, za Gospu! Potpuno, bez pridržaja, bez rezerve, cijelim svojim bićem! I to je on bio – on je bio franjevac, svećenik koji je živio srcem, sve što je činio, molio srcem, klanjao se Isusu srcem, hodočasnici se davao srcem, sve što je činio bilo je potpuno, potpuno srcem”, kazao je fra Marinko Šakota, istaknuvši kako je fra Slavko imao otvoreno srce prema Bogu i Božjoj riječi, te kako je osluškiavao i učio.

„Gospa je rekla da je Međugorje izvor, a da smo mi posude milosti. To je fra Slavko, za njega to možemo reći. Za njega je postojao izvor, a on je bio posuda. Izvor je za njega bila Euharistija, tu se on napajao, tu se on hranio. Klanjanje Isusu, molitva pred Križem, Božja riječ – tu se

on hranio. On je duboko studirao, on je išao u dubine i učio, upoznao Božju ljubav. Bio je potpuno otvoren Gospodinu, osluškiavao poticaje Duha – što Bog želi u njegovu životu, što Bog želi preko njega. Bio je otvoren prema potrebama ljudi, osluškiavao je potrebe ljudi, potrebe hodočasnika. Zato je sve činio da na te potrebe odgovori. Zato je išao po svijetu jer je to bila potreba da ljudi budu povezani s Međugorjem, da im se donese Gospina poruka i Evanđelje. Zato je organizirao seminare, zbog potreba. Jer svećenicima je potrebna duhovna obnova, zato je uveo duhovnu obnovu za svećenike. Jer mladima je potrebna duhovna obnova, zato je uveo Mladifest. Jer bračnim parovima je potrebna duhovna obnova, zato je uveo i duhovnu obnovu za bračne parove...”, kazao je fra Marinko naglasivši kako je fra Slavko osluškiavao potrebe, potrebe djece i mladih, pa je započeo s izgradnjom Majčina sela, zajednice Milosrdni Otac i brojna druga djela.

„Posebno je imao otvoreno srce prema Gospi, osluškiavao je što Gospa želi, što je Gospina namjera ovdje, i on je svim srcem nastojao ostvarivati ono što Gospa želi. Sve je činio za to. Bio je čovjek u kojem je bila ljubav. U njemu je bila velika ljubav prema Bogu, velika ljubav prema Isusu, velika ljubav prema Gospi. Sjećam se da je jednom bila prošla ponoć kada je išao na Brdo ukazanja, jer taj dan nije išao, a inače je svaki dan išao ili na Križevac ili na Brdo ukazanja. To su bili njegovi trenuci njegove osobne molitve kad se on napajao. To je taj izvor – euharistija, klanjanje, brda... Ono što bih još istaknuo u fra Slavka je sloboda – sloboda čovjeka koji se potpuno u slobodi opredijelio za Međugorje, za Gospu, za Isusa, za hodočasnike, bio je potpuno slobodan od svega”, kazao je fra Marinko, te svoju propovijed završivši poručivši hodočasnici da nam fra Slavko bude i danas zvijezda vodilja, svjetionik na našim putovima i putokaz u našim vremenima.

Statistike za studeni 2021.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 35 000
Broj svećenika koncelebriranih: 1435
(47 dnevno)

25. ROĐENDAN RADIOPOSTAJE MIR MEĐUGORJE

HYVALA ZA SNAGU RIJEČI KOJA JE RADIOVALOVE PRETVORILA U VALOVE MIRA I DOBRA

Dana 25. studenog proslavljena je 25. obljetnica djelovanja Radiopostaje Mir Međugorje. Tim povodom večernju svetu misu u crkvi sv. Jakova u Međugorju s nakanom za sve preminule djelatnike i podupiratelje predslavio je provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo

Grbeš. S njim u koncelebraciji bio je međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić i još 20 svećenika.

Na početku svoje homilije fra Jozo se osvrnuo na večerašnji ulomak iz knjige Otkrivenja: „I vidjeh novo nebo i novu zemlju, jer — prvo nebo i prva zemlja uminu; ni mora više nema. I Sveti grad, novi Jeruzalem, vidjeh.“ (Otk 20,1-4.11-21,2). „Kada postanemo svjesni velikoga, da pri-

padamo velikom svijetu Stvoritelja onda postajemo ljudi koji vide. Smrt zamijenjena životom, grijeh zamijenjen milošću, Bog kao da uvijek iznova čini veliki zaokret. Svijet zla i moći, nevolje i muke, boli i tame zamjenjuje svijetom mira i milosti. To čine i oni koji su ga poznali, pa i po njima svijet postaje novi i bolji.

Prije ili kasnije sve što započne na zemlji dođe svome kraju. O kako je dobro biti svjestan prolaznosti. Mi smo dio nje. Ona je svuda oko nas. Kaže nam Krist: „Pogledajte smokvu i sva stabla“. Pogledajte smokvu, cvijet, stablo, lišće, zemlju... pogledajte oko sebe. Pada lišće, mijenja se

priroda. Mijena je stalnost života. Jesen je vrijeme tog raskrižja toplog i hladnog, zelenog i sivoga, životnog i mrtvog. Boje jeseni su najljepše boje zemlje. Boje jeseni pričaju priču prolaznoga. Stabla kao da održavaju olimpijadu, natječući se tko će pobijediti u ljepoti svoga lišća. Kao da pjevaju bojama i kao da daruju svijetu najljepše poglede. Upravo u jesen! Zanimljivo je da ova igra ljepote i boje u prirodi događa se upravo pred umiranje, pred odlazak. Kao da se u savršenosti putovanja događa odlazak. Sve će otići. Sve boje će nestati. Dolazi hladnoća, zima, led i snijeg. Nastaje smrt koja će uzeti sav vidljivi život. I onda u proljeće, taj život opet niče, nastaje, ponovno se diže, uskrisava! Postoji! Kako nam priroda šalje duboke poruke božanskoga. Našim očima je dano vidjeti. Našim dušama je dano prihvatiti. Našem umu je dano razumjeti. Hoćemo li ih uskladiti i vidjeti ljepotu života koji se mijenja, pokazuje, skriva, igra, ali uvijek je tu i nikada ne nestaje?“ kazao je fra Jozo Grbeš uz napomenu kako je i „čovjek odraz prirode“.

„On je slika stvorenoga. I u njemu se događaju mijene. I njemu i po njemu Bog stalno stvara, govori. U toj prolaznosti osjećamo život. Da život sam. Svaki trenutak je novi početak. Rijeka života je u vječnome sada. Ovaj trenutak. Ovaj dah između nas. Prostor između otkućaja vašeg srca. Trenutak prije nego što trepnete. U trenutku kad vam misao proleti kroz um. To je sve što je oko nas. Život. Teče život, beskrajno teče, nosi te od tada... do sada... do sutra. Slušajmo i čut ćemo njegovu glazbu. Tako onda, nije život kratak, nego se mi kasno sjetimo živjeti. Ne prolazi vrijeme nego mi“, kazao je fra Jozo Grbeš, a govoreći o prolaznome osvrnuo se na riječi iz evanđelja u kojima Krist večeras kaže: „Nebo će i zemlja uminuti, ali moje riječi ne, neće uminuti.“

„Njegova riječ ne će uminuti. Ona ostaje. Nadilazi vrijeme i civilizacije, narode i pojedince, interese i moćnike. Riječ je to koja stvara i spašava.

Mi smo stvoreni na njegovu sliku. I naša riječ mora biti odraz njegove riječi. I naša riječ stvara. I ostaje u dušama ljudi oko nas. I naša riječ ima moć. Stoga je dobro se pitati kako koristimo riječ. Koliko bitnih i koliko suvišnih riječi izgovaramo svaki dan? Koliko puta naša riječ je

bila oštra poput mača koji siječe i uništava? Koliko puta je ona blaga, riječ koja diže, liječi, pomiruje? Ako govoriš, neka tvoje riječi budu vrjednije od tvoje šutnje. U protivnom šuti jer će te šutnja naučiti govoriti! Šutnja rađa mudrošću, a mudrost uvijek susretom s veličanstvenim božjim sada“, kazao je fra Jozo Grbeš osvrnuvši se na kraju svoje propovijedi i na 25. obljetnicu djelovanja Radiopostaje Mir Međugorje.

„Danas govorimo hvala za snagu riječi koja je radiovalove pretvorila u valove mira i dobra, činila da riječ Kristova dođe do mnogih duša, do vas večeras gdje god jeste, da riječ Marijina bude sada. Dok zahvaljujemo večeras na ovu obljetnicu, dobro je pitati sebe: Kakve su naše riječi? Naše riječi su uvijek glas srca. Stoga se valja pitati kakvo nam je srce? Naše riječi su odraz stanja našeg Duha, stoga se valja pitati: kakvo je stanje naše duhovnosti? Kako je stanje naše ljubavi?“

Sutra navečer već smo u novom vremenu, u vigiliji Došašća. Već smo opet u novom početku. Neka nam ovaj dan koji otkućava 30 dana do Božića bude povod da i mi bude-mo dio novoga, novog neba i nove zemlje čije će riječi liječiti, dizati, praštati, pomirivati, moliti i uvijek izgovarati riječ: hvala. Hvala za život. Hvala za milost. Hvala za ljubav“, zaključio je fra Jozo Grbeš, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije.

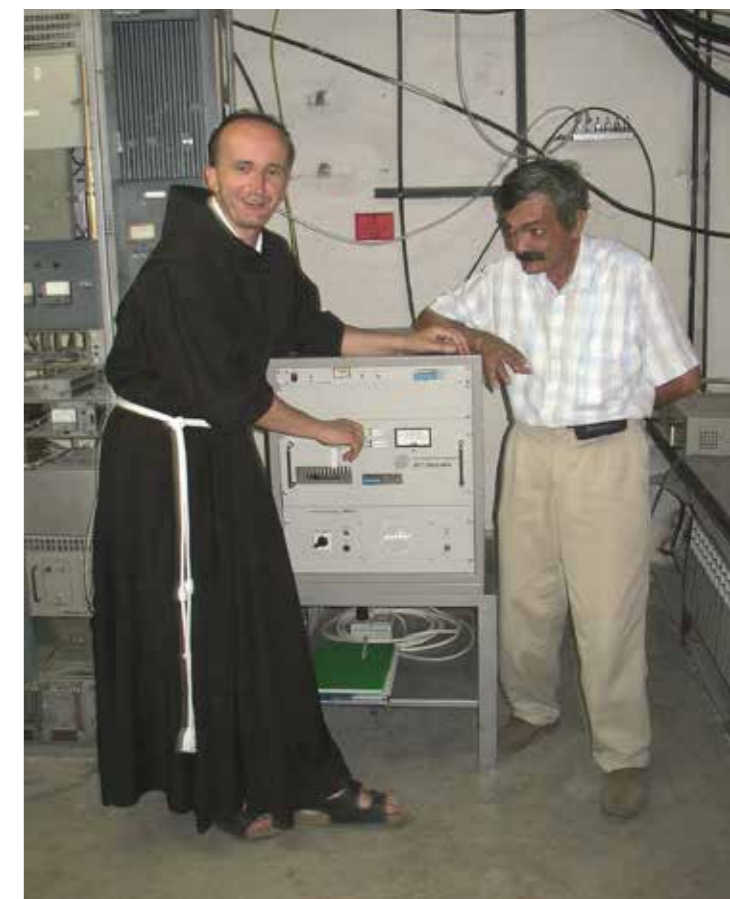
KADA SMO KRENULI U PROJEKT RADIOPOSTAJE MIR, NISMO IMALI BAŠ NIŠTA

Prije 25 godina, 25. studenog 1997. godine mali krug ljudi okupio se tada u podrumskim prostorijama, i ne sluteći koji će se plodovi godinama poslije izroditi po cijelome svijetu, puni entuzijazma, ljubavi i želje da prenesu poruku mira, uz Božju pomoć i zagovor Kraljice Mira, zajedničkim snagama započeli su graditi radio koji ima dušu. A kako je sve krenulo, prisjetio se prvi ravnatelj Radiopostaje Mir Međugorje fra Miljenko Mića Stojić.

„Kada se sada vratim na te početne godine, onda se pitam da Bog nije bio s nama, ovo onda ne bi nastalo ovako kako je nastalo. Dvije godine prije samog nastanka radija, a u to vrijeme mnogi su u hrvatskom društvu govorili o potrebi jednog vjerskog radija,

jednog dobrog radija, mnogi su i pokušavali osnovati radio, na pamet mi je pala ideja, jer sam tada vodio i Informativni centar Mir Međugorje, rekao sam si, ako svi pokušavaju, idemo i mi pokušati, pa ćemo vidjeti na što će to izići. I Bogu hvala, išlo je nekako dobro, iako gledajući ovako sa strane, nismo imali baš ništa u to vrijeme. Ja sam na jedvite jade skupio financijska sredstva. Kada mi je to palo na pamet, kako nisam bio župnik, otišao sam tadašnjem međugorskom župniku fra Ivanu Landeki i on mi je dao zeleno svjetlo da se krene u to. Naravno nismo govorili hoće li taj radio biti ovaliki – toliki, ovakav – onakav, nego smo išli neka se čuje tu malo oko župe, oni koji su u župi, a ne mogu doći na misu, da oni to slušaju i tako je to krenulo 25. studenog 1997. godine. A krenulo je na taj način, da opet nismo imali sve što nam je potrebno da bismo mi mogli početi, jer jedan čovjek iz Njemačke nam je donio polovne uređaje i mi smo to namontirali, ali nismo imali odašiljače, nismo imali antena, i onda smo ih posudili od Grge Kozine, ovdje u Međugorju. Posudili to sve i postavili na Krstine, ali onda

fra Miljenko Stojić
i Nikica Dragoje,
dugogodišnji tehnički
predstojnik

opet nismo imali link, nedostajala nam je veza između odašiljača i studija, i onda nam je Željko Ostojić koji je tada bio ravnatelj pošte besplatno dao telefonsku liniju i na taj način počela je naša radiopostaja i polako se kasnije širila", kazao je fra Miljenko Mića Stojić, a nastavilo se stvarati taj radio koji je kako kaže "bio za sve ljude dobre volje, zato je i išao pod geslom Zdrava ljudskost, zdrava religioznost."

„Znači budi čovjek, budi vjernik, ali i budi u miru sa svakim, kao što i naziv ove radiopostaje kaže. Središte svega je bila krunica i sveta misa, i to smo željeli da uvijek bude srž, i onda smo odatle, korak po korak, razvijali radiopostaju i došli do ovih sadašnjih dana. Moja poruka je neka nas Bog sve vodi, neka nas Gospa blagoslovi i ne trebamo se ničega bojati u svom životu, i nekada kad nam se čini da nemamo svega potrebnoga za nešto, a osjećamo da je to dobro, učinimo to!“, kazao je fra Miljenko Mića Stojić, a tu prvu tadašnju radijsku postavu uz njega su činili ljudi koji nisu imali iskustva u radijskim vodama, ali koje je Bog vodio, a to su bili Marija Dugandžić, Stipe Čavar, Željko Sivrić, Nikica Dragoje, Huanita Dragičević, Lucija Krtalić, Ivo Šego i Davor Dragičević.

„HVALA FRATRIMA KOJI SU PREPOZNALI VAŽNOST MEDIJA I MOGUĆNOST NAVIJEŠTANJA RADOSNE VIJESTI PREKO RADIJA. HVALA NAŠIM PODUPIRATeljIMA, SVIMA KOJI MOLE ZA RADIOPOSTAJU MIR MEĐUGORJE. HVALA SLUŠATEljIMA KOJI SU PREPOZNALI PORUKU MIRA KOJU OVAJ RADIO DONOSI U NJIHOVE DOMOVE I SRCA“, KAZALA JE SANJA PEHAR.

RADIOPOSTAJA MIR JE GOSPIN PROJEKT

„Toliko puta sam se uvjerila i danas to želim naglasiti. Ovaj radio je Gospin projekt, a mi ljudi našli smo se samo kao instrumenti u Božjim rukama. U jednoj poruci Kraljica mira je kazala: „Budite nositelji radosne vijesti i ljudi nade. Budite

ljubav za sve one koji su bez ljubavi.“ Upravo ove riječi su temelj djelovanja Radiopostaje Mir Međugorje koji ona svojim zagovorom prati i štiti već 25 godina“, kazala je glavna urednica Radiopostaje Mir Međugorje Sanja Pehar dok se slavi srebreni jubilej ovog radija za koji je rekla kako je nekad bio "malo duhovno zrno."

„Budući je to nešto što je Gospa željela, malo zrno je ostalo, opstalo unatoč brojnim udarima, i to zrno je raslo, razvijalo se, donosilo plodove. Ma, kad vratimo film unatrag, još više se divim onima koji su se upustili u ovu avanturu, a da toga nisu bili ni svjesni“, kazala je Sanja Pehar, a o radiju koji je krenuo kao lokalna radiopostaja s dva sata programa, a danas je radio koji se čuje sluša u cijelom svijetu.

„Ono što mi je posebno na srcu su naši slušatelji. Nevjerojatno je koliko njima ovaj radio znači, koliko povjerenje slušatelja imamo... Slobodno mogu kazati da smo poput velike radijske obitelji. Zahvaljujući njima radio je rastao, vršio svoje poslanje, ostao slobodan, dosljedan, vjieran istini, općem dobru i Bogu naravno. Jer raditi na jednom ovakvom radiju nije samo posao nego i poslanje. Sve to su naši slušatelji prepoznali i prije nekih 20-ak godina nazvali nas radijem koji ima dušu. Ovaj radio im je radost, utjeha, ohrabrenje, nada, radio koji briše suze, radio koji ima dušu. Tako je to postalo naše geslo, pa i slogan ove proslave 25. rođendana“, kazala je Sanja Pehar uz zahvalu "svim djelatnicima, suradnicima, dosadašnjim urednicima i ravnateljima koji su kroz ovih 25 godina, na razne načine, oblikovali Radiopostaju Mir Međugorje i učinili je ovakvom kakva je sada.“

„Hvala fratrima koji su prepoznali važnost medija i mogućnost naviještanja Radosne vijesti preko radija. Hvala našim podupirateljima, svima koji mole za Radiopostaju Mir Međugorje. Hvala slušateljima koji su prepoznali poruku mira koju ovaj radio donosi u njihove domove i srca“, kazala je Sanja Pehar.

U Međugorju otvorena biciklistička staza „Kraljica Mira“

U Međugorju je 26. studenog, okupljanjem sudionika na Čorkovom Docu u Međugorju, otvorena biciklistička ruta "Broć," odnosno prva od tri faze biciklističke staze „Kraljica Mira“. Otvorenje je obilježeno prvom zajedničkom vožnjom. Nakon kratkih uputa Martina Ivankovića, predsjednika BRUMA-a (Broćanske udruge mladih) i jednog od organizatora, brojni sudionici, od kojih i mnoga djeca, krenuli su oko 11 sati stazom koju su zajedno pripremali više mjeseci. Martin Ivanković je podijelio s nama nekoliko riječi o samoj organizaciji ovoga projekta, kao i o cilju jedne ovakve hvalevrijedne ideje.

„Naša sekcija Hrvatskog planinarskog društva Brotnjo sa svojim članovima je već nekih par mjeseci radila na pripremanju ove staze. Cilj cijelog ovog projekta je promocija tjelesne aktivnosti, i promocija našega kraja. Iskreno, tijekom cijele ove organizacije događaja, i mi koji smo bili usko vezani za pripremanje smo se iznenadili i oduševili stazama kojima ćemo prolaziti. Ovo je samo prva od tri etape staze koje ćemo raditi u našoj općini. Ova etapa se zove „Kraljica Mira“, dok je cijela ruta nazvana „Broć“. Iduće dvije etape staze bi trebali implementirati u narednoj godini.

U Međugorju započele svete mise zornice

Prvom nedjeljom došašća, 27. studenog, ušli smo u vrijeme duhovne pripreme za Božić. U Međugorju će se svete mise zornice slaviti svakoga dana osim nedjelje. Mise zornice simboliziraju budnost kršćana u vremenu pripreme za Božić, ali i budno iščekivanje konačnog Isusova dolaska na kraju vremena. Prvu ovogodišnju svetu misu zornicu u prepunoj crkvi sv. Jakova u Međugorju predslavio je fra Karlo Lovrić uz koncelebraciju brojnih svećenika, a svetu misu su svojim pjevanjem uveličali članovi Frame Međugorje.

Svete mise zornice, kao i ranijih godina, izravno prenosi Radiopostaja Mir Međugorje u svom radijskom programu, ali i na svom YouTube kanalu, te facebook stranici.

Humanitarna prodaja adventskih vijenaca Frame Međugorje

Dana 27. studenoga, na prvu nedjelju došašća, članovi Frame Međugorje organizirali su humanitarnu akciju u kojoj su prodavali adventske vijence koje su sami izrađivali u protekla tri tjedna. Humanitarna prodaja održavala se kod novih ispovjedaonica pokraj župne crkve sv. Jakova nakon svetih misa. Odaziv župljana i hodočasnika bio je jako velik.

„Evo i ove godine su naši framaši vrijedno radili oko pripreme adventskih vijenaca. Dosadašnjih godina su isto tako pripremali adventske vijence kako bi skupili prihod za humanitarnu akciju. Ove godine smo napravili oko 420 adventskih vijenaca. Župljani se uvijek rado odazovu svake godine. Evo vidimo da će već na pučkoj svetoj misi svi adventski vijenci biti prodani, te će se nalaziti u svakoj obitelji u župi Međugorje. Jako smo zadovoljni zbog toga, zbog ovog velikog odaziva vjernika. Na ovaj način ćemo pomoći određenu akciju, nekada to bude siromašnim obiteljima u našem kraju, nekada pomažemo Marijinim rukama ili Majčinu selu, a uvijek ima neka obitelj ili pojedinac koji je u potrebi. I ove godine imamo nekoliko izbora i prikupljeni prihod rasporedit ćemo na više mjesta i za više osoba“, kazao je fra Ivan Hrkać, duhovni asistent Frame Međugorje, dodavši da je vrijeme adventa u kojem se nalazimo vrijeme budnosti. „Nalazimo se na početku adventa, a to je uvijek

vrijeme budnosti, vrijeme da posvijestimo sebi sve blagodati koje nam je Bog dao, ali na taj način i da uvidimo kome mi možemo pomoći, primjerice u svom susjedstvu, u svojoj široj obitelji, u svome gradu, da se odazovemo, da otvorimo oči za bližnjega u potrebi i da na taj način njima pomognemo“, kazao je fra Ivan Hrkać, a nekoliko riječi s nama je podijelila i članica Frame Međugorje Matea Ostojić, inače i područna tajnica Frame Hercegovina.

„Drago nam je da smo i ove godine imali mogućnost na početku vremena Došašća pružiti pomoć najpotrebnijima. Kroz protekla tri tjedna imali smo priliku pripremati adventske vijence, pa smo zahvaljujući trudu i angažmanu naših framaša koji su provodili svoje vrijeme u framskim prostorijama uspjeli napraviti više od 400 adventskih vijenaca. U pripremi je sudjelovalo oko 50 članova naše Frame Međugorje i odazivom župljana smo jako zadovoljni i svake godine sve je veći odaziv. Drago nam je što ćemo s prikupljenim prihodom moći pomoći onima kojima je pomoć uistinu potrebna“, kazala je Matea Ostojić. Kažimo i to kako će se u Međugorju, ulaskom u vrijeme došašća, slaviti i svete mise zornice u 6 sati ujutro svakoga dana osim nedjelje.

Događanja pripremili: Mateo Ivanković, Velimir Begić i Andrija Šego

ODJECI MARIOLOŠKO- MARIJANSKOG KONGRESA U MEĐUGORJU

Foto: Arhiv ICMM

Osvrt na istup don Ivana Turudića o radu kongresa

FRA IVAN
DUGANDŽIĆ

(NE)OČEKIVANA REAKCIJA

U Međugorju je od 7. do 9. listopada 2022. održan 14. Mariološko-marijanski nacionalni kongres pod naslovom „Međugorje kao doprinos novoj evangelizaciji“. O tome je Glas koncila od 16. listopada 2022. (br. 42) izvjestio na tri pune stranice. Prvo je novinar Darko Grden ukratko predstavio predavače i teme njihovih predavanja (str. 9), istaknuvši posebno riječi Papina osobnog vizitatora za Međugorje mons. Alde Cavalli-a koje je u svom pozdravu uputio sudionicima kongresa: „Ne mogu nego misliti da je ovo mjesto, upravo mjesto, na neki način postalo mjestom susreta između nadnaravnoga i naravnoga. Inače ne vidim drugoga razloga zašto bi tisuće dolazile ovamo.“

Na sljedeće dvije stranice Glas koncila donosi razgovor s predsjednikom Papinske međunarodne marijanske akademije o. Stefanom Cecchin, OFM o međugorskom fenomenu i ulozi Marije u Crkvi. U naslovu krupnim su slovima istaknute njegove riječi: „Međugorje je postalo

mjesto vjere, molitve i obraćenja“, da bi slijedio nastavak koji izražava što to znači za hodočasnike i napokon za cijelu Crkvu: „Dolaze ljudi iz cijeloga svijeta. (...) U velikom broju dolaze i vraćaju se jer tu pronalaze milost obraćenja. (...) Zato Papa želi da se ta stvarnost pastoralno prati, a i da se nastavi. Jer plodovi su očiti“ (str. 10).

Upitan od novinara što je mislio kad je u svom izlaganju naglasio „da Međugorje suočava svećenike i pastoralne djelatnike također s nekim pitanjima“, o. Stefano odgovara: „Da, pozivam na suočavanje s pitanjem: Zašto ljudi ovamo dolaze? Zašto ne dolaze u moju ili tvoju crkvu? Zašto je moja crkva prazna? Zašto je Međugorje puno? Jesu li uistinu svi koji ovamo dolaze ljudi? Moramo si postaviti slična pitanja. Međugorje je poziv da se zapitamo kakav je naš pastoral, kakva su naša liturgijska slavlja, zašto naše crkve snažnije ne privlače ljude“ (str. 11).

Može se reći da su u tom duhu bila sva predavanja na kongresu osim predavanja don Ivana Turudića, svećenika Mostarsko-duvanjske

biskupije, pod naslovom „Međugorski fenomen u naučavanju mons. Ratka Perića“. Ipak, nitko se nije uznemirio zbog te disonantnosti, jer svatko ima pravo slobodno iznijeti svoj pogled na Međugorje. Organizatore kongresa nije zasmetala ni činjenica što don Ivan Turudić nije bio predviđen kao predavač, već se sam nametnuo, a organizatori su mu ipak velikodušno ustupili mjesto među predavačima.

Ništa od toga ne bi bio razlog što sam odlučio na ovaj način reagirati i osvrnuti se na kongres, da nakon svega don Ivan Turudić nije 13. 10. na internetskim stranicama „Crkve na kamenu“ izrazio svoje razočaranje znanstvenom razinom kongresa i još više i samom opravdanošću njegova održavanja, kad kaže: „Predavanja se, prema temama i sadržaju, mogu podijeliti u sljedeće skupine: *znanstveni radovi, pokušaj znanstvenog rada, pretenciozna izlaganja i pobožni nagovori*“. Nekoliko redaka dalje Turudić nastavlja: „Kongres je trebao biti prostor ozbiljnim temama. Ozbiljnost je, nažalost, izostala, jer sam naslov mariološko-narijanskog kongresa

prejudicira stav Crkve...“ A jedini mjerodavan stav Crkve „jest onaj koji su iznijeli biskupi BKJ 1991. godine, a poznati su i stavovi pokojnog biskupa Pavla Žanića i umirovljenog biskupa mons. Ratka Perića“.¹

UPITNA ZNANSTVENOST TURUDIĆEVA PRISTUPA

Turudić je uvjeren da je temi kongresa pristupio znanstveno i ozbiljno, dok se to za druge sudionike ne može reći. Je li baš tako? Pravi znanstvenici su samozatajni i ponizni tražitelji istine, ne osporavajući drugima da i oni to čine. To bi trebalo posebno vrijediti za teologe koji moraju imati na umu da je teologija specifična znanost koja svjetlom razuma osvjetljuje predmet vjerovanja i u isto vrijeme produbljuje i potiče vjeru Crkve. Ugledni bečki dogmatičar Gilbert Greshake posebno naglašava upravo tu *crkvenost teologije* kad kaže: „Kao

što je kršćanska vjera bitno crkvena vjera, tako i teologija kao znanost o vjeri mora biti crkvena, ako ne želi skliznuti u znanost o religiji, što znači da se treba kretati u kontekstu Crkve i u dijalogu s drugim vjernicima (i onima koji se bave teologijom) te tako služiti njihovoj vjeri.“²

Baviti se teologijom u kontekstu Crkve i u dijalogu s drugim vjernicima i teolozima pretpostavlja osjećaj za zajedništvo (*koinonia*) naroda Božjega na putu, ljubav prema Crkvi kao Tijelu Kristovu i toleranciju prema onima koji misle drukčije. U protivnom, briga za Crkvu može se lako pretvoriti u zadržtu apologetiku koja je lišena svega toga te postaje prava suprotnost, kako naglašava suvremeni francuski kršćanski mislilac i veoma plodni duhovni pisac Fabrice Hadjadj kad kaže: „Apologetika se trudi dokazati istinu kršćanstva, ali ta upoznata istina nije zapreka da

se bude gori. Ona otvara mogućnost obraćenja, ali i mogućnost najtemeljnijeg odbijanja: apologet može obavljati vražji posao, a ako umišlja da on sam svojim pobožnim obrazlaganjima obraća druge, ili ako ih, istovremeno dok se diči prenošenjem vjere, na kraju svoje rasprave žali, sam se pretvara u zloduha. Posrijedi je vražja prijevara: upravo dok se borimo protiv ateizma, on nas ščepa u svoj teizam: u vjeru punu sebe, egološku, koja više nije teološka.“³

Turudićevo zamjeranje organizatorima što su Međugorje izabrali kao mjesto održavanja 14. Mariološko-marijanskog nacionalnog kongresa, jer da time prejudiciraju pravorijek Crkve o Međugorju, odaje njegovo manjkavo shvaćanje Marijine uloge u povijesti spasenja i mariologije u općem teološkom kontekstu. Na to upozorava jedan od najpoznatijih suvremenih mariologa S. M. Perrella kad kaže: „Ako treba

1 <https://biskupija-mostar.ba/xxiv-mariološko-marijanski-nacionalni-kongres>

2 G. Greshake, *Theologie*, u: C. Schütz (izd.), *Praktisches Lexikon der Spiritualität*, Freiburg – Basel – Wien, 1992., str. 1273.

3 F. Hadjadj, *Vjera zlih duhova. Ili ateizam koji je premašen*, KS Zagreb, 2013., str. 15

izbjegavati *posvjetovnjačenje* Marijine figure, treba jednako tako izbjeci njezino *zatvaranje* u prostor svetoga, izvan dramatičnog tijeka povijesti (...). Sigurna uporišna točka za prosuđivanje je li Marija sačuvala izvorni lik ili je lišen svoga pravog identiteta jest sučeljavanje s biblijskom objavom, gdje nalazimo njezinu *editio typica*, njezinu osobu i funkciju u planu spaenja. U njemu Marija ostvaruje ljudsku puninu odgovora Božjoj ponudi. Ona zadobiva prototipsku funkciju za čitavu kršćansku antropologiju: od pristanka vjere do eshatološke proslave.⁴⁴

Uzimajući u obzir žalosno stanje današnjeg svijeta, koji po mišljenju čak i mnogih nevjernika pokazuje sve oznake posljednjih vremena naznačenih u Knjizi Otkrivenja, Perrella nedvosmisleno kaže: „Našeme vremenu, našim gradovima, našim crkvama, u kojima se već neko vrijeme događa pogibeljno *slabljenje vjere i prakticiranja vjere*, potreban svijetao teologalan primjer Marije iz Nazareta, majke Gospodinove.“⁴⁵ Kad imamo na umu da su se sva poznatija Marijina ukazanja događala u prijelomnim i kriznim trenucima povijesti, kao svojevrsno ohrabrenje Crkvi, bilo bi doista neprotumačivo kad bi u ovakvim vremenima izostala njezina ukazanja. To bi u teološkom smislu značilo da je Marija zaboravila i izdala svoju ulogu u Crkvi. Upravo, njezina tako duga nazočnost po ukazanjima i porukama govori o ozbiljnosti vremena koje svijet i Crkva proživljavaju, ali su i potvrda da Bog nije zaboravio svijet. Vjerničke mase to prepoznaju i zato hrle u Međugorje, okupljajući se oko Isusove majke u molitvi i obnavljajući tako svoju osobnu vjeru, ali i doprinoseći novoj evangelizaciji, za kojom danas vapiju Crkva i svijet.

ŠTO JE OSTALO OD ZADARSKE DEKLARACIJE O MEĐUGORJU?

Kao jedno od sigurnih uporišta svoga znanstvenog pristupa međugorskom

fenomenu don Ivan Turudić ističe Zadarsku izjavu biskupa BKJ iz 1991. godine, naglašavajući kako je ona bila mjerodavna u držanju dvojice biskupa, Žanića i Perića prema Međugorju. Ne znam je li svjestan da je upravo tu upao u zamku koja njegovu hinjenu teološku znanstvenost razobličuje kao slijepu ideologiju. Istina je da je Zadarska deklaracija o Međugorju dosad jedini službeni stav Crkve, barem na nacionalnoj razini, ali je problematičan stav biskupa Žanića i Perića prema njoj, a onda i svih za koje je njihov stav postao mjerodavan. Danas se s punim pravom može postaviti pitanje, što je još uopće ostalo od te u tom trenutku važne izjave hrvatskih biskupa.

O pokojnom biskupu Žaniću neću reći ništa, a stav biskupa Perića zahtijeva ozbiljnu analizu, pogotovo što on i dalje ratuje protiv Međugorja i što neki u njemu vide veliki teološki autoritet i hrabrog branitelja istine. Pođimo od teksta Zadarske deklaracije koji glasi:

„Na temelju dosadašnjeg istraživanja ne može se ustvrditi da se radi o nadnaravnim ukazanjima i objavama.“

Međutim, brojna okupljanja vjernika s raznih strana koji u Međugorje dolaze potaknuti i vjerskim i nekim drugim motivima zahtijevaju pažnju i pastoralnu skrb prvenstveno dijecezanskog biskupa, a s njime i drugih biskupa, kako bi se u Međugorju i povezano s njim, promicala zdrava pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji, u skladu s učenjem Crkve.

U tu svrhu biskupi će izdati i posebne prikladne liturgijsko-pastoralne smjernice. Isto tako preko svojih će komisija i dalje pratiti i istraživati cjelokupno događanje u Međugorju.“ (Zadar, 10. travnja 1991.)

Nadalje, treba podsjetiti da je Kongregacija za nauk vjere dala katke i precizne upute za istraživanje ukazanja i privatnih objava, pri čemu se sud o njima može izreći na trostruk način:

- 1) Constat de supernaturalitate – sigurno je nadnaravno!
- 2) Constat de non supernaturalitate – sigurno nije nadnaravno!
- 3) Non constat de supernaturalitate – nije sigurno da je nadnaravno!

Prva dva suda dolaze u obzir kad je posve jasno je li nešto nadnaravno ili nije, a treći kad još uvijek postoje neke nejasnoće i dvojbe koje zhtijevaju daljnje istraživanje. Za tu treću mogućnost opredijelili su se hrvatski biskupi na svom zasjedanju u Zadru 1991., ostavljajući prostor za daljnje istraživanje cijeloga fenomena i tražeći posebice od mjesnog biskupa primjerenu pastoralnu skrb za hodočasnike koji u Međugorje dolaze u velikom broju. Time su biskupi priznali i duhovne plodove Međugorja koji se ne mogu nijekati.

Biskup Ratko Perić često se osvrće na Zadarsku deklaraciju, ali ju od početka svjesno krivotvori. On uvijek preskače početne riječi „Na temelju dosadašnjeg istraživanja“ i navodi samo drugi dio: „ne može se ustvrditi da se radi o nadnaravnim ukazanjima i objavama“. Time ustvari niječe potrebu daljnjeg istraživanja, a sebi omogućuje da izrekne svoj konačni sud kako u Međugorju nema ništa nadnaravno. U svom pismu francuskom časopisu „Famille Chrétienne“, pozivajući se na dva službena pisma Kongregacije za nauk vjere dvojici

francuskih biskupa glede hodočašća u Međugorje, Perić kaže: „U pismima između ostalog stoji da se službena hodočašća u Međugorje, shvaćeno kao mjesto autentičnih marijanskih ukazanja, ne smiju organizirati ni na župnoj ni na biskupijskoj razini, jer bi to bilo u proturječju s onim što su buskupi bivše Jugoslavije ustvrdili u svojoj izjavi 10. travnja 1991.“, da bi onda nedvosmisleno priznao kako on sam ne prizna tu izjavu, kad nastavlja: „Moje je uvjerenje i moj stav ne samo **Non constat de supernaturalitate**, nego i **Constat de non supernaturalitate** ukazanja i objava u Međugorju.“⁶

Odgovor na pitanje, kako je Perić došao od takvog uvjerenja, naći ćemo u njegovoj knjizi „Prijestolje Mudrosti“. Tu on podsjeća kako je njegov predčasnik biskup Žanić u početku bio otvoren ukazanjima, nadajući se da će Gospa riješiti „Hercegovački slučaj“, ali kad se to nije dogodilo okrenuo se protiv ukazanja. Na tom tragu je i njegov stav koji on još jednom naglašava: „Mjerodavne crkvene vlasti, najprije dijecezanski biskup na temelju istraživanja svojih dviju komisija...donijele su negativan sud o međugorskim ukazanjima kojima bi se pripisivao nadnaravni karakter.“⁷

APRIORNI NEGATORSKI STAV

Iako je biskup Perić u svom negatorskom stavu prema Međugorju bio sve usamljeniji, nije se nimalo mijenjao, već je u svojim izjavama postajao sve oštiji. S druge strane, što je više rastao broj uglednih teologa koji su izražavali pozitivan stav prema Međugorju, među Perićevim zagovornicima rasla je potreba prikazati ga kao većeg teologa od svih njih, koji jedini proniče malicioznost međugorskih franjevac i prepoznaje opasnost međugorskog fenomena za Crkvu. Veličanje Perića kao teologa često je prelazilo granice dobrog uskusa i kadikad poprimalo oblik pravog bezumlja, kao primjerice u najavi njegova odlaska u mirovinu na stranicama internetskog portala „Dnevno“ od 10. srpnja 2020. Posebno je krupnim slovima istaknut naslov koji glasi:

6 Vidi I. Dugandžić, *Međugorje u očima mjesnih biskupa Žanića i Perića*. Na temelju dostupnih dokumenata, Informativni centar „MIR“ Međugorje, Međugorje, 2020., str. 186.

7 RATKO PERIĆ, *Prijestolje Mudrosti*, Mostar, 1995., str. 282sl.

„NAJVEĆI ŽIVUĆI TEOLOG: Biskup Ratko Perić sutra odlazi u mirovinu“. Novinarica Iva Međugorac u tako naslovljenom članku ističe: „Premda nije uspio dokazati tvrdnje o nevjerodostojnosti međugorskog fenomena, biskup Perić, unatoč negotovanju tamošnje javnosti, ipak je ostao dosljedan.“⁸

Biskup Perić je i u svom optuživanju franjevac za „Hercegovački slučaj“ ostao dosljedan, iako je taj slučaj na crkveno-pravnoj razini već davno riješen, ali nije na onoj puno važnijoj, teološko-duhovnoj. Crkva u Hercegovini još uvijek je daleko od iskrenog zajedništva u ljubavi, koje je moguće samo u duhu Gospinih poruka koje sve pozivaju na obraćenje i pomirenje. Dok god Ratko Perić to ismijava i proglašava fratarskom prijevarom, on sam će ostati hercegovači slučaj u osobi.

Don Ivan Turudić, ako misli drugima dijeliti lekcije o teološkoj (ne)znanstvenosti u pristupu Međugorju, mora izaći iz Perićeve sjene, mora shvatiti da je postao talac slijepog prihvaćanja njegovih apriorno-negatorskih stavova u stilu: Međugorje ne smije biti, a što ne smije biti nije ni bilo. To se onda neupućenima pokušava dokazivati vještijim korištenjem općih teoloških mjesta, zlorabljenjem nekih nedovoljno jasnih izjava vidioca, preuveličavanjem slabosti aktera međugorskog fenomena i sl.

Ako nije dosta ovo što je ovdje navedeno, don Ivanu preporučam da pažljivo pogleda film „Od Fatime do Međugorja“ i dobro poslušaj što Ratko Perić traži od generala zloglasnog ruskog KGB-a Maksimova da posredstvom Jugoslavenske tajne službe (UDBE) poduzme protiv franjevac, a što za uzvrat on obećava da će učiniti protiv Međugorja. Tu padaju sve koprene o Perićevu znanstvenom pristupu međugorskom fenomenu, ali i svih onih koji ga slijepo podržavaju.

Vratimo se nakratko još na Zadarsku deklaraciju. Što

8 <https://www.dnevno.hr>

je bilo od obećanja hrvatskih biskupa koji su se obvezali da će u svrhu praćenja događanja u Međugorju, kako bi se „promicala zdrava pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji, u skladu s učenjem Crkve“, „izdati i posebne prikladne liturgijsko-pastoralne smjernice“ i da će „preko svojih komisija i dalje pratiti i istraživati cjelokupno događanje u Međugorju“? Sve je to palo u vodu, jer biskupima je bila najvažnija solidarnost s biskupom Perićem, iako je on od početka zloupotrijebio Zadarsku deklaraciju.

A kad se postavi pitanje očitih plodova Međugorja, Perić uvijek odgovara kako je to moguće u svakoj crkvi i nije znak nikakve nadnaravnosti. I danas, kad tisuće i tisuće vjernika iz svih hrvatskih biskupija, često predvođene svećenicima, pohode Međugorje i vraćaju se duhovno obogaćeni, hrvatski biskupi, uz nekoliko časnih iznimaka, radije ostaju solidarni s Ratkom Perićem i njegovim istomišljenicima, nego što će posjetiti mjesto gdje je po Marijinoj nazočnosti i njezinu zagovoru nova evangelizacija na djelu i koju treba samo prenijeti u sve dijelove Crkve, kako 2019. godine, sudjelujući u ime Vatikana na Mladifestu posvjedoči nadbiskup Rino Fisichella, odgovorom za novu evangelizaciju na razini Crkve.

Dakle, organizatori 14. Mariološko-marijanskog nacionalnog kongresa nisu pogriješili ni s izborom teme kongresa ni s mjestom njegova održavanja. A reakcija don Ivana Turudića samo pokazuje dokle može ići negatorski stav onih koji ne samo da nisu sposobni vidjeti svu nelogičnost svoga stava, već ga štoviše žele zaogrnuti velom znanstvene kritičnosti, a sve druge proglasiti neznanstvenim fanaticima. Vrijeme je da progledaju na dobrobit i mjesne i opće Crkve.

Međugorje, krajem listopada 2022.

U idućem broju:
ODGOVOR DON IVANU TURUDIĆU 2

Napokon! – mogli bismo uzviknuti kad dočita-mo zbirku ovih dokumenata koji su široj javnosti u ovome obliku i ovako cjelovito bili nedostupni a sabrani su ovdje na jednom mjestu. Dakle, napokon – audiat et altera pars! Neka se čuje i druga strana. Napokon se član dviju biskupskih komisija dr. fra Ivan Dugandžić, onodobno učitelj novaka na Humcu, a neko vrijeme i provincijski definator, pa potom od 1985. i duhovni pomoćnik u Međugorju, osmjelio izići u javnost s nama nepoznatim dokumentima. Kako je autor već u osmom desetljeću, zakoračio je u 78. godinu života, te kako je više od polovice članova prvih dviju Komisija u kojima je sudjelovao već s onu stranu, u vječnosti, zacijelo je htio otkriti (re-velare) i objaviti dio svoje pismohrane koji se tiče upravo međugorskoga fenomena te ponuditi čitateljima na prosudbu. (dr. fra Tomislav Pervan)

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

TRI PITANJA

Još smo kod ponedjeljka 29. lipnja, u (Petrov)danu bogatu događajima. Zbog svega što su toga dana proživjela na ispitivanjima u Mostaru, djeca su ugledavši Gospu, zaplakala. No, zadržimo se sada na jednoj drugoj sekvenci događanja na Brdu ukazanja, koja s razlogom zavrjeđuje nešto više pozornosti. Riječ je o neobičnu razgovoru jedne liječnice, jedne vidjelice i (prema tvrdnjama djece-vidjelaca) same Gospe. To je iskustvo rječito i vrlo uvjerljivo opisala dr. Darinka Glamuzina Šumanović, u to vrijeme liječnica opće prakse u čitlučkom Domu zdravlja.

VICA ŠARAC

Stančanim osjećajem za opise, posebice vlastitih nutarnjih stanja, doktorica je na uzbudljiv i napet način prikazala što se to zbilo s njom na brdu, u petrovdansko predvečerje. Na početku navodi da je čitava ta priča šestero djece o Gospinom ukazanju za nju bila apsurdna. Kako je bila jako ambiciozna, „prava štreberica“, htjela je osobno vidjeti što je posrijedi i napraviti što točniju anamnezu. S djecom je već toga dana razgovarala u Domu zdravlja i što je duže s njima razgovarala, postajali su joj sve zanimljiviji, jer se radilo o djeci čija je edukacija, tvrdi, bila bazična. Prvo je primijetila da su djeca iskrena, ali i da su njihovi odgovori bili iznad razine njihove edukacije, tako da je to pojačalo njezino zanimanje za čitav slučaj. Nastojala je uočiti razlike u njihovim iskazima, a onda je zaključila da oni zapravo „komplementarno govore o istome“, to jest svatko je iz svoga kuta opisivao istovjetan događaj. No, zbivanja su, a time i njezine namjere o razotkrivanju tvrdnji o ukazanjima, krenula u neočekivanom smjeru.

U dogovoru s tadašnjim direktorom (ravnateljem) Doma zdravlja, dr. Antom Bošnjakom, odlučeno je da upravo dr. Darinka Glamuzina Šumanović skupa s njim prati djecu na brdo, gdje im se, prema njihovim riječima, ukazuje Gospa. Doktorica je najprije bila zaprepaštena masom ljudi koji su došli u Bijakovice, pokrenuti vijestima o ukazanju Gospe, tako da su se njih dvoje jedva probili do kuće vidjelice Vicke Ivanković. Došavši u Bijakovice, doktorica je, kako navodi, „u svojoj glavi odlučila biti dobar istražitelj“.

Foto: Arhiv ICM

Iako za sebe kaže da je nastupila kao ciničan ispitivač, da je bila sarkastična prema djeci i njihovim tvrdnjama, došla je do zaključka da se tu događa nešto neobično, izvanvremensko. U jednom trenutku obratila se Vicki sa zamolbom da ona postavi nekoliko pitanja Gospi, čime je, kaže, htjela „uzeti anamnezu toj pojavi koja se tu nalazi.“

Kada je Vicka nakon molitve u kući pošla na mjesto ukazanja, oni su je pratili. Doktorica je opisala kako je u mnoštvu ljudi koji su ih okruživali zamolila Vicku da stane pored nje, da bi mogla lakše pratiti ponašanje svih šestero vidjelaca. Djeca su započela molitvu i njoj se učinilo da jako dugo mole. I onda su svi odjednom, u isti trenutak rekli: „Evo je!“, što je doktorici privuklo pozornost. „U istoj sekundi njima su se oči otvorile i oni su bila zaista u nekoj vrsti ekstaze“, opisuje ona, „gdje su oni vidjeli nešto što mi drugi nismo vidjeli.“ Doktorica nastavlja da je u tom trenutku

zamolbom da ona postavi nekoliko pitanja Gospi, čime je, kaže, htjela „uzeti anamnezu toj pojavi koja se tu nalazi.“ Vicka na to nije odmah sama dala odgovor, nego je rekla da mora pitati Gospu. Doktoricu je fascinirao način na koji se uspostavlja dijalog između nje kao ispitivača i Vicke kao posrednice i potom te „njezine vizije“, s kojom ona očito razgovara. Kada je dobila dopuštenje, doktorica je postavila, kako kaže, „par važnih pitanja, važnih za sve nas“ i obratila se Vicki: „Pitaj te tko je Ona“. Odgovor koji je Vicka kao posrednica prenijela, glasilo je: „Ja sam Kraljica

Foto: Arhiv ICM

oko njih zavlada velika buka, jer su ljudi nadglasavajući se, tražili od djece da postavljaju Gospi raznovrsna pitanja. Sve je to njoj, kako priznaje, „bilo jako dosadno“, jer je imala namjeru napraviti neko osobno istraživanje, „uhvatiti istinu“ i ispitati što se u tom trenutku doista događa s djecom: je li se s njima manipuliralo, jesu li u nekom stanju psihoze, histerije i sl.? Čitava ta atmosfera, nastavlja doktorica, bila je nabijena nekom energijom i ona, kao pasionirana čitateljica romana znanstveno-fantastične tematike, nije držala nemogućim da se radi „o nekoj pojavi iz svemira.“ Htjela je to potanko ispitati i na sve dobiti odgovor. Iako za sebe kaže da je nastupila kao ciničan ispitivač, da je bila sarkastična prema djeci i njihovim tvrdnjama, došla je do zaključka da se tu događa nešto neobično, izvanvremensko. U jednom trenutku obratila se Vicki sa

Mira!“ To je za doktoricu bio potpuno neočekivan, paradoksalan odgovor u to vrijeme početka 1980-ih, kada teme poput mira i rata nisu bile aktualne (eventualno bi se ponešto čulo na informativnim emisijama o ratu u dalekim krajevima svijeta), pa se pitala: „Što bi to značilo u vrijeme mira, pa mi imamo mir, živimo u miru“!? Budući da je udajom tek prije godinu dana došla iz sjevernih krajeva tadašnje države u ovo hercegovačko podneblje, za koje je držala da ne može biti siromašnije i primitivnije, doktoričino drugo pitanje bilo je vezano upravo za tu njezinu nevjericu: Što će Gospa ovdje? Zašto ukazanje u jednom tako jadnom i siromašnom kraju? I dobila je sljedeći odgovor: „Zato što je ovdje vjera jaka!“ I uistinu, primjećuje doktorica kasnije, to je doista bilo tako, jer kaže da do tada nije vidjela da se ljudi igdje toliko

CIJELU NOĆ JE PROBDJELA U PLAČU I S KRUNICOM U RUCI, MOLEĆI BOGA DA JOJ SE SMILUJE I DA JOJ OPROSTI NJEZINO OHOLO DRŽANJE I NEVJERU. MISLILA JE DA ĆE UMRIJETI I DA NE ĆE DOČEKATI JUTRO. DANAS JE UVJERENA DA JOJ JE BOG OPROSTIO TE NOĆI I DA JE OSJETILA PREOBRAZBU „SVAKE SVOJE STANICE“ U TIJELU, SVJESNA DA S NJOM I S NJEZINIM ŽIVOTOM NIŠTA VIŠE NE ĆE BITI ISTO.

mole Bogu kao ovdje. A onda je na treće pitanje došao odgovor s kojim se ona, kako kaže, osobno bavi sve do danas. Razmišljajući i dalje o tomu kako se Gospa predstavila kao Kraljica Mira, doktorica je postavila treće pitanje: „A kako može biti mir kada je na svijetu ovoliko puno vjera?“ Vicka prenosi ovakav Gospin odgovor: „Samo je jedna vjera, jedan Bog i jedan Duh“. Doktorica danas ističe da je bila fascinirana tim odgovorom koji nije nadilazio samo spoznajnu razinu jedne djevojčice nego i lokalne okvire, jer je svestremenski i tako cjelovit da zahvaća čitavo čovječanstvo. Čuvši to što nije moglo doći od jedne djevojčice u tinejdžerskoj dobi, doktorica priznaje da je istodobno shvatila koliko je i ona sama duhovno nezrela, ali sa svojim znanstveno-medicinskim stavom i materijalističkim shvaćanjem svijeta nije još bila u stanju prihvatiti nadnaravnost događaja, pa je htjela i fizički opipati tu stvarnost te je upitala Vicku može li ona dotaknuti Gospu. To stanje njezine nutarnje proturječnosti - s jedne strane želja da je dotakne, s druge strane nevjer(ic)a da bi to mogla biti Gospa, a s treće strane i dalje prisutna čvrsta nakana da „raskrinka“ videoce - dovela je do rezultata koji je na prvi pogled bio porazan za doktoricu. Na Vickin upit, smije li je ta žena dotaknuti, Gospa joj je dopustila, ali uz riječi: „uvijek je bilo nevjernih Juda!“ Premda za nju šokantan, doktorica je sebi priznala da je taj komentar o njoj zapravo bio točan: „Pa vidi, ja to stvarno jesam!“ Štoviše, shvatila je da je ta Osoba bolje poznae nego ona samu sebe i zapitala se dok je silazila s brda: „A tko sam onda zapravo ja?“ Sišla je žalosna i, dodaje, razočarana sama sa sobom. Cijelu noć je probdjela u plaču i s krunicom u ruci, moleći Boga da joj se smiluje i da joj oprostii njezino oholo držanje i nevjeru. Mislila je da će umrijeti i da ne će dočekati jutro. Danas je uvjerenjena da joj je Bog oprostio te noći i da je osjetila preobrazbu „svake svoje stanice“ u tijelu, svjesna da s njom i s njezinim životom ništa više ne će biti isto. To je bio početak duboke duhovne preobrazbe jedne vrsne liječnice, znanstvenice, koja danas kao vjernica, poznizna i otvorena duha, na izrazito lijep način opisuje taj svoj posredno napravljen „intervju“ s Gospom u predvečerje, na Petrovdan 1981. godine.

BUDITE MOJE ISPRUŽENE RUKE

Za one koji u molitvi ne žele ostati na površini

Površnost

Dok sam razmišljao o površnosti, sjetih se da sam jedanput, šetajući planinskom šumom, opazio da je netko bagerom proširio put. Pritom je kopao jako blizu borova, pa se njihovo korijenje moglo vidjeti. Dio njih izbio je na površinu. Uslijed nestabilnosti, neka su se stabla već bila nakosila. Mogao sam pretpostaviti da će i ostala stabla, zato što im dio korijenja nije više bio u zemlji, postati klimava, pa kad puhne malo jači vjetar, srušit će ih.

FRA MARINKO ŠAKOTA

U vrijeme vladavine rimskih careva, u jednom je razdoblju bila općeprihvaćena krilatica *Kruha i igara* (lat. *panem et circenses*). Naime, neki carevi priređivali su igre kako bi smirivali nemire i nezadovoljstvo u narodu. Bilo je važno ljudima nahraniti tijelo i zabaviti ih kako bi im pogled od pravih problema bio spretno preusmjeren na zadovoljavanje tjelesnih potreba. Takav svjetonazor, koji je u narodu rađao osjećaj nezainteresiranosti za bilo što drugo doli za „kruha i igara“, mogli bismo opisati pojmom *površnost*.

Površnost je stanje duha u čovjeku kojeg ne zanima dubina, nego je zadovoljan zaustavljanjem na vanjštini i izvanjskim doživljajima. Za njega vrijedi samo ono što *on* vidi, čuje, misli i osjeća. Važan mu je samo *ovaj* život, briga o tijelu, „kruha i igara“, briga o materijalnim stvarima te posao i novac. Takav čovjek postaje slijep i gluhi za dublje stvarnosti, gubi osjećaj za duhovne vrednote i u nutрини postaje zarobljen i sputan. Uz to, zbog neukorijenjenosti u istinske vrednote, postaje ranjiv i laka meta raznih ideologija.

Fra Slavko Barbarić tvrdio je da vrijeme u kojem mi danas živimo nije puno drukčije od prethodno opisanog. „Mi živimo u vremenu koje nas tako lako zavede i izvede na površinu naše svijesti, te postajemo slijepi i gluhi za ono što se događa u nama i oko nas.“

Isus često govori o površnosti, kao i o njezinim uzrocima i posljedicama. Evo jednog od takvih tekstova:

„Pazite na se da vam srca ne otežaju u proždrljivosti, pijanstvu i u životnim brigama te vas iznenada ne zatekne onaj dan jer će kao zamka nadoći na sve žitelje po svoj zemlji.“ (Lk 21, 34-35)

Isusove riječi i te kako se mogu primijeniti na današnje vrijeme. *Proždrljivost, pijanstvo i brige* slike su životnoga stila današnjeg čovjeka i površnosti kao posljedice takva života. Živeći na takav način, srce oteža, pa čovjek postaje slijep i gluhi, duhovno lijen te gubi osjećaj za dobro i lijepo, za Boga i za čovjeka, za ono što je sveto. Jedino mu je važno tijelo. Gubi iz vida vječnost, ali i susjeda koji je u potrebama. Misljeć samo na sebe i vlastite potrebe, postaje samoživ i sebičan.

Iz djetinjstva pamtim prizore kad bi se govorilo o čovjeku koji je bio

siromašan pa se uzoholio zbog stečenog bogatstva. Ljudi bi to komentirali uzrečicom: „Najeo se!“ Nisam mogao prodrijeti u dubinu tog izraza, ali sam naslućivao smisao. Time su ljudi htjeli reći da je taj čovjek koji se uzoholio zaboravio da je nekada bio siromašan. Sada, kada *se najeo*, ponaša se drukčije nego prije: s visoka gleda druge ljude, nema osjećaja za siromašne, nema poniznosti i postao je bahat.

Način života donosi svoje posljedice, pa današnji čovjek sve više trpi zbog straha da ne izgubi stečeno i zbog praznine u nutрини, jer mu stečeno ne može pružiti istinsko zadovoljstvo. Stoga tu prazninu nadoknađuje skupljanjem sve veće količine stvari, čime proizvodi višak koji mu ne treba. Taj se višak pretvara u otpad koji nemilosrdno baca u prirodu. No uništavajući prirodu, reže granu na kojoj sjedi.

Čovjek u kojem vlada površnost ne primjećuje stvorenja oko sebe kao što su cvijet, ptice, zvijezde, ni njihovu ljepotu... Doduše, postoje ljudi koji ih primjećuju, ali i takvi ostaju na površini, jer vide samo *prirodu* i razmišljaju na način: *Cvijet je samo cvijet, ptica je samo ptica, zvijezde su samo zvijezde. Što je tu posebno?! To je samo priroda!* Postoje i oni koji se bore za zaštitu prirode, no ipak ostaju na površini jer vide samo *prirodu*. Za njih je sve *prirodno*, jer ne vide Božje djelovanje, ne spoznaju i ne priznaju Boga Stvoritelja.

Čovjek koji je površan u doživljavanju postaje slijep i za ono što mu šteti, što ga zarobljava, gubi osjećaj za grijeh i više ga ne opaža. Čak mu smetaju ili smatra nazadnima ljude koji govore o grijehu. Smeta mu istina. Ne može je više čuti ni podnijeti. Činjenje grijeha i življenje u grijehu ostavlja ga na površini ne dopuštajući mu dublji ulazak u duhovni život.

Može li se za ateiste reći da su površni? Za ateiste koji su tražitelji istine, to se ne može reći. Poznati češki teolog Tomáš Halík smatra da su to ljudi koji nisu bili strpljivi. Ostali su samo „u svojoj glavi“. Nisu bili dovoljno ponizni u čekanju i ustrajavanju u trenucima nejasnoća, pa su nakon izvesnog razmišljanja zaključili da Boga nema. Smatraju paradoksom vjerovanje u Boga koji nije vidljiv tjelesnim očima. Pomisao na to da ne vide Boga nametnula im je zaključak da Bog ne postoji.

Kreću li se ateisti s takvim stavom u pogrešnom smjeru?

Dok je Albert Einstein držao govor pred odabranim ljudima o svojoj teoriji relativnosti, jedan od slušatelja ustao je i podrugljivo uzviknuo: „Moj zdravi razum odbija sve stvari koje se ne mogu vidjeti.“ Einstein mu opušteno odgovori: „Pa dođite ovamo i svoj zdravi razum stavite ovdje na stol!“

Različiti su pogledi ateista i vjernika na život. Gerhard Lohfink izjavio je: „Neki tvrde da ljudi koji polažu svoju nadu u Boga trpe zbog nesposobnosti da svoju potpunu beznačajnost u svemiru priznaju istinitom. Oni konstruiraju referentni okvir 'Bog' kako bi njihov život imao smisla.“

No, zar ne bi moglo biti upravo obrnuto, da je poricanje Boga očajnički pokušaj praznine vlastite egzistencije učiniti smislenom? Boga ne smije biti kako bih ja sâm mogao ostati središte svijeta – prema obrascu: *Me, Myself and I*. Ja, ja i opet ja.“

Pitam se što bi se dogodilo kada razliku između vjernika i ateista ne bismo sagledavali kao različitost gledanja, nego zatvorenost srca za istinu. Možda bismo se mijenjali i mi i naši odnosi kada ne bismo smatrali da jedino mi, s pomoću vlastita razuma, stječemo cjelovit pogled na svijet? Kada bismo imali otvoreno srce – za istinu...

Puno teži izazov za vjeru od ateizma danas je *praktični ateizam*, tj. stanje u ljudima koje se drugim riječima može opisati kao ravnodušnost, nezainteresiranost, mlakost, sklonost ugodnom životu i nadmenost. A sve su to izrazi za površnost koja je u njima otupila osjećaj i želju za Bogom i vječnim vrijednostima te uvjetovala nedostatno zanimanje za Boga, vjeru, molitvu i Crkvu. Oni žive kao da Boga nema i misle da bez Njega mogu jako dobro opstati.

O takvim ljudima, koje naziva *naravnima*, a u kojima vlada *duh svijeta*, Pavao kaže: „Naravan čovjek ne prima što je od Duha Božjega; njemu je to ludost i ne može spoznati...“ (1 Kor 2,14)

I Gospa govori o tom stanju, odnosno o ljudima koji „ne osjećaju potrebu da ga (Isusa) traže i u svojem životu otkrivaju“ (25. 8. 2008.). Glavni razlozi zašto su ljudi daleko od Boga nalaze se u tome su što ne mole i što su izgubili mir: „Vidite,

ČOVJEK KOJI JE POVRSAN U DOZIVLJAVANJU POSTAJE SLIJEP I ZA ONO ŠTO MU ŠTETI, ŠTO GA ZAROBLJAVA, GUBI OSJEĆAJ ZA GRIJEH I VIŠE GA NE OPAŽA. ČAK MU SMETAJU ILI SMATRA NAZADNIMA LJUDE KOJI GOVORE O GRIJEHU. SMETA MU ISTINA. NE MOŽE JE VIŠE ČUTI NI PODNIJETI. ČINJENJE GRIJEHA I ŽIVLJENJE U GRIJEHU OSTAVLJA GA NA POVRSINI NE DOPUŠTAJUĆI MU DUBLJI ULAZAK U DUHOVNI ŽIVOT.

... čovjek može biti vjernik i istovremeno biti površan! To nam i Gospa kaže: „Kad sam vam govorila: obratite se, molite, postite, mirite se, vi ste ove poruke uzeli površno. Bili ste počeli po njima živjeti, pa ste ih ostavili, jer vam je to bilo teško. No, draga djeco, kad je nešto dobro, trebate u dobru ustrajati, a ne misliti Bog me ne vidi, ne sluša, ne pomaže. I vi ste tako radi svoga jadnog probitka odstupili od Boga i od mene.“ (25. 3. 1992.)

slušate, osjećate da u srcima mnogih ljudi nema Boga. Ne žele ga, jer su daleko od molitve i nemaju mira.“ (25. 2. 2014.)

No sad slijedi ono najčudnije: čovjek može biti vjernik i istovremeno biti površan! To nam i Gospa kaže: „Kad sam vam govorila: obratite se, molite, postite, mirite se, vi ste ove poruke uzeli površno. Bili ste počeli po njima živjeti, pa ste ih ostavili, jer vam je to bilo teško. No, draga djeco, kad je nešto dobro, trebate u dobru ustrajati, a ne misliti Bog me ne vidi, ne sluša, ne pomaže. I vi ste tako radi svoga jadnog probitka odstupili od Boga i od mene.“ (25. 3. 1992.)

UZROCI POVRŠNOSTI

U čemu su uzroci površnosti? Gdje ih tražiti?

Sigurno je da su brojni, ali usmjerimo se na dva: na utjecaje Zloga i na utjecaje današnjega društva, odnosno svijeta u kojem živimo.

UTJECAJI ZLOGA

Utječe li djelovanje Zloga, odnosno Sotone na današnjega čovjeka? Izaziva li mu njegovo djelovanje površnost u gledanju, slušanju, razmišljanju i osjećanju?

Prije svega, poteškoća je u tome što mnogi današnji ljudi ne vjeruju u Sotonu ili ne žele znati za njega. No Isus govori o Sotoni i oslobađa ljude koje je Sotona bio zarobio. I Gospa

govori da Sotona postoji. Štoviše, upozorava nas na njegovu snagu i želju da nas udalji od Boga: „Na poseban način sve vas pozivam da molite na moje nakane kako biste preko svojih molitava zaustavili sotonski plan nad ovom zemljom koja je svaki dan sve dalje od Boga i umjesto Boga stavlja sebe i uništava sve što je lijepo i dobro u dušama svakog od vas.“ (25. 10. 2008.)

Moramo dobro proučiti Sotonino djelovanje. Sotona pred nas podastire samo ono što je za nas trenutno lijepo, ugodno i korisno. Tako Adamu i Evi pokazuje „stablo dobro za jelo, za oči zamamljivo, a za mudrost poželjno“ (Post 3,6). Isusu koji posti u pustinji želi biti „od pomoći“ nudeći mu kruha, slavu i popularnost.

Sotonina je nakana da nas prevari i zaslijepi kako bismo ostali na površini. A ostati na površini znači ne uspjeti se „ukorijeniti“, učvrstiti. Kao takve, lako nas je srušiti. Gospa skida ljuske s naših očiju: „Sotona se poigrava s vama i s vašim dušama“ (25. 3. 1992.), „razvlači (vas) i radi od vas što hoće“ (25. 1. 1998.), „trese (s vama) kao vjetar s granama“ (25. 10. 2013.).

U ovom kontekstu sjetio sam se priče iz starogrčke povijesti o Heraklu i Anteju. Borili su se, ali Heraklo nije uspio pobijediti Anteja, sina zemlje. Tek nakon što je zamijetio da Antej snagu prima od zemlje s kojom je uvijek bio povezan, odvojio ga je od nje i tako svladao.

Kako se oduprijeti Sotoni?

Mislim da se odgovor skriva u sljedećim Gospinim riječima: „Danas vas pozivam da vašu vjeru duboko živite i molite Svevišnjega da je ojača, te da je vjetrovi i oluje ne mogu slomiti. Neka korijeni vaše vjere budu molitva i nada u vječni život.“ (25. 2. 2017.)

Gospa dakle ne želi da ostanemo na površini, neukorijenjeni, nego da se molitvom ukorjenjujemo kako bi naša vjera ostala čvrsta. A kada je čvrsta, tada je Sotona ne može lako poljuljati.

SVE POČINJE MALIM STVARIMA

Sotona nikad ne govori o grijehu, ali u pozadini svega što čini njegova je navada da upadnemo u grijeh, da nas grijeh zaslijepi, zarobi i učini površnim. Sotonino djelovanje nije odmah lako prepoznatljivo, jer na

čovjeka djeluje preko „malih“ stvari.

Konj je bio zavezan za ogradu, dođe đavao, stara lukava zmija i odriješ konja. Konj tada prijede u susjedovo dvorište i uništi mu sav vrt i sav njegov trud. Kad to vidje susjed, bijesan, ubije konja. Kad susjed vidje da mu je ubio konja, dođe i ubije njega. Nakon toga dođe njegov sin i želeći osvetiti oca, počeo pucati po susjedovoj kući i pobije njegovu obitelj.

Vidje to svetac i upita đavla: „Zašto si to učinio?!“ A ovaj će: „Ja sam samo odriješio konja.“

Trebamo dakle jako pripaziti na tajnovito Sotonino djelovanje, posebice na zamke koje nam postavlja. Znajući da zamka nije (odmah) vidljiva, važno je usmjeriti pozornost na „male“ stvari koje nam se mogu učiniti nevažne: „Zato, dječice, molite i ne dopustite Sotoni da djeluje u vašem životu preko nesporazuma, nerazumijevanja i neprihvatanja jedni drugih.“ (25. 1. 1990.)

Kad se muž i žena svađaju, jedno optužuje drugo, a ne znaju da je netko „treći“ u igri. Taj treći je đavao, (grč. *diabolus*, od glagola *dia-ballein*: razdvojiti). Važno je to spoznati kako se ne bismo borili jedni protiv drugih i kako ne bismo optuživali jedni druge...

UTJECAJI DRUŠTVA

Gospa nam pojašnjava kamo smo se kao čovječanstvo usmjerili: „Ja sam s vama ovoliko dugo jer ste na krivom putu.“ (25. 1. 2009.) Već četrdeset i jednu godinu Gospa dolazi k nama jer ne idemo u dobrom smjeru: „Došla sam k vama da vam pomognem i zato vas zovem da mijenjate život, jer ste pošli jednim putom, putom propasti.“ (25. 3. 1992.)

Gospa dolazi k nama jer smo se zapleli kao u labirintu i sami ne znamo pronaći izlaz i pravi put:

„Vi, draga djeco, ne možete sami, zato sam ja tu da vam pomognem.“ (4. 12. 1986.)

„Samo uz moju pomoć, dječice, otvorit ćete oči.“ (25. 1. 2009.)

O čemu se radi? Što je to *krivi put* na kojem smo se zatekli, a kojeg možda nismo ni svjesni? Utječe li današnji svijet, odnosno društvo u kojem živimo toliko na današnjeg čovjeka da se zatekao na *krivome putu*?

Kako se možete uključiti

Podijelimo svoju ljubav ovog adventa i uključimo se u Veliki obiteljski Božić Marijinih obroka.

Dok se sa svojim prijateljima i obitelji okupljamo tijekom adventa kako bismo proslavili rođenje našeg Spasitelja Isusa, odvojimo malo vremena i sjetimo se milijuna djece diljem svijeta koji propuštaju obrazovanje zbog siromaštva i gladi.

Naše molitve i djela ljubavi i dobrote mogu rasvijetliti tamu u kojoj se nalaze gladna djeca u nekima od najsiromašnijih i najnesigurnijih zajednica u svijetu.

Postoji mnoštvo načina na koje se možete uključiti u Veliki obiteljski Božić. Evo nekoliko prijedloga:

Sjetite se rada Marijinih obroka u vašim molitvama

Oslanjamo se na molitve u radu Marijinih obroka. Molimo vas da se sjetite Marijinih obroka u vašoj osobnoj molitvi ili kada molite u grupi. Slobodno možete moliti i molitvu za Marijine obroke.

Oče naš

Kruh naš svagdanji daj nam danas i oprosti nam za svaki trenutak kada smo za sebe uzeli više od našeg dijela kruha koji pripada svima.

Pomozi nam nasititi umiruće od gladi dobrim stvarima, a ne samo mrvicama s našeg stola. Nauči nas kako dijeliti ono što nam je darovano i nije namijenjeno samo za nas. Zaodjeni nas svojom ljubavlju kako bismo znali dovršiti svako dobro djelo za koje si nas Ti stvorio.

Ispuni naša srca svojim milosrdem i brigom za svako izglednjelo dijete i upotrijebi naša mala djela ljubavi tako da nijedno dijete više ne gladuje.

Amen

Ukoliko želite donirati svoj novčani prilog, donaciju u BiH možete uplatiti na račun: Predstavništvo strane nevladine organizacije „Mary's Meals International Organisation“

Pape Ivana Pavla II, 29 B, 88266 Međugorje, općina Čitluk. Broj žiro računa u Unicredit Banci 3381207700022778, s naznakom svrhe „Donacija za Mary's Meals International“.

Posjetite stranicu www.marysmealsmedjugorje.org kako bi saznali više o radu Marijinih obroka

mary's
meals

a simple solution
to world hunger

OBRAĆANJE
ALEKSANDRA SOLŽENJICINA (1918.- 2008.),
KNJIŽEVNIKA I NOBELOVCA,
PRIGODOM DODJELE
TEMPLETON-NAGRADE
U LONDONU 1983.

LJUDI SU ZABORAVILI BOGA

FRA TOMISLAV PERVAN

Mlađi ga se naraštaji jedva sjećaju. Dobio je Nobela za književnost 1970., potom je izdao tri sveska o ruskim koncentracijskim logorima pod naslovom Arhipelag Gulag. Svojim spisima on je doslovce presudio komunističkom režimu u Sovjetskom Savezu, zbog čega je sedamdesetih godina prognan iz domovine. Živio je neko vrijeme u Švicarskoj te Americi da bi se nakon pada komunizma 1990. vratio natrag u domovinu gdje je i preminuo 2008. Dobio je 1983. prestižnu nagradu Templeton na polju promicanja duhovnih i religijskih vrijednosti u svijetu. Donosimo ovdje prijevod govora održanog tim povodom šest godina prije pada Berlinskog zida i komunizma.

Prije više od pola stoljeća, dok sam još bio dijete, sjećam se da sam slušao od brojnih starijih osoba kako nude sljedeće objašnjenje za velike katastrofe koje su zadesile Rusiju: **„Ljudi su zaboravili Boga; zato se sve ovo dogodilo.“**

Od tada sam proveo dobrih 50 godina radeći na povijesti naše revolucije; u tome sam procesu pročitao stotine knjiga, prikupio stotine osobnih svjedočanstava i već sam osobno pridonio osam vlastitih tomova naporima da se uklone ruševine koje je ostavio taj prevrat. Ali kad bi me i danas zamolili da što konciznije formuliram glavni uzrok razorne revolucije koja je progutala oko 60 milijuna naših ljudi, ne bih mogao točnije reći nego ponoviti: **„Ljudi su zaboravili Boga; zato se sve ovo dogodilo.“**

Štoviše, događaji ruske revolucije mogu se razumjeti tek sada, na kraju

stoljeća, na zaslonu onoga što se od tada dogodilo u ostatku svijeta. Ono što se ovdje pojavljuje proces je od univerzalnog značenja. A kad bih i ovdje bio pozvan da ukratko identificiram glavnu crtu čitavog dvadesetog stoljeća, ne bih mogao pronaći ništa preciznije i jezgrovitije nego još jednom ponoviti: **„Ljudi su zaboravili Boga“.** Nedostatci ljudske svijesti, lišene svoje božanske dimenzije, bili su odlučujući čimbenik u svim velikim zločinima ovog stoljeća. Prvi od njih bio je Prvi svjetski rat i veliki dio naše sadašnje nevolje može se pratiti unatrag do njega. Bio je to rat (čije sjećanje kao da blijedi) kada je Europa, puna zdravlja i obilja, zapala u bijes samosakaćenja koji joj je mogao samo crpiti snagu stoljeće ili više, a možda i zauvijek. Jedino moguće objašnjenje za taj rat je mentalno pomračenje među čelnicima Europe zbog njihove izgubljene svijesti o Vrhovnoj Moći iznad njih. Samo je bezbožna

ogorčenost mogla potaknuti naizgled kršćanske države da koriste otrovni plin, oružje koje je tako očito onkraj granica čovječnosti.

Ista vrsta nedostatka, manjak svijesti kojoj nedostaje bilo kakva božanska dimenzija, očitovala se nakon Drugog svjetskog rata kada je Zapad popustio pred sotonskim iskušenjem „nuklearnog kišobrana“. To je bilo jednako kao da kažemo: Odbacimo brige, oslobodimo mladi naraštaj njihovih dužnosti i obveza, nemojmo se truditi braniti sebe, da i ne govorimo o obrani drugih — začepimo uši za jecaje i vapaje koji dopiru s Istoka, i umjesto toga živimo u potrazi za srećom. Ako nam prijete opasnost, zaštitit će nas nuklearna bomba; ako ne, neka svijet ide k vragu! Jedno bespomoćno stanje u koje je pao suvremeni Zapad uvelike je posljedica te kobne pogreške: uvjerenja da je jedini problem nuklearno oružje, dok u stvarnosti obrana mira uglavnom počiva na čvrstim srcima i postojećim ljudima.

Samo je gubitak te više intuicije koja dolazi od Boga mogao omogućiti Zapadu da mirno prihvati nakon Prvog svjetskog rata zaštićenu agoniju Rusije dok ju je razdirala skupina ljudoždera, ili da prihvatiti, nakon Drugog svjetskog rata, slično komadanje istočne Europe. Zapad nije uočio da je to zapravo početak dugotrajnog procesa koji donosi katastrofu za cijeli svijet; doista, Zapad je učinio dosta kako bi pomogao taj proces. Samo je jednom u ovom stoljeću Zapad skupio svu svoju snagu - za bitku protiv Hitlera. Ali plodovi te pobjede odavno su izgubljeni. Suočeno s kanibalizmom, naše bezbožno doba otkrilo je savršenu anesteziju — trgovinu! Takav je patetični vrhunac suvremene mudrosti.

Današnji svijet dosegnuo je fazu koja bi, da je opisana prethodnim stoljećima, izazvala uzvik: **„Ovo je Apokalipsa!“**

Ipak smo se navikli na ovakav svijet; čak se u njemu osjećamo kao kod kuće.

Dostojevski je upozoravao da bi nas ‚veliki događaji mogli snaći i zadesiti nas intelektualno nespremne‘. To je upravo ono što se dogodilo. I predvidio je da će ‚svijet biti spašen tek nakon što ga zaposjedne demon Zla‘. Hoće li doista biti spašen, morat

Dostojevski je upozoravao da bi nas ‚veliki događaji mogli snaći i zadesiti nas intelektualno nespremne‘. To je upravo ono što se dogodilo. I predvidio je da će ‚svijet biti spašen tek nakon što ga zaposjedne demon Zla‘. Hoće li doista biti spašen, morat ćemo pričekati i vidjeti: To će ovisiti o našoj savjesti, o našoj duhovnoj lucidnosti, o našim pojedinačnim i zajedničkim naporima u suočavanju s katastrofalnim okolnostima. Ali već se dogodilo da zloduh poput vjetra trijumfalno kruži i zahvaća svih pet kontinenata našega planeta.

ćemo pričekati i vidjeti: To će ovisiti o našoj savjesti, o našoj duhovnoj lucidnosti, o našim pojedinačnim i zajedničkim naporima u suočavanju s katastrofalnim okolnostima. Ali već se dogodilo da zloduh poput vjetra trijumfalno kruži i zahvaća svih pet kontinenata našega planeta.

Svjedoci smo pustošenja svijeta, bilo da je nametnuto ili smo mu se dobrovoljno podvrgnuli. Cijelo 20. stoljeće biva uvučeno u vrtlog ateizma i samouništenja. Ovaj strmoglav u ponor ima vidike koji su nedvojbeno globalni, neovisno o političkim sustavima ili o stupnjevima ekonomskog i kulturalnog razvoja, ili pak o nacionalnim posebitostima. I suvremena Europa, naizgled tako različita od Rusije iz 1913., danas je na rubu istog kolapsa, iako je do nje stigla drugim putem. Različiti dijelovi svijeta išli su različitim putovima, ali danas se svi približavaju pragu zajedničke propasti.

U svojoj prošlosti Rusija je poznavala vrijeme kada društveni ideal nije bila slava, bogatstvo ili materijalni uspjeh, već pobožan način života. Rusija je tada bila prožeta pravoslavnim kršćanstvom koje je ostalo vjerno Crkvi prvih stoljeća. Tadašnje pravovjerje znalo je sačuvati svoj narod pod jarmom tuđinske okupacije koja je trajala više od dva stoljeća, a istodobno se braniti od nepravednih udara mačeva zapadnih križara. Tijekom tih stoljeća pravoslavna vjera u našoj zemlji postala je dio samih obrazaca mišljenja i osobnosti našeg naroda, oblika svakodnevnog života, radnog kalendara, prioriteta u svakom pothvatu,

organizacije tjedna i godine. Vjera je bila oblikovna i ujedinjujuća snaga cijele nacije.

Ali u 17. stoljeću rusko pravoslavlje bilo je ozbiljno oslabljeno zlosretnim unutarnjim raskolom. U 18. stoljeću zemlju su potresale Petrove nasilno nametnute preobrazbe, koje su pogodovala gospodarstvu, državi i vojsci nauštrb vjerskog duha i nacionalnog života. I zajedno s tim jednostranim Petrovim prosvjetiteljstvom Rusija je osjetila prvi dašak sekularizma; njegovi su suptilni otrovi proželi obrazovane slojeve tijekom 19. stoljeća te su otvorili put marksizmu. Do vremena revolucije, ruski obrazovani krugovi su gotovo izgubili vjeru; a među neobrazovanim njezino zdravlje bilo je ugroženo.

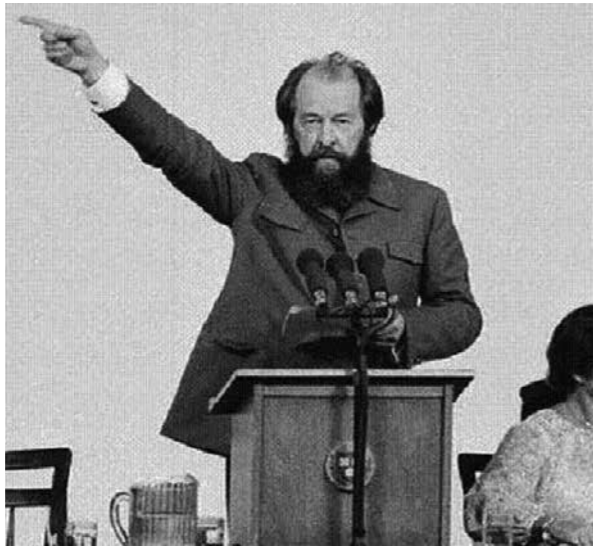
Dostojevski je ponovno bio taj koji je iz Francuske revolucije i njezine zorne mržnje prema Crkvi izvukao pouku da ‚revolucija nužno mora započeti s ateizmom‘. To je apsolutno točno. Ali svijet nikad prije nije upoznao bezboštvo tako organizirano, militarizirano i uporno zlohotno kakvo je propovijedao marksizam. Unutar filozofskog sustava Marxa i Lenjina te u srcu njihove psihologije mržnja prema Bogu je glavna pokretačka snaga, temeljitija od svih njihovih političkih i ekonomskih pretenzija. Militantni ateizam nije tek sporedni ili rubni za komunističku politiku; to nije nuspojava, već središnja stozina. Da bi postigao svoje đavolske ciljeve, komunizam treba kontrolirati stanovništvo lišeno vjerskih i nacionalnih osjećaja, a to za sobom povlači uništenje vjere i nacije. Komunisti

ZAPAD TEK TREBA ISKUSITI KOMUNISTIČKU INVAZIJU; RELIGIJA OSTAJE SLOBODNA. ALI VLASTITA POVIJESNA EVOLUCIJA ZAPADA BILA JE TAKVA DA I ZAPAD DANAS DOŽIVLJAVA ISUŠIVANJE VJERSKE SVIJESTI. I ON JE SVJEDOK ŽESTOKIH RASKOLA, KRVAVIH VJERSKIH RATOVA I NEPRIJATELJSTAVA, DA I NE GOVORIMO O PLIMI SEKULARIZMA KOJA JE OD KASNOG SREDNJEG VIJEKA NADALJE PROGRESIVNO PREPLAVLJIVALA ZAPAD. TO POSTUPNO ISCRPLJIVANJE SNAGE IZNUTRA PRIJETNJA JE VJERI KOJA JE MOŽDA JOŠ OPASNIIJA OD BILO KOJEG POKUŠAJA NASILNOG NAPADA NA RELIGIJU IZVANA.

otvoreno proklamiraju oba ta cilja i jednako ih otvoreno provode u djelo. Do kojega stupnja ateistički svijet žudi za uništenjem vjere, do koje mjere mu vjera stoji u grlu, očitovao je splet intriga oko nedavnih pokušaja atentata na Papu.

Dvadesete godine 20. stoljeća u SSSR-u bile su svjedokom neprekidne procesije žrtava i mučenika među pravoslavnim svećentvom. Strijeljana su dva mitropolita, od kojih je jedan, Venjamin iz Petrograda, bio izabran glasovanjem naroda svoje biskupije. Sam patrijarh Tihon prošao je kroz ruke GPU-a Čeke i potom umro pod sumnjivim okolnostima. Izginuli su deseci nadbiskupa i biskupa. Deseci tisuća svećenika, redovnika i redovnica, na koje su čekisti vršili pritisak da se odreknu Božje riječi, bili su mučeni, strijeljani u podrumima, poslani u logore, prognani u puste tundre dalekog sjevera ili izbačeni na ulice u svojoj starosti, bez hrane i krova nad glavom. Svi ti kršćanski mučenici išli su nepokolebljivo za vjeru u smrt. Slučajevi otpadništva bili su rijetki. Deseticama milijuna laika bio je onemogućen pristup Crkvi, zabranjeno im je odgajati djecu u vjeri: religiozni roditelji su otrgnuti od svoje djece i bacani u zatvore, a djeca su odvracana od vjere prijateljima i lažima. Netko bi mogao tvrditi da je besmisleno uništavanje ruskog ruralnog gospodarstva 1930-ih, takozvana dekulakizacija i kolektivizacija, koja je donijela smrt petnaest (15!) milijuna seljaka, a da pritom nije imala nikakva ekonomskog smisla ono što je nametnuto takvom okrutnošću, činjeno ponajprije s nakanom i svrhom uništenja našega nacionalnog načina života i iskorjenjivanja vjere kod naših seljaka. Ista politika duhovne izopačenosti djelovala je u cijelom brutalnom svijetu arhipelaga Gulag, gdje su ljudi poticali da sami prežive po cijenu života drugih.

I samo ateisti lišeni razuma mogli su se odlučiti na krajnju brutalnost koja se danas planira u SSSR-u, koja će se usmjeriti protiv same ruske zemlje, pri čemu će ruski sjever biti potopljen, tok sjevernih rijeka preokrenut, život Arktičkoga oceana poremećen, a voda se kanalizirala prema jugu, prema zemljama koje su već opustošene ranijim, jednako nepromišljenim, 'podvizima komunističke izgradnje.'

Zapitajmo se: Nisu li ideali našeg stoljeća lažni? I nije li naša brbljava i pomodna terminologija jednako nezdrava, terminologija koja vodi do predlaganja površnih lijekova za svaku poteškoću? Na svakom polju nastojanja svi oni moraju biti podvrgnuti jasnom pregledu dok još ima vremena. Rješenje krize ne će se naći utabanim stazama konvencionalnih predodžbi i pojmova.

Za kratko vrijeme, kada je trebalo skupiti snagu za borbu protiv Hitlera, Staljin je cinično zauzeo prijateljski stav prema Crkvi. Ta varljiva igra, koju je u kasnijim godinama nastavio Brežnev uz pomoć izložbenih publikacija i drugih vanjskih dekoracija, nažalost na Zapadu se obično (pre)uzima zdravo za gotovo. Ipak, upornost kojom je mržnja prema vjeri ukorijenjena u komunizmu može se prosuditi na primjeru njihova najliberalnijeg vođe, Hruščova: Jer premda je poduzeo niz značajnih koraka za proširenje slobode, Hruščov je istodobno ponovno rasplamsao bjesomučnu lenjinističku opsjednutost uništavanjem religije.

Ali postoji nešto što nisu očekivali: da u zemlji u kojoj su crkve srađene s zemljom, u kojoj je pobjednički ateizam nekontrolirano divljao dvije trećine stoljeća, u kojoj je svećenstvo krajnje poniženo i lišeno svake neovisnosti, u kojoj se ono što je ostalo od Crkve kao institucije tolerira samo radi propagande usmjerene prema Zapadu, gdje se i danas zbog vjere šalje u radne logore i gdje se unutar samih logora šalje u kažnjeničke ćelije one koji se okupe na molitvu za Uskrs — nisu mogli pretpostaviti da će ispod ovoga komunističkog parnog valjka kršćanska

tradicija preživjeti u Rusiji! Istina je da su milijuni naših sunarodnjaka korumpirani, iskvareni i duhovno opustošeni službeno nametnutim ateizmom, no ipak postoje mnogi milijuni vjernika: samo ih vanjski pritisci sprječavaju da progovore, ali, kao što to uvijek biva u vremenima progona i patnje, svijest o Bogu u mojoj je zemlji dosegla veliku prodornost i dubinu.

Ovdje vidimo svitanje nade: jer bez obzira na to koliko je komunizam zastrašujuće nakostriješen tenkovima i raketama, bez obzira na uspjehe koje postiže u osvajanju planeta, on nikada nije predviđen da pobijedi kršćanstvo.

Zapad tek treba iskusiti komunističku invaziju; religija ostaje slobodna. Ali vlastita povijesna evolucija Zapada bila je takva da i Zapad danas doživljava isušivanje vjerske svijesti. I on je svjedok žestokih raskola, krvavih vjerskih ratova i neprijateljstava, da i ne govorimo o plimi sekularizma koja je od kasnog srednjeg vijeka nadalje progresivno preplavljivala Zapad. To postupno iscrpljivanje snage iznutra prijetnja je vjeri koja je možda još opasnija od bilo kojeg pokušaja nasilnog napada na religiju izvana.

Neprijetno, kroz desetljeća postupne erozije, smisao života na Zapadu prestao je predstavljati nešto uzvišenije od potrage za "srećom", ciljem koji je čak i svečano zamčen ustavima. Koncepti dobra i zla ismijavani su već nekoliko stoljeća; protjerani iz opće uporabe, zamijenjeni su političkim ili klasnim razmatranjima kratkotrajne vrijednosti. Postalo je neugodno i zamorno pozivati se na vječne pojmove, neugodno je tvrditi da se zlo nastanjuje u ljudskom srcu pojedinca prije nego što uđe u politički sustav, te se ne smatra sramotnim činiti svakodnevne ustupke integralnom zlu. Sudeći prema stalnom nizu ustupaka učinjenih pred očima naše vlastite generacije, Zapad neizbježno klizi prema ponoru. Zapadna društva sve više i više gube svoju religioznu bit dok svoju mlađu generaciju bez razmišljanja prepuštaju ateizmu. Koji su još dokazi bezboštva potrebni ako se bogohulni film o Isusu prikazuje diljem Sjedinjenih Država, navodno jedne od najreligioznijih zemalja na svijetu? Ili ako velike ugledne novine objave besramnu karikaturu Djevice

Marije? Kad su vanjska prava potpuno neograničena, zašto bi se netko iznutra trudio suzdržati od neplemenitih, nečasnih djela? . . .

Ili zašto bi se netko trebao sustegnuti od goruće, napaljene mržnje, bez obzira na njezinu osnovu – rasu, klasu ili revnu ideologiju? Takva mržnja nagrizala danas zapravo mnoga srca. Ateistički učitelji na Zapadu odgajaju mlađu generaciju u duhu mržnje prema vlastitom društvu. Posred svih uvrjeda, zaboravljeno je da svi nedostaci kapitalizma predstavljaju osnovne mane ljudske prirode, lišene svih ograničenja kao što su to i razna ljudska prava; da pod komunizmom (a komunizam diše za vratom svim umjerenim oblicima socijalizma koji su nestabilni) — pod komunizmom iste mane postaju potpuno neobuzdane kod svake osobe s posljednjim stupnjem autoriteta; i da svi ostali pod tim sustavom doista postižu 'jednakost' — jednakost siromašnih robova. Takvo poticanje na mržnju počinje karakterizirati današnji slobodni svijet. Doista, što su veće osobne slobode, što je viša razina blagostanja ili čak rog obilja, to je, paradoksalno, žešća ta slijepa mržnja. Suvremeni razvijeni Zapad tako na vlastitom primjeru pokazuje da čovjekov spas nije u obilju materijalnih dobara niti u pukom zarađivanju novca.

Ta neugasiva mržnja potom se širi na sve živo, na sam život, na svijet s njegovim bojama, zvukovima i oblicima, na samo ljudsko tijelo. Ta ružna mržnja uništava ogorčenu umjetnost dvadesetoga stoljeća jer je umjetnost bez ljubavi besplodna. Na Istoku je umjetnost propala jer je bila nasilno srušena i zgažena, ali na Zapadu je taj pad bio dobrovoljan, pad u izmišljenu i pretencioznu potragu gdje umjetnik, umjesto pokušaja obznajivanja božanskog plana, pokušava staviti sebe na mjesto Boga.

I ovdje opet, isti je rezultat postignut i na Istoku i na Zapadu, kroz univerzalni svjetski proces, iz istog razloga: ljudi su zaboravili Boga.

Suočeni s napadima ateizma diljem svijeta, vjernici su razjedinjeni i nerijetko zbunjeni. Pa ipak, kršćanskom (ili postkršćanskom) svijetu bilo bi dobro sjetiti se primjera Dalekog istoka.

Nedavno sam imao priliku promatrati u Slobodnoj Kini i Japanu kako, unatoč očito manjkavoj preciznosti

njihovih religijskih koncepata te unatoč istoj nepobitnoj 'slobodi izbora' koja postoji na Zapadu, i društvo i mlađa generacija sačuvali su moralni osjećaj u većem stupnju nego što je to slučaj na Zapadu i manje su pogođeni destruktivnim duhom sekularizma.

Što reći o nedostatku jedinstva među različitim religijama, ako je i samo kršćanstvo toliko rascjepkano? Posljednjih su godina velike kršćanske Crkve poduzele korake prema pomirenju. Ali te su mjere dobrano prespore: svijet propada stotinu puta brže. Nitko ne očekuje da će Crkve ujediniti ili revidirati sav svoj nauk, nego treba samo da tvore zajedničku frontu protiv ateizma. Ali koraci poduzeti u tu svrhu su prespori.

Postoji i organizirani pokret za ujedinjenje Crkava, ali on predstavlja čudnovatu sliku. Čini se da Svjetsko vijeće crkava više brine o uspjehu revolucionarnih pokreta u Trećem svijetu, dok ostaje slijepo i gluho za progono vjere tamo gdje se to najdosljednije provodi — u SSSR-u. Nemoguće je ne vidjeti činjenice; mora li se, dakle, zaključiti da se smatra svrhovitim ne vidjeti, ne uključiti se? Ali ako je to tako, što onda ostaje od kršćanstva?

S dubokim žaljenjem moram ovdje primijetiti nešto što nikako ne mogu prešutjeti. Moj prethodnik koji je prošle godine primio ovu nagradu — upravo u mjesecima kada je nagrada dodijeljena — dao je javnu podršku komunističkim lažima svojom žalosnom izjavom da nije primijetio progono vjere u SSSR-u. Neka mu Bog bude sudac pred mnoštvom onih koji su stradali, a koji su i danas podjarmljeni.

Čini se sve očiglednijim da se čak i uz najsofisticiranije političke manevre omča na vratu čovječanstva svakim desetljećem sve više steže i postaje sve beznađnija te se čini da više nema izlaza za bilo koga — ni nuklearnog, ni političkog, ni ekonomskog, ni ekološkog. To je doista način kako stvari izgledaju.

Prije golemih masiva, štavije, čitavog niza golemih planina tih i takvih globalnih događanja, može se činiti neskladnim i neprikladnim podsjetiti se da primarni ključ našeg bića ili ne-bića prebiva u svakom pojedinom ljudskom srcu, u sklonosti čovjekova srca prema određenom dobru ili zlu. To zapravo napose vrijedi i danas, i

to je uistinu najpouzdaniji ključ. Društvene teorije koje su toliko toga obećavale bankrotirale su ostavljajući nas u slijepoj ulici. Od slobodnih ljudi Zapada moglo se racionalno očekivati da shvate kako njihovo okruženje uključuje brojne slobodno njegovane laži, te da ne dopuste da im se laži tako lako nameću. Svi pokušaji da se pronađe izlaz iz nevolje današnjeg svijeta besplodni su bez pokajničkog povratka naše svijesti Stvoritelju svega: bez toga nijedan izlaz neće biti osvjetljen i nećemo biti kadri pronaći svoj put. Sredstva koja smo sebi ostavili odveć su osiromašena za tu zadaću. Najprije moramo prepoznati užas koji nije počinila neka vanjska sila, ne klasni ili nacionalni neprijatelji, nego unutar svakoga od nas pojedinačno i unutar svakog društva. A pogotovo u slobodnom i visokorazvijenom društvu, jer u tom slučaju zacijelo smo učinili sve sami i svojom voljom. Mi sami, u svojoj svakodnevnoj nepromišljenoj sebičnosti, zatežemo tu omču oko vlastitoga vrata.

Zapitajmo se: Nisu li ideali našeg stoljeća lažni? I nije li naša brbljava i pomodna terminologija jednako nezdrava, terminologija koja vodi do predlaganja površnih lijekova za svaku poteškoću? Na svakom polju nastojanja svi oni moraju biti podvrgnuti jasnom pregledu dok još ima vremena. Rješenje krize ne će se naći utabanim stazama konvencionalnih predodžbi i pojmova.

Naš se život ne sastoji u potrazi za materijalnim uspjehom, nego u potrazi za dostojnim duhovnim rastom. Ciljelo naše zemaljsko postojanje, egzistencija samo je prijelazna faza u kretanju prema nečem višem, i ne smijemo posrnuti i pasti, niti se smijemo besplodno zadržavati na jednoj prečki ljestava. Sami materijalni zakoni ne tumače naš život niti ga usmjeravaju. Zakoni fizike i fiziologije nikada neće otkriti neosporan način na koji Stvoritelj neprestano, iz dana u dan, sudjeluje u životu svakoga od nas, nepogrešivo nam darivajući energiju postojanja. Umiremo u trenutku kad nas ta pomoć napusti. U životu cijeloga našeg planeta Božji Duh se kreće s ništa manjom snagom: to moramo shvatiti u ovome našem mračnom i strašnom času.

Umjesto nepromišljenih nada iz posljednjih dvaju stoljeća koje su nas svele na beznačajnost i dovele na rub nuklearne i nenuklearne smrti, možemo samo odlučno posegnuti za toplom Božjom rukom koju smo tako brzopletu i samouvjerenom odgurnuli. Kad bismo to učinili, mogle bi nam se otvoriti oči za zablude ovoga nesretnog 20. stoljeća i naše bi se ruke mogle pravilno usmjeriti. Nemamo se ni za što drugo uhvatiti u klizištu: svi mislioci prosvjetiteljstva nisu nam kadri ponuditi niti dati bilo što. Zapravo nam ne nude ništa.

Naših pet kontinenata zahvaćeno je vihorom. Ali upravo se tijekom takvih kušnji očituju najviši darovi ljudskog duha. Ako propadnemo i izgubimo ovaj svijet, krivica će biti samo naša.

© Svjetska autorska prava
Aleksandra Solženjicina.
Prijevod na engleski A. Klimoff.

Izvor: <https://www.templetonprize.org/laureate-sub/solzhenitsyn-acceptance-speech/>

Prijevod: Dr. fra Tomislav Pervan OFM
Medugorje, 5. prosinca 2022.

U Vatikanu otkrivene jaslice i osvjetljeno božićno drveće

Predsjednik Uprave Države Grada Vatikana kardinal Fernando Vérgez Alzaga predvodio je u subotu 3. prosinca u Vatikanu tradicionalnu svečanost otkrivanja jaslica i osvjetljenja božićnog drvca.

Na svečanosti u dvorani za audijencije su se uz generalnu tajnicu Uprave s. Raffaelu Petrini okupili i hrvatski ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman i predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici. Čast osvjetliti ovogodišnje božićne jaslice koje će Trg svetog Petra krasiti do 8. siječnja 2023. pripala je hrvatskoj tvrtki Skira iz Pule.

Ministar Radman tom je prigodom izjavio: „Zadovoljstvo mi je nazočiti tradicionalnoj svečanosti otkrivanja jaslica i osvjetljenja božićnog drvca pred visokim predstavnicima Vatikana. Ponosni smo da je upravo Hrvatskoj, odnosno hrvatskoj tvrtki iz Pule, pripala čast osvjetliti ovogodišnje jaslice koje će krasiti Trg svetog Petra u Vatikanu, u ovo liturgijsko vrijeme kada se na poseban način pripremamo za Božić. Vrijeme došašća je posebno ozračje koje na osobiti način promiče zajedništvo u ljubavi, solidarnost i empatiju prema potrebitima. Upravo ove jaslice, koje osvjetljuje hrvatska tvrtka, simbol su ljubavi i obitelji te svih kršćanskih vrijednosti.“

Papa Franjo primio je u jutarnjim satima izaslanstva zemalja koje su darivale jaslice, božićnu jelku i sve ostalo što pridonosi božićnom ugođaju u Vatikanu, u kojima su bili i nagrađivani hrvatski dizajner Dean Skira i njegovi suradnici Božidar Pustijanac i Godvin Poropat. Skira je protumačio kako svjetlosna scenografija koja narativno prati i nadopunjuje ovogodišnju umjetničku interpretaciju jaslica svaku će se noć pojaviti nakon sumraka, poput betlehemske zvijezde nakon Isusova rođenja.

Ovogodišnje jaslice stigle su iz furlanskog grada Sutrija: 18 kipova u prirodnoj veličini koje je u drvu izradio tim umjetnika iz Furlanije-Juljske krajine, među njima su umjetnički ravnatelj Stefano Comellia i Oleksander Shteyniner, ukrajinski umjetnik nastanjen u Italiji. Božićno drvo, postavljeno na Trg sv. Petra 17. studenoga, jelka visoka oko 26 metara, stiglo je iz planinskog mjesta Rosello talijanske pokrajine Abruzzo. Ukrase su izradili učenici nekoliko škola u Abruzzu, bake i djedovi iz doma za starije Sveti Antun u Borrellu, i štitičnici psihijatrijske rehabilitacijske ustanove Quadrifoglio. Gvatemalska Vlada darovala je pak jaslice postavljene u Dvorani Pavla VI. u kojoj se održavaju audijencije.

Apel nadbiskupa Ševčuka za oslobađanje uhićenih svećenika

Poglavar Ukrajinske grkokatoličke Crkve pozvao je na oslobađanje o. Ivana Levitskog i o. Bohdana Heleta koji su u studenom odvedeni iz župe u Berdjansku.

Veliki nadbiskup kijevsko-halički Svjatoslav Ševčuk uputio je poseban apel međunarodnim organizacijama za ljudska prava, demokratskim institucijama i cijeloj međunarodnoj zajednici da pomognu u oslobađanju dvojice svećenika koji su odvedeni iz svoje župe u Berdjansku, zapadno od Mariupolja.

Pripadnici reda redemptorista, svećenici Ivan Levitski i Bohdan Heleta uhićeni su 16. studenog, navodi se u bilješci objavljenoj u petak, 2. prosinca. Obojica su odlučili ostati sa svojim narodom, čak i na okupiranim područjima, te su služili i grkokatoličkoj i rimokatoličkoj zajednici, „kako bi dali tračak nade onima koji su se našli pod ruskom okupacijom“. U bilješci je navedeno da su „u crkvi postavljeni neki vojni predmeti kako bi ih se optužilo za ilegalno posjedovanje oružja“.

„Primili smo tužnu vijest da su naši svećenici mučeni bez milosti“, stoji u bilješci.

Izražena je daljnja bojazan da se „od njih iznuđuju priznanja za zločine koje nisu počinili“ te da se svećenicima „svakodnevno prijeti mučenjem smrću“.

Poglavar Ukrajinske grkokatoličke Crkve stoga poziva da se smjesta oslobode svećenici „koji nemaju nikakvu drugu krivnju osim ljubavi prema svom narodu, svojoj Crkvi, zajednici koja im je povjerena“.

„Apeliram na diplomatske predstavnike i međunarodne organizacije za ljudska prava da učine sve kako bi se spasili živote ovih herojskih pastira! I molim sve vjernike naše Crkve u Ukrajini i inozemstvu, sve kršćane, sve ljude dobre volje da mole za spas ove dvojice svećenika“, poručio je nadbiskup Ševčuk.

Nepotrebne i nesretne rovovske borbe

Biskup Regensburga u Njemačkoj Rudolf Voderholzer izjavio je kako se u Katoličkoj Crkvi u Njemačkoj vode „nepotrebne i nesretne rovovske borbe“ u intervjuu za list „Katholische Sonntagszeitung für das Bistum Regensburg“.

Sukobljavanje u Crkvi „prečesto torpedira“ uzajamno slušanje i osnaživanje, izjavio je biskup Voderholzer u intervjuu. Katolicima u Njemačkoj, tvrdi, mora postati jasno da su u potpunoj manjini, a mogu djelovati uvjerljivo jedino držeći se apostolskog nauka i zajednice.

Biskup smatra da je „temeljni problem“ tekućeg reformskog projekta „sinodalni put“ u Crkvi u Njemačkoj „miješanje“ suočavanja sa seksualnim zloporabama i crkveno-poli-

tičkih tema. Sukobi što su pritom nastali „znatno su se zaoštrili“, tvrdi, nastavlajući da je pritom ugrožen cilj preispitivanja u interesu žrtava kao i napori u cilju obnove Crkve. Prema njegovim riječima, to je potvrdio i kurijski kardinal Marc Ouellet tijekom nedavnog boravka njemačkih biskupa u Rimu. U povodu desete obljetnice svoga biskupskog ređenja, biskup Voderholzer osvrnuo se i na njegov osobni odnos prema skandalu sa seksualnim zlostavljanjima.

Od rođenja je, kaže, urastao u vjeru i u život Crkve. Ni u djetinjstvu ni kasnije kao sjemeništarac i svećenik nije došao u dodir ni s jednim slučajem seksualne zloporabe ili fizičkog nasilja.

Papa Franjo imenovao dvije žene na vodeća mjesta u Vatikanu

Papa Franjo imenovao je u petak 25. studenoga nove dužnosnike u Rimskoj kuriji i drugim ustanovama u Vatikanu, objavio je Tiskovni ured Svete Stolice.

U Rimskoj kuriji i s njom povezanim ustanovama sve je više žena na odgovornim položajima. Papa Franjo obnovio je vodstvo Papinskog povjerenstva za sakralnu arheologiju imenovavši predsjednikom mons. Pasquale Jacobonea, koji je do sada bio tajnik povjerenstva i njegov član, te tajnicom i članom imenovao Raffaella Giuliani, dosadašnju dužnosnicu povjerenstva. Ta udana Rimljanka autorica je brojnih tekstova o katakombama.

Dotajnicom Dikasterija za kulturu i obrazovanje, Sveti Otac imenovao je profesoricu Antonellu Sciarrone Alibrandi. Profesorica Alibrandi je prorektor vikar Katoličkoga sveučilišta „Sacro Cuore“ u Milanu, te profesorica ekonomskoga prava na Fakultetu za bankarstvo, financije i osiguranje spomenutoga sveučilišta. Također je predsjednica Udruge profesora Gospodarskoga prava.

Papa Franjo imenovao je i novoga tajnika Papinske akademije svetoga Tome Akvinskoga. Na tu dužnost postavio je prof. Luku Tuninettija, dekana Filozofskoga fakulteta Papinskoga sveučilišta Urbaniana.

Novi članovi Dikasterija za kler su mons. Alejandro Arellano Cerdillo, mons. Branislav Koppal, vlč. Riccardo Battocchio, vlč. Hubertus Blaumeiser, vlč. Anthony R. Brausch, vlč. Francisco Javier Insa Gómez, vlč. Emilio Lavaniegos González, vlč. Raffaele Ponticelli, vlč. Stefan Ulz, vlč. Dario Vitali, o. Fabio Ciardi, OMI, o. Fernando Domingues, MCCJ, o. Hugh Lagan, SMA, s. Lidia Ramona González Rodríguez, FMH, dr. sc. Bernardino Guarino, dr. sc. Chiara D'Urbano i prof. Rosalba Erminia Paola Manes.

Vlč. Roberth Alexander Hernández Gómez, službenik Dikasterija za kulturu i obrazovanje, imenovan je članom Upravnog vijeća Agencije Svete Stolice za vrednovanje i promociju kvalitete crkvenih sveučilišta i fakulteta (AVEPRO).

Franjevci su pred velikim promjenama

Neke franjevačke provincije upravo doživljavaju nagli pad ulazaka novih članova, druge brz i zahtjevan porast. Fra Massimo Fusarelli uočava da su franjevci suočeni s velikim preokretima.

Generalni ministar franjevaca Massimo Fusarelli tvrdi da je njegova redovnička zajednica u cijelom svijetu „pred velikim preokretima“. Neke redovničke provincije, ponajprije u Europi i Sjevernoj Americi, trenutačno doživljavaju nagli pad pristupanja novih članova, druge brz i zahtjevan porast, rekao je Talijan u razgovoru za austrijski franjevački časopis Antonius. „Ovo bismo trebali vidjeti kao priliku da preispitamo svoje navike“, rekao je. Ovaj 59-godišnjak je od 2021. godine, kao generalni ministar i 121. nasljednik svetog utemeljitelja reda Franje Asiškog, odgovoran za baštinu svoje redovničke zajednice diljem svijeta.

Fusarelli je uvjeren da se smisao franjevačkog života još uvijek ostvaruje „u susretu i odnosu s ljudima, osobito sa siromasima“ te da su važna nedavna nastojanja Crkve da postigne veću ravnotežu između svećenika, braće laika i vjernika laika. „Pitanje nije samo kako možemo bolje zajedno raditi. Pitanje je živimo li bolje zajedno“, rekao je Fusarelli. „Imamo sjajne programe, ali stalno slušam da smo previše sramežljivi razgovarati s ljudima o njihovom pozivu“.

Fusarelli je u razgovoru također upozorio na političare koji „prenamjenjuju“ molitve poput krunice ili pak vjerske simbole. U Italiji, primjerice, čelnik desničarske stranke Lega Matteo Salvini nosi franjevački znak Tau, simbol franjevačke obitelji, ponekad vrlo vidljivo na prsima. „On to može slobodno činiti, ali to je prenamijenjena uporaba koja je neprimjerena“, rekao je redovnik. Bez vjere „Tau ili krunica postaju ekstremistička ideologija ili zastava. Mi katolici ne želimo koristiti molitvu na takav način“, kazao je. Određene skupine političara sklone su politiziranju vjere. „No mi kažemo: Religija ne smije podležiti političkoj zloporabi“.

Prema posljednjim podacima reda Fusarelli je poglavar za više od 12.000 franjevaca u 119 zemalja svijeta. Oko 5.000 ih živi i djeluje u Europi.

„A onda u razgovoru sa žrtvama čujem da je bilo crkvenih mjesta koja su za djecu doslovce bila pakao na zemlji“. Slika što ju je dobio u tim razgovorima za njega je „duboko uznemirujuća“. Za razliku od dojmova o stanju u Crkvi u Njemačkoj,

biskup Voderholzer s optimizmom gleda na trenutačne globalne krize. „Ima mnogo ljudi na svijetu kojima mjerilo nije svijet, nego Bog. Stoga sam optimističan da će i u svijetu uvijek pobijediti dobro“, zaključio je.

Himan, himna, hvalo(s)pjev, slavo(s)pjev i doksologija

MILE MAMIĆ

HIMAN I HIMNA

Riječ *himan* nastala je iz grčkoga *hymnos*, lat. *hymnus*. Tako se je nazivala posebno svečana, zanosna pjesma u čast božanstvu, Bogu, pojedinoj božanskoj osobi, Blaženoj Djevici Mariji, svecima, anđelima, pojedininim svetinjama itd. Ima ih puno. U vezi s riječi *himan* nastale su riječi: himnarij, himnodija, himnologija, himnolog. Riječ *himan* je u crkvenom jeziku muškoga roda. Postoji i riječ *himna* jednakoga podrijetla. Ona je ženskoga roda. To je jedinstvena svečana pjesma neke zajednice (naroda, države, saveza, društvene skupine raznih interesa ...). Ona se upotrebljava u svjetovnom smislu. To je svečana pjesma u čast dotične zajednice i njezinih ideala. Obično imaju samo jednu himnu i neko drugo razlikovno obilježje. Riječi iz klasičnih jezika *himan* i *himna* u starijem hrvatskom jeziku bile su istoznačnice. U novije vrijeme došlo je do značajnog razlikovanja. U crkvenome jeziku uobičajio se *himan*, a u svjetovnome smislu – *himna*. Dok (crkveni) *himni* pripadaju cijeloj kršćanskoj zajednici, svaka organizirana društvena interesna skupina ima uglavnom po jednu *himnu*. U hrvatskome jeziku *himna* se obično ne zamjenjuje nekom hrvatskom riječi, a *himan*, koliko god bio zaštićen klasičnom starinom, dobio je nekoliko hrvatskih zamjena.

KOJE SU ZAMJENE ZA HIMAN?

Himan je svečana pjesma u čast komu ili čemu. Možemo koga ili što pjesmom *hvaliti*, *slaviti*, *častiti*, tj. iskazivati mu, davati mu *hvalu*, *slavu*, *čast*. Važan je tu glagol *pjevati*. Imamo imenice *pjesma*, *pjev*, *spjev*. Imenice *pjev* i *spjev* vrlo su prikladne za tvorbu složenica. Kad se one udruže s glagolima *hvaliti*, *slaviti*, *častiti*, mogle su nastati složenice: *hvalo(s)pjev*, *slavo(s)pjev*, *často(s)pjev*. Prve dvije davno su potvrđene sa *-spjev* i *-pjev*, a treća, *často(s)pjev*, koliko mi je poznato, nije se pojavila. Čini se da smo se navi-

kli na *hvalospjev* i *slavospjev*, ali da se nakon godine 2012. znatno češće pojavljuje riječ *hvalopjev* i *slavopjev* nego prije. Na to je zacijelo utjecao istaknuti naš jezikoslovac Bulcsú László svojom knjigom *Hvalopjev Suncu* (Zagreb, 2012.) Za sad ne ćemo ulaziti u to što bi bilo bolje nego ćemo u zagradama staviti s. Dakle, u hrvatskome su se jeziku kao zamjene za riječ grčkoga podrijetla *himan* pojavile složenice *hvalo(s)pjev* i *slavo(s)pjev*. Napomenimo i to da te riječi mogu imati šire i uže značenje nego *himan*. Mogu značiti završni dio himna, pjesmu, zanosnu, svečanu molitvu itd. Vazmeni *hvalo(s)pjev* nije *himan*, ali jest svečana molitva, zanosna pjesma (u prozi).

A ŠTO JE DOKSOLOGIJA?

Hrvatska enciklopedija tu riječ ovako objašnjava: „**doksologija** (grč. *δοξολογία*: *slavopjev*, od *δόξα*: mišljenje; *slava* + *-logija*), u kršćanskom bogoslužju, *hvalospjev* kojim se slavi Presveto Trojstvo...“ Grčki *doxa* znači *slava*, *čast*, *hvala*. To je svečani poklik blagoslovne, hvalidbene, zahvalne molitve Bogu, uglavnom trojstvenom. Obično se sve tri božanske osobe izričito spominju. U užem liturgijskom smislu svi navode obično dvije doksologije: veliku i malu. Velika je *Andeoski hvalo(s)pjev Slava Bogu na visini*, a mala – molitva *Slava Ocu*. Doksologija je i poklik što ga svećenik u svetoj misi izgovara kad podiže pliticu i kalež: „Po Kristu, i s Kristom i u Kristu tebi, Bogu, Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga svaka čast i slava u sve vijekove vjekova.“ Na to Božji narod odgovara: Amen. Doksologija je i završni dio Molitve Gospodnje: „Jer tvoje je kraljevstvo i slava i moć u vjekove.“ Ta je doksologija bila općekršćanska. Tijekom povijesti ona se u Katoličkoj Crkvi izgubila. Papa Pavao VI. godine 1970. vratio ju je u bogoslužje iz ekumenskih razloga, ali je smještena poslije molitve nakon Očenaša. Zanimljivo je da neki autori u doksologije ubrajaju i starozavjetnu *Pjesmu triju mladića* (Dan 3, 52 – 90). To je sasvim opravdano. Židovi nisu imali spoznaje o tajni Presvetoga Trojstva, ali je i tada njihov i naš Jahve bio trojstven. Običaj završavanja obreda ili nekog himna doksološkom formulom potječe iz sinagoge. U izraelskom bogoštovlju u sinagogama veliko je značenje imala blagoslovna pjesma (berakah) kao radosni poklik Bogu zbog njegovih čudesnih djela u povijesti, te hvalbene pjesme ili psalmi. Hebrejska riječ za „slava“ je *kabod*. Ta je riječ prvotno imala predodžbu težine, a ona se očituje veličinom, bogatstvom, snagom, moći itd. Ona kao i svetost u pravom smislu pripada samo Bogu. Kao Božji atribut Slava se poistovjećuje s Bogom: Vidio sam Božju slavu = Vidio sam Boga. Čudim se da veličanstveni Zaharijin *hvalo(s)pjev Blagoslovljen Gospodin, Bog Izraelov* nije među doksologijama. Doksoloških obilježja imaju mnogi dijelovi Pavlovih poslanica (Rim 11, 36; Gal 1, 5; Ef 3, 21 itd.), zatim Evanđelje po Ivanu (1, 14), Otkrivenje (5, 11 – 14, 7, 11 – 12) i drugi. Broj doksologija i nije strogo ograničen. Bez obzira na to je li neki tekst doksološki ili nije, ništa nas ne priječi da radosno i zahvalno iz dubine duše kličemo svom Bogu. Bogu nije naša hvala ni zahvala potrebna, ali je naša zahvalnost Božji dar. Po našim *hvalo(s)pjevima* Bog ne biva većim, nego mi stječemo milost spasenja, kako stoji u jednom predslavlju. Doksološki *hvalo(s)pjevi*, *slavo(s)pjevi Slava i Slava Ocu* inspirirali su mnoge glazbenike. Zato imaju mnoštvo vrhunskih skladbi na raznim jezicima. Stoga ćemo o njima nešto više reći:

1. Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetom(u). Kako bijaše na početku, tako i sada i vazda i u vijekove vjekova. Amen. Ta prekrasna molitva trojstvenomu Bogu vrlo je stara. Zaslugom sv. Benedikta ta se molitva dodaje na kraju svih psalama u molitvi Časoslova. Time smo psalme pokrščanili i dali im trojstveno obilježje. Ona se moli i na kraju svih himana osim jednoga (*O, dođi, Stvorče, Duše Svet*).

2. Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima ... U trenutku Isusova rođenja odjekivala je betlehemske nebom radosna andeoska pjesma: **Slava Bogu na visini...** O tome nas sveti Luka (Lk, 2, 8 – 15) opširno izvješćuje. Prva rečenica toga himna jest andeoska. To su anđeli pjevali. Ona jest i božanska i ljudska jer su je anđeli pjevali Bogu i ljudima u trenutku Isusova rođenja. Njezin sadržaj je bogoljudski: Božansko i ljudsko čudesno se prožimaju. *Andeoski stih* iz Lukina evanđelja kršćani su odmah prihvatili kao svoj, dopunjavali ga i usavršavali do konačnoga oblika. Taj je *himan* ulazio u molitvenike i liturgijske tekstove. Kršćani su, moleći, recitirajući, pjevajući taj *himan*, iskazivali čast svojemu čovjekoljubnom Bogu. Božje čovjekoljublje najviše se očituje u Kristovu utjelovljenju, rođenju, životu, smrti i uskrsnuću. U 4. stoljeću taj je *himan* uglavnom dobio konačni oblik na grčkome, a zacijelo i na latinskom jeziku.

U trenutku Isusova rođenja andeoski poklik: **Slava Bogu – mir ljudima** nije samo želja. To je navještaj božanskoga događaja: Krist, Bog i čovjek, u liku Djeteta je došao. On je rođen! On je među nama! Taj događaj je radi nas: Krist donosi nama na zemlji *mir*, *šalom*, *εἰρήνη*, *pacem*, tj. spasenje. Bog i čovjek idu zajedno. Božja slava i ljudski mir se u Kristu i po njemu već ostvaruju. Božja slava obasjava pastire i miljenike Božje. Obasjani tim svjetlom, imamo mir. To je znak novoga događaja: Slava i mir se zagriše, postadoše jedno.

Neka vam je, poštovani čitatelji, sretan i blagoslovljen Božić, prvi i svaki Isusov dolazak i trajni ostanak s nama, u nama, među nama. To je Božje kraljevstvo već na zemlji! Amen!

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h Većernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta,
19 h Molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h Većernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17-20 h Većernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 h Molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17-20 h Većernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta,
19-20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h Većernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Kriza

SUBOTA

7.30 h, 11 h Sv. mise na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h Većernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

7, 8, 11 i 18 h Sv. mise na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Ispovijed Prijepodne za vrijeme mise
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h Većernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 h Molitva za ozdravljenje duše i tijela, slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj Glasnika mira u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Četvrtak, 15. 12. 2022.

Iz 54,1-10; Ps 30,2,4-6.11-13; Lk 7,24-30

Petak, 16. 12. 2022.

Iz 56,1-3a.6-8; Ps 67,2-7; Iv 5,33-36

Subota, 17. 12. 2022.

Post 49,2,8-10; Ps 72,1-4b.7-8.17; Mt 1,1-17

Nedjelja, 18. 12. 2022.

ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠKA

Iz 7,10-14; Ps 24,1-6; Rim 1,1-7; Mt 1,18-24

Ponedjeljak, 19. 12. 2022.

Sudi 13,2-7.24-25a; Ps 71,3-6b.16-17; Lk 1,5-25

Utorak, 20. 12. 2022.

Iz 7,10-14; Ps 24,1-4b.5-6; Lk 1,26-38

Srijeda, 21. 12. 2022.

Pj 2,8-14 (ili: Sef 3,14-18a); Ps 33,2-3.11-12.20-21; Lk 1,39-45

Četvrtak, 22. 12. 2022.

1Sam 1,24-28; Otp. pj.: 1Sam 2,1,4-7.8abed; Lk 1,46-56

Petak, 23. 12. 2022.

Mal 3,1-4.23-24; Ps 25,4-5ab.8-10.14; Lk 1,57-66

Subota, 24. 12. 2022.

Jutarnja misa: 2Sam 7,1-5.8b-12.14a.16; Ps 89,2-5.27.29; Lk 1,67-79

Nedjelja, 25. 12. 2022.

ROĐENJE GOSPODINOVE. BOŽIĆ

Polnočka: Iz 9,1-6; Ps 96,1-3.11-13; Tit 2,11-14; Lk 2,1-14 Zornica: Iz 62,11-12; Ps 97,1.6.11-12; Tit 3,4-7; Lk 2,15-20 Danja: Iz 52,7-10; Ps 98,1-6; Heb 1,1-6; Iv 1,1-18

Ponedjeljak, 26. 12. 2022.

SV. STJEPAN PRVOMUČENIK

vl.: Dj 6,8-10; 7,54-60; Ps 31,3c-4.6ab.7b.8a.17.21ab; Mt 10,17-22

Utorak, 27. 12. 2022.

SV. IVAN, apostol i evanđelist

vl.: 1Iv 1,1-4; Ps 97,1-2.5-6.11-12; Iv 20,1-8

Srijeda, 28. 12. 2022.

NEVINA DJEČICA, mučenici

vl.: 1Iv 1,5 – 2,2; Ps 124,2-5.7b-8; Mt 2,13-18

Četvrtak, 29. 12. 2022.

1Iv 2,3-11; Ps 96,1-3.5b-6; Lk 2,22-35

Petak, 30. 12. 2022.

SVETA OBITELJ ISUSA, MARIJE I JOSIPA

vl.: Sir 3,2-6.12-14 (ili: Kol 3,12-21); Ps 128,1-5; Mt 2,3-15.19-23

Subota, 31. 12. 2022.

iii: Sv. Silvestar I., papa

1Iv 2,18-21; Ps 96,1-2.11-13; Iv 1,1-18

20
GODINA

20 godina među
najslušanijim
radiopostajama u BiH

24
SATA

24-satni obiteljski, kulturni,
vjerski, informativni i
zabavni program

Pružamo istinitu,
pouzdanu i provjerenu
informaciju

ODAŠILJAČI U REPUBLICI HRVATSKOJ:

Split, Južna
Hrvatska **101,5 MHz**

Zagreb, Lika,

Sr. Hrvatska **107,8 MHz**

SATELIT: Europa, Bliski
istok i Afrika- EUTELSAT 16°E

EMITIRAMO UŽIVO I PUTEM

INTERNETA: www.radio-medjugorje.com

Kako postati podupiratelj?

Jednostavno! Pošaljite nam vaše osobne podatke na podupiratelj@medjugorje.hr i godišnjom članarinom od 40 KM (za Hrvatsku: 160 HRK, za zemlje EU: 35 EUR, za Švicarsku 50 CHF) i postanite dio naše radijske obitelji. Hvala vam od srca!

INFORMATIVNI
CENTAR *MIR*
MEĐUGORJE

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

Uredništvo: +387 36 653 580
Program uživo: +387 36 653 581
Marketing: +387 36 653 548
Fax: +387 36 653 552
radio-mir@medjugorje.hr
www.radio-medjugorje.com

Radiopostaja MIR Međugorje djeluje od 1997. godine. Program našeg radija dio je svakodnevnice u Vašim domovima u domovini i inozemstvu, na radnim mjestima... Kao glasnik mira Radiopostaja odašilje poruke iz Međugorja. Putokaz je hodočasniciima iz cijelog svijeta.

RADIO KOJI IMA DUŠU

